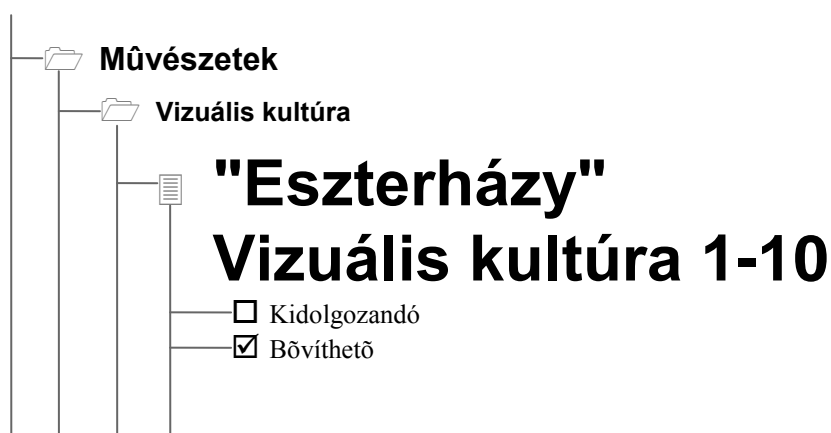

MINÓSÍTETT TANTERV

Országos Közoktatási Intézet

TANTERV

Ez a tanterv az Országos Közoktatási Intézet tantervi adatbankjában az

OKI96EGRMŰV1-10

változat alatt szereplő minősített tanterv. E minősítéssel az Országos Közoktatási Intézet szakmai felelősséget vállal azért, hogy ez a tanterv az általa megjelölt NAT követelményeknek megfelel. Ez a kiadvány az adatbankban tárolt tantervből készült az Országos Közoktatási Intézet Információs Irodájában, Győrben.

Ez a tanterv elérhető a tantervi adatbankból a Profil 3.2 szoftver által is.

Ez a tanterv letölthető az OKI web szerveréről, címe: <http://www.oki.hu/>.

Felvilágosítás a tantervvel kapcsolatban:

Országos Közoktatási Intézet Program- és Tantervfejlesztési Központ
1051 Budapest, Dorottya u. 8., Tel: 118-6531 Fax: 118-6584 e-mail: oki@kih.c3.hu

Felvilágosítás a Profil szoftverrel kapcsolatban:

Mentor Informatika Kft.
1015 Budapest, Batthyány u. 14., Tel: 201-3707 Fax: 202 2047 e-mail: 100324.115@CompuServe.com

Felvilágosítás a tantervek OKI Home Page-en keresztül eléréséről:

Országos Közoktatási Intézet Információs Iroda
9022 Győr, Liszt F. u. 40., Tel és Fax: 96/315-844 e-mail: info@oki.hu

Művészetek 1-10.

Bővíthető: Igen   Kidolgozandó: -
 Szerkezet: soros

Részei

Vizuális kultúra 1-10. 2. oldal

Óraszám

Iskolai: 1100 óra

Ajánlás

A 2. Sz. Gyakorló iskola tanterve a közoktatás 10 évfolyamára dolgozta fel a NAT-ot. A tanterv nem igényel különleges képességet a tanulóktól, viszont feltételezi a igényes szakmai és pedagógiai munkát az iskolától és a szaktanároktól. A Művészetek műveltségi területet 2 tantárgyra bontja /Ének-zene és Vizuális Kultúra/. Ezen belül valósulnak meg a műveltségi részterületek. A Tánc és dráma általános fejlesztési követelményei és részletes követelményei részben az Ének-zenében, részben a Magyar nyelv és irodalom, valamint a Testnevelés tantárgyakban fogalmazódnak meg. A Médiaismeret bizonyos elemei -szakirányú- a Rajz és vizuális kultúra területen, valamint tantárgyközi ismeretként minden egyéb tantárgyba ágyazva valósulnak meg.

Az Művészetek óraterv tantárgyi óraszámai évfolyamonként:

Ének-zene:	évfolyamonként egységesen 1,5 óra,	összesen 550 óra
Vizuális kultúra:	évfolyamonként egységesen 1,5 óra,	összesen 550 óra.

A tanterv készítői:

Dr Mátyás Ferencné Hrk Mária gyakorló iskolai szakvezető, művészstanár
 Szabóné Vass Márta gyakorló iskolai tanár, szakvezető, szaktanácsadó, karvezető.

Szerző

Dr Mátyás Ferencné, Hrk Mária
 Szabóné Vass Márta

Vizuális kultúra 1-10.

OKI96EGRVK 1-10.

Szerkezet: soros

Részei

Vizuális kultúra 1	10. oldal
Vizuális kultúra 2	18. oldal
Vizuális kultúra 3	26. oldal
Vizuális kultúra 4	35. oldal
Vizuális kultúra 5	43. oldal
Vizuális kultúra 6	52. oldal
Vizuális kultúra 7	62. oldal
Vizuális kultúra 8	72. oldal
Vizuális kultúra 9	81. oldal
Vizuális kultúra 10	89. oldal

Óraszám

Iskolai: 550 óra

Otthoni: 80 óra

Feladat: 100 óra

Megjegyzés

A Művészetek műveltségi terület Vizuális kultúra c. tantárgyának itt közölt tanterve az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola 2. Sz. Gyakorló Általános Iskolája és Gimnáziuma teljes tantervének részeként készült 1-10 évfolyamra.

A tanterv foglalkozik a Művészet műveltségi terület

Mozgóképkultúra és Médiaismeret c. részeivel is.

Készítette:

Dr. Mátyás Ferencné Hrk Mária művészeti rajz, művészettörténet, szerkesztő- és ábrázoló geometria szakos középiskolai tanár, rajz szakvezető.

Iskola:

Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola

2.Sz. Gyakorló Általános Iskolája és Gimnáziuma

Cím: 3300 Eger, Barkóczy u. 5.

A Vizuális kultúra tantárgy rendelkezésére álló óraszám:

01. évfolyam:	heti 1,5 óra,	összesen évi	55 óra
02. évfolyam:	heti 1,5 óra,	összesen évi	55 óra
03. évfolyam:	heti 1,5 óra,	összesen évi	55 óra
04. évfolyam:	heti 1,5 óra,	összesen évi	55 óra
05. évfolyam:	heti 1,5 óra,	összesen évi	55 óra
06. évfolyam:	heti 1,5 óra,	összesen évi	55 óra
07. évfolyam:	heti 1,5 óra,	összesen évi	55 óra
08. évfolyam:	heti 1,5 óra,	összesen évi	55 óra
09. évfolyam:	heti 1,5 óra,	összesen évi	55 óra
10. évfolyam:	heti 1,5 óra,	összesen évi	55 óra
			Összesen: 550 óra

A tanterv kidolgozottságának mélysége:

* tantárgy szint

* évfolyam szint

* téma szint

A tananyag minden évfolyamon hét témára van felosztva:

1. Tér
2. Forma
3. Fény, szín
4. Mozgás, változás
5. Anyag, technika, tevékenység
6. Művészeti ismeretek
7. Vizuális nyelv

Mivel ezek a témák szorosan összefüggenek, egyik sem létezhet a másik nélkül, ezért az egyes témákra szánt konkrét óraszám nem, vagy nehezen adható meg. Legyen ez minden tanár egyéni joga azon túl, hogy a maga teljességében kezelje a tantárgyat.

Ez a tanterv tartalmazza a minden tanuló számára elsajátítandó tananyagot, ugyanakkor lehetőséget biztosít a tanári szabadságnak a téma mélységi feldolgozása, a helyi lehetőségek figyelembevételével, az egyéni ötletek megvalósítása tekintetében. (További szintek lehetnek: altéma, óra).

A vizuális nevelésnek is az élet közvetlen fenntartását kell szolgálnia, hogy fontos napi segítőtársunk legyen. Az ismeretanyag akkor jó, ha a történelmileg kialakult, de ugyanakkor koroktól és stílusoktól független, azaz az egész vizuális történelemre érvényes, állandó és objektív vizuális rendszernek funkcióhoz kötött rendszerezése.

Ennek a rendszerezett ismeretanyagnak konkrétan, megfogalmazhatónak, és taníthatónak kell lennie. Ugyanakkor keresztmetszetében nyitottnak, hogy a szubjektum egyénivé formálhassa a konkrét esetekben.

A rendszerezéskor ügyelni kell arra, hogy ne rendszerezett megoldásokat adjunk a tanulóknak, hanem rendszerezett problémákat, melyeket minden esetben meg kell oldani.

Olyan vizuális programot, forma- és színkészletet, forma- és színviszonylat művelet-sorozatot kell összeállítani, amely alkalmassá teszi a tanulókat a legváltozatosabb aktuális funkciók ellátására

A vizualitás egyrészt, mint a megismerés egyik legalapvetőbb eszköze, a valóságra történő rádőbbenés és rádőbbentés egyik legnagyobb örömét rejti magában, másrészt szorosan összefügg a munkavégzéssel, a jövő feladatainak ellátására való felkészítéssel, szemléleti kérdésekkel, stb

A vizuális tevékenység két oldala, mely egymással párhuzamosan halad és egymást kölcsönösen feltételezi:

- a.: megismerő-kutató oldal
- b.: alkalmazó-alkotó oldal

A vizuális megismerés a látással összefüggő speciális eszközök és módszerek széleskörű alkalmazását jelenti, a valóság vizuálisan felfogható és kifejezhető összefüggéseinek a feltárására.

A tanulókkal történő differenciált foglalkozás az egyéni képességek, érdeklődés figyelembevételét jelenti a feladatok mennyiségében, minőségében, időtartamában és az előrehaladásban.

Ajánlás

A Művészetek műveltségi terület Vizuális kultúra c. tantárgyának itt közölt tanterve az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola 2.Sz. Gyakorló Általános Iskolája és Gimnáziuma teljes tantervének részeként készült 1-10 évfolyamra.

A tanterv foglalkozik a Művészet műveltségi terület Mozgóképkultúra és Médiaismeret c. részeivel is, úgy, hogy a Vizuális kultúra szerves részének tekinti e két területet.

Ajánlható a 12 évfolyamos iskolák /8+4, 4+8, 6+6/, a 8 évfolyamos általános iskolák és a 6, 8, 4 évfolyamos gimnáziumok számára. További átdolgozás esetén tagozatos iskolák számára is.

Cél

A vizuális kommunikációs nyelv elsajáttatása.

X-A látás fejlesztése a tárgyi világban és az emberi szférában való könnyebb eligazodás érdekében.

A tanulók látáskultúrájának megalapozása és továbbfejlesztése a valóság látható tulajdonságainak megfigyeltetésével, képi-plasztikai brázolálásával és művészeti ismeretek nyújtásával.

A tanulók személyiségének formálása, világképük kiteljesedésének segítése a vizuális-művészeti-esztétikai nevelés sajátos, az érzelem-értelem egységét megteremtő eszközeivel.

Követelmény**I.TÉR**

A tanulók legyenek képesek a valós térben lezajló építő- és rendező tevékenységre, a térbeli viszonylatok képi-plasztikai elemzésére és e viszonylatok síkon és térben történő kifejezésére.

Fejlődjön téri tájékozódó, térkifejező és alakító képességük, alakuljon ki térszemléletük.

Ismerjék az egyes korok térbrázolási konvencióit.

Használják a különböző térbrázolási konvenciókat.

II.FORMA

Egyéni formaviláguk gazdagodjon újabb tapasztalatokkal.

Legyenek képesek a valóságban szerzett formaélményeik és képzeletük képi-plasztikai megragadására, megjelenítésére.

Fejlődjön alkotó fantáziájuk, vizuális emlékezetük, mélyüljön el plasztikai kultúrájuk.

III.FÉNY, SZÍN

Rendelkezzenek tudatos szintani ismeretekkel, sajátítsák el az additív és szubsztraktív színkeverést.

Legyen igényük szintapasztalataik folyamatos gyarapítására.

Juttassák érvényre egyéni színkedvelésüket.

Színérzékenységük fejlődjön tovább a színjelenségek, színhatások, színviszonylatok elemző megfigyelése és megjelenítése során.

A fény-árnyék (tónus) viszonyok térkifejező és formaértelmező szerepének felismerési és megjelenítési képessége fejlődjön.

IV.MOZGÁS-VÁLTOZÁS

Ismerjék a mozgás és változás térben és időben összefüggő folyamatait és tudják azokat síkon és térben ábrázolni.

Formálódjon tér-idő szemléletük.

V.ANYAG, TECHNIKA, TEVÉKENYSÉG

Ismerjék a vizuális kultúrával, a látható világgal összefüggésben érintett anyagok tulajdonságait, az anyag, a forma és a funkció összefüggéseit, az anyagszerűség fogalmát.

Alakítsák ki és fejlesszék tovább rajzi, festési, mintázási, tervezési, szerkesztési, konstruálási, rekonstruálási képességeiket.

Ismerjék meg a különböző technikai eljárásokat, szerezzenek jártasságot használatukban és a legmegfelelőbb kifejezés érdekében történő kiválasztásukban.

VI.MŰVÉSZETI ISMERETEK

Ismerjenek meg minél több műalkotást és legyenek vizuális művészeti ismereteik a művészet műfajairól, anyagairól és kifejezőeszközöeiről.

Alakuljon ki az esztétikum iránti igényük, ítéletalkotóképességük.

Mélyüljön el a műalkotásokhoz való érzelmi viszonyuk, pozitív élmények, tapasztalatok szerzésével alakítsák ki magukban a kiállítások, múzeumok látogatásának, a lehetőleg eredeti műalkotásokkal történő szembesülés igényét.

Alakuljon ki igényük a szép emberi környezet iránt.

Ismerjék a művészettörténeti korszakokat, azok legjellemzőbb törekvéseit, stílusjegyeit, legnevezetesebb alkotóit és alkotásait.

VII. VIZUÁLIS NYEV

Ismerjék és alkalmazzák a vizuális kifejező és közlő nyelvet.

Legyenek képesek a vizuális információk befogadására, kifejezésére.

Erősödjön meg egyéni kifejezőmódjuk.

Tartalom

A vizuális kommunikáció, kultúra tananyaga:

I. TÉR

A valós térben történő építő, rendező tevékenység.

Térbeli tájékozódás, térkifejezés és -alakítás.

A tanulók térszemléletének ki- és továbbalakítása.

Az egyes korok térábrázolási konvenciói.

II. FORMA

A valóságban szerezhető formaélmények és a tanulók képzeletének képi-plasztikai megragadása, megjelenítése.

Tárgyalkotás.

Az alkotó fantáziát fejlesztő alkotó tevékenység.

A vizuális emlékezetet alakító, gazdagító alkotó tevékenység.

III. FÉNY, SZÍN

A szintapaszttalatos folyamatos gazdagítását elősegítő tevékenységek.

A színérzékenység fejlesztését szolgáló gyakorlatok.

Szintani ismeretek.

Az additív és szubsztraktív színkeverés.

A fény-árnyék (tónus) viszonyok térkifejező és formaértelmező szerepe. Értelmező és megjelenítési képességfejlesztő gyakorlatok.

IV. MOZGÁS-VÁLTOZÁS

A mozgás és változás térben és időben összefüggő folyamatainak megfigyelése, képi-plasztikai ábrázolása.

A tér-idő szemlélet formálása.

V. ANYAG, TECHNIKA, TEVÉKENYSÉG

A látható világ megismerésekor és a vizuális kultúra elsajátításakor használatos anyagok tulajdonságai.

Az anyag-forma-funkció összefüggései.

Az anyagszerűség felismerése, ezzel összefüggő képességfejlesztés.

Rajzolás, festés, mintázás, tervezés, szerkesztés, konstruálás, rekonstruálás. Készségfejlesztés, képességfejlesztés és ezek továbbfejlesztése.

A különböző képzőművészeti technikák.

Jártasság kialakítása kiválasztásukban, használatukban a legmegfelelőbb kifejezés végett.

VI. MŰVÉSZETI ISMERETEK

Műalkotások és alkotóik.

A művészet műfajai, anyagai és kifejezőeszközei (Gyakorlatba ágyazott elmélet.)
 Az esztétikum iránti igény, az ítélőképesség kialakítását és fejlesztését segítő ismeretek.
 Múzeum-és kiállítás látogatás, lehetőleg eredeti műalkotásokkal történő szembesítés.
 Filmek megtekintése.
 A szép emberi környezet. Az ez iránti igény kialakítása és a fejlesztését szolgáló feladatok.
 A művészettörténeti korszakok legjellemzőbb törekvései. (Kapcsolat a történelem tanítással.)

VII. VIZUÁLIS NYELV

A vizuális kifejező és közlő nyelv ismeretei. Gyakorlatba ágyazott elmélet, képességfejlesztés.
 Az egyéni képi kifejezőmód.
 A képi-plasztikai-téri ábrázolás, a komponálás, a képolvasás eljárásai. Gyakorlat, tudatos használat.
 Vizuális információhordozók.

Értékelés

Az órákon minden tanuló létrehoz valamilyen látható, értékelhető munkát, amely visszajelzést ad gyermeknek és tanárnak egyaránt, hogyan is értette és oldotta meg a tanuló a feladatot.

Fontos, hogy a vizuális kultúrával foglalkozó nevelő minél előbb ismerje meg tanítványai adottságait, képességeit.

A legfontosabb a m á s s á g tiszteletben tartása, törekvés arra, hogy mindenki megtalálja a saját kifejezési lehetőségeit.

A tanulók munkájának értékeléséhez ellenőrzésre van szükség.

Az ellenőrzés módozatai és alkalmi:

A: tevékenység közben tanári megfigyelés /folyamatos/	1-12.évfolyam)
B: csoportos ellenőrzés /folyamatos/	(1-12.évfolyam)
C: egyéni számonkérés /folyamatos/	(1-12.évfolyam)
D: egyéni véleményalkotás /folyamatos/	(1-12.évfolyam)
E: dolgozat /alkalomszerű/	(5-12.évfolyam)
F: vizsga /meghatározott időben/	(5-12.évfolyam)
G: záróvizsga /meghatározott időben/	(9-12.évfolyam)
H: érettségi /meghatározott időben/	(12.évfolyam)
I: iskolai kiállítások	(1-12.évfolyam)
J: helyi és országos (nemzetközi) versenyek, pályázatok	(1-12.évfolyam)

A félév végén és év végén történő minősítésre javasolható:

- az 1- 4. évfolyamon: szöveges értékelés
- az 5-12. évfolyamon: érdemjegy

Indirekt ellenőrzési módszerek tanítási óra keretében folyamatosan, tevékenység közben.

Tanórán és iskolán kívüli tevékenységek ellenőrzése tanulói, szülői és tanári beszélgetések alapján.

Direkt ellenőrzések tanítási óra keretében tanítási szakaszonként, a követelmények által meghatározott szintnek megfelelően frontális és egyéni számonkéréssel.

Az egyéni számonkérés az egész órán végzett részfeladatokból áll, vagy egy konkrét feladat elvégzésére irányul.

Célszerű minden év elején felmérni a tanulókat.

Az eredmények megállapításában a gyermek önmagához viszonyított fejlődését kell figyelembe venni.

Az értékelésnek a követelmények teljesítését nyugtázni kell.

Feltételek

A művészet tevékeny, nem csak elméleti, hanem gyakorlati megismeréséhez bizonyos magatartás elsajátítása szükséges.

Az érzékeléssel felfogható és köznapi értelemben meghatározható valóság mellett az ennél sokkal mélyebb láthatatlan valóság (a belső kép, képzet) is kapjon megfelelő hangsúlyt a tanítás folyamán.

A művészetben az érték nem valamilyen tárgy, eszme, elgondolás, érzés vagy érzékelés, hanem az a hatóerő, amely eszméink, fogalmaink, érzéseink, érzékelésünk megváltoztatására készlet és hatására egész látásmódunk megváltozik.

A vizuális nevelés műhely-jellegű, alkotó, alakító munkát igényel.

Igen fontos a személyi feltétel:

a tantárgy iránt elkötelezett:

- tanítóra (1-4. o.),
- szaktanárra (1-4., 5-8., 5-10. o.) van szükség.

A vizuális kultúrával foglalkozó szakemberektől elvárható magatartásformák, személyiségvonások:

- magas fokú szakmai ismeret,
- szakmaszeretet,
- szuggesztivitás,
- belső igény a segítségre, a tudás átadására,
- fejlett kommunikációs készség,
- pedagógiai tapintat,
- empatikus képesség,
- optimizmus,
- szilárd erkölcsi tartás,
- pedagógiai képzelet,
- gyermekszeretet,
- játékosság, stb.

A műhely-jellegű munka jól felszerelt, megfelelő világítású szaktantermet feltételez. Ennek hiányában a megfelelő világítási, sötétítési viszonyokat, a vízhasználat, a modellbeállítás, a vetítés és a tárolás lehetőségeit biztosítani szükséges.

Anyagok, eszközök, felszerelések:

- a tanulók egyéni rajzfelszerelése (félfamentes és famentes különböző színű papírok, ceruzák, kréták, ecsetek, gombfesték, tempera, és egyéb szabadon választott grafikai-, festő- és mintázóeszközök, olló, ragasztó, stb.)
- rajzbankok (asztalok)
- rajztáblák
- falitábla
- művészeti albumok -tárolók
- installációk
- szemléltető eszközök, természeti formák -modellek (különböző méretben)
- diavetítő, diakészlet, vetítövászón,
- Tv, videokamera és videómagnó, kazetták, stb.
- színes reprodukciók -agyag, gyurma, gipsz, textilhulladékok stb.

Ahol mód van rá, célszerű szertárat is kialakítani.

Segédeszközök, ajánlott szakirodalom felsorolása (a teljesség igénye nélkül és bizván abban, hogy a szakirodalom valamelyike biztosan fellelhető az iskolai könyvtárakban):

Diasorozat - rajz Gimnázium I. Oszt.	tanári segédlet
Diasorozat - rajz Gimnázium II. oszt.	tanári segédlet
Diasorozat - rajz Gimnázium III. oszt.	tanári segédlet
Diasorozat - rajz Gimnázium IV. oszt.	tanári segédlet
Diasorozat a rajz tanításához 1. oszt.	tanári segédlet
Diasorozat a rajz tanításához 2. oszt.	tanári segédlet
Diasorozat a rajz tanításához 3. oszt.	tanári segédlet
Diasorozat a rajz tanításához 4. oszt.	tanári segédlet
Diasorozat a rajz tanításához 5. oszt.	tanári segédlet
Diasorozat a rajz tanításához 6. oszt.	tanári segédlet
Diasorozat a rajz tanításához 7. oszt.	tanári segédlet
Diasorozat a rajz tanításához 8. oszt.	tanári segédlet
Diavetítógép	tanári segédlet
Draperiák	tanári segédlet
Fényképezőgép(ek)	tanulói segédlet
Kiegészítő diasorozat rajz- 5. oszt.	tanári segédlet
Kiegészítő diasorozat rajz- 6. oszt.	tanári segédlet
Kiegészítő diasorozat rajz- 7. oszt.	tanári segédlet
Kiegészítő diasorozat rajz- 8. oszt.	tanári segédlet
Magnetofon	tanári segédlet
Magyarország műemlékei (faliképek sor.)	tanári segédlet
Magyarországi népművészet (faliképek sor.)	tanári segédlet
Mintázóagyag	tanulói segédlet
Mintázókészlet	tanulói segédlet
Nagyméretű színes reprodukciók, poszterek 1-8. oszt.	tanári segédlet
Rajzgömb	tanulói segédlet
Reflektor(ok)	tanári segédlet
Szerszámok, eszközök	tanulói segédlet
Számítógép(ek)	tanulói segédlet
Színes TV	tanári segédlet
Térképek	tanári segédlet
Tárgyasztalok	tanári segédlet
Vetítővászon	tanári segédlet
Vetítőállvány	tanári segédlet
Videokamera	tanári segédlet
Videomagnó	tanári segédlet
Vízcsap, víztároló edények	tanulói segédlet
rajzlap, ceruzák, festék, szén, kréták, ecsetek, stb.	tanulói segédlet
Írásvetítő	tanári segédlet
A XX. század művészete (A műv. tört. sor.)	tanári segédlet
A barokk (A műv. tört. sor.)	tanári segédlet
A barokk művészete	tanári segédlet
A betű	tanári segédlet
A bizánci és az iszlám építészet (Az épít. tört. -Középkor)	tanári segédlet
A fa mitológiája	tanári segédlet
A festészet felfedezése I.,II.	tanári segédlet
A festészet rövid története	tanári segédlet
A formák élete	tanári segédlet
A görög csoda	tanári segédlet
A gótika művészete	tanári segédlet
A hódító iszlám (A múlt születése sorozat)	tanári segédlet
A katedrálisok kora	tanári segédlet
A klasszikus görög világ (A múlt születése sor.)	tanári segédlet
A kockától az aktig	tanulói segédlet
A korai középkor (A műv. tört. sor.)	tanári segédlet
A képpé varázsolt idő	tanári segédlet
A képzőművészet iskolája I.,II.	tanári segédlet

A középkor alkonya	tanári segédlet
A látás nyelve	tanári segédlet
A látás világa	kötelező irodalom
A magyar filmművészet képeskönyve	tanári segédlet
A magyar plakát	tanári segédlet
A modern festészet	tanári segédlet
A modern szobrászat	tanári segédlet
A művész és műhelye (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom
A művészet kezdetei (A műv. tört. sor.)	tanári segédlet
A művészet története Magyarországon	tanári segédlet
A művészet élvezete	tanári segédlet
A művészetek története	tanári segédlet
A rajz tanítása	tanári segédlet
A rajzról (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
A rokokótól 1900-ig (A műv. tört. sor.)	tanári segédlet
A román kor művészete	tanári segédlet
A századvég és a századelő (A műv. tört. sor.)	tanári segédlet
A technika krónikája	tanulói segédlet
A tervezés művészete	tanári segédlet
A világ száz csodája	tanulói segédlet
A világ új képe	tanári segédlet
Angyalok, szárnyak, rakéták (Műv. gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Az antik világ (A műv. tört. sor.)	tanári segédlet
Az ember őstörténete (A múlt születése sor.)	tanári segédlet
Az emberiség krónikája	tanulói segédlet
Az európai művészet története	tanári segédlet
Az égei civilizációk (A múlt szül. sor.)	tanári segédlet
Az építészet története	tanári segédlet
Az építészet világtörténete I. II.	tanári segédlet
Az építészeti stílusok	ajánlott irodalom
Az érett reneszánsz (A műv. tört. sor.)	tanári segédlet
Az ősi Itália (A múlt születése sorozat)	tanári segédlet
Az ősi Kína (A múlt születése sor.)	tanári segédlet
Az őskori Európa (A múlt születése sor.)	tanári segédlet
Az ókori Kelet művészete	tanári segédlet
Az újvilág (A múlt születése sor.)	tanári segédlet
Barokk (Az épít. tört. -Újkor)	tanári segédlet
Belső terek (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Design	tanári segédlet
Felfedezők és művészek (Műv. gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Filmről, televízióról középiskolásoknak	kötelező irodalom
Fotókalauz	ajánlott irodalom
Hogyan éltek elődeink	ajánlott irodalom
Időgéppel a képzőművészetben	ajánlott irodalom
Itália építésze I., II.	tanári segédlet
Játék közben (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom
Kis magyar művészettörténet	tanulói segédlet
Kis növényhatározó	tanulói segédlet
Klasszicizmus és romantika	tanári segédlet
Kollázs és montázs (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Kunyhók, paloták, lakóházak (Műv.-ről gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Képek könyve 1-3.	kötelező irodalom
Középkor (Az építészet tört. sor.)	tanári segédlet
Látás és ábrázolás Gimnázium I-III.	kötelező irodalom
Magyar műemlékek	tanulói segédlet
Magyar műemléki ABC	tanulói segédlet
Magyar építészettörténet	tanulói segédlet

Miért fest az ember (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Mozgófénykép. Filmelemzések	kötelező irodalom
Moziban, képernyő előtt	ajánlott irodalom
Műalkotások elemzése Gimnázium I-III.	kötelező irodalom
Művészet dióhéjban ...	ajánlott irodalom
Művészeti lexikon I.,II.,III.,IV.,V.	tanulói segédlet
Művészetről mindenkinek	tanulói segédlet
Művészettörténet	kötelező irodalom
Népművészet	kötelező irodalom
Nézeteim a civilizációról	tanári segédlet
Nézz, láss, kérdezz I-III.	tanulói segédlet
Nézzünk körül a házban	ajánlott irodalom
Pedagógiai vázlatkönyv	tanári segédlet
Perzsa reneszánsz (A múlt születése sor.)	tanári segédlet
Rajz	kötelező irodalom
Reneszánsz (Az épít. tört. -Újkor)	tanári segédlet
Rokonvilágok	ajánlott irodalom
Róma és Bizánc (A múlt születése sor.)	tanári segédlet
Sem kő sem bronz sem vászon	tanári segédlet
Szobrászat	ajánlott irodalom
Színes kövek művészete (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Tavaszi, nyári, őszi, téli (Műv. gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Tizenöt filmlecke	ajánlott irodalom
Tudod-e mi a művészet	ajánlott irodalom
Tér-Forma-Szín Általános iskola 5-8.	kötelező irodalom
Video kézikönyv	ajánlott irodalom
Virágok, madarak (Művészetről gyermekeknek sorozat)	ajánlott irodalom
Volt egyszer egy Leonardo da Vinci...	ajánlott irodalom
Ábrázolás és művészet	kötelező irodalom
Állatgalleria (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom
Árpád népe	tanári segédlet
Élet falun (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom
Építőkockák - épületkockák	ajánlott irodalom
Évezredek művészete	ajánlott irodalom

Szerző

Mátyás Dr Mária

Vizuális kultúra 1

Szerkezet: soros

Részei

Tér 1.	13. oldal
Forma 1.	13. oldal
Fény, szín 1.	14. oldal
Mozgás, változás 1.	15. oldal
Anyag, technika, tevékenység 1.	15. oldal
Művészeti ismeretek 1.	16. oldal
Vizuális nyelv 1.	17. oldal

Óraszám

Iskolai:	1.5 óra/hét	Otthoni:	5 óra	Feladat:	5 óra
Tanítási ciklus	1.5 óra / 37 hét				

Megjegyzés

A Jellemzők adatsorozatban a tanórán kívüli feladatok évi óraszámába is szerepel, amely múzeumlátogatásra, kiállítások, műemlékek megtekintésére, sétákra, színházi és filmszínházi előadások megtekintésére, stb. fordítható.

A házi feladatok óraszámába a következő órára történő előkészületek és az esetleg befejezetlen órai munkák befejezéséhez szükséges időkeretet jelzi.

Az ábrázolás közlési eszközként jelentkezik a többi tantárgy tanulása során (írás, olvasás, matematika, stb.)

Az első évfolyamban a családi és az óvodai vizuális és esztétikai nevelés szerves folytatására kell törekedni, lehetőleg törésmentessé kell tenni a váltást.

Cél

A gyermekek családban és óvodában kialakított és fejlesztett egyéni képi- plasztikai kifejezőképességeinek továbbfejlesztése:

- * a valóság látható tulajdonságainak megfigyeltetésével
- * ábrázolásával (síkon és térben)
- * művészeti ismeretek nyújtásával

Élményeik, belső világuk képi megfogalmazása, kifejezése.

A gyermekekben élő szépség iránti igény fejlesztése.

Követelmény

Erősödjön a gyermekek pozitív viszonyulása az alkotó tevékenységhez.

Szívesen és örömmel rajzoljanak, fessenek, mintázzanak.

Legyenek nyitottak a vizuális élmények iránt, erősödjön környezetük iránti kíváncsiságuk.

Legyenek képesek alkotó módon teret alakítani, tárgyakat létrehozni és ábrázolni (életkoruknak megfelelő, játékos formában.)

Legyenek saját ötleteik, melyeket a már megismert technikákkal, kifejezési eszközökkel kivitelezni tudnak.

ALAPKÖVETELMÉNYEK:**ISMERET:**

- a közvetlen környezet terei, térviszonylatai, formái, anyagai.

KÉSZSÉG:

- egyszerű plasztikai, festői, grafikai és modellezéshez szükséges eszközök használata.
- egyszerű vizuális jelenségek megnevezése.

Tartalom

Az érzékszervek tudatosítása: látás, tapintás, mozgás, ízlelés, szaglás, hallás és helyzetértékelés.

Megfigyelések és ábrázolásbeli tapasztalatok szerzése.

Az életkori sajátosságoknak megfelelő önkifejező, élménymegjelenítő és képzeletgazdag ábrázolás.

Fokozatosan tudatosodó képi gondolkodás (logikára épülő, a vizuális emlékezetet igénybevevő, képi-fogalmi gondolkodás)alakítása.

Műalkotásokkal való ismerkedés (közvetlenül átélhető esztétikai élmények; esztétikai és etikai ítélőképességük alakítása, magatartásforma alakítása).

Alkotói sikerélmények átélésére, az önértékelő képesség kifejlesztésére irányuló tevékenységek.

Tér:-a valóságos térben történő építő, rendező tevékenység

- térbeli viszonylatok kifejezése
- téri tájékozódó, térábrázoló és -alakító képességek fejlesztése

Forma:

- a saját formakincs gazdagítása (a valóságban szerzett formaélmények szerzése és megjelenítése folyamán)
- tárgyalás
- az alkotó fantázia fejlesztése

Fény, szín:

- a fény tapasztalása
- a fény, mint alapvető emberi szükséglet
- színismeretek kialakítása
- egyéni színhasználat szabad érvényesítése

Mozgás, változás:

- a térbeli és az időbeli mozgás és változás
- tér-idő szemlélet alakítása

Anyag, technika, tevékenység:

- technikai műveletek
- anyagok
- az ábrázolóképeség fejlesztése

Művészeti ismeretek:

- alapvető vizuális ismeretek a művészet ágairól, műfajairól, anyagairól
- műalkotások megismerése
- esztétikum iránti igény kialakítása
- ítélőképesség alakítása, fejlesztése

Vizuális nyelv:

- a vizuális kifejezőmód és közlő nyelv alapjainak elsajátítása
- képi-plasztikai-téri ábrázolás

Értékelés

Az eredmények megállapításában a gyermek önmagához viszonyított fejlődését kell figyelembe venni.

A közös értékelés, az egyéni korrektúra során a szóbeli értékelés, az osztályozás ösztönző, jutalmazó célzatú legyen, úgy, hogy az a kifejezés, az ábrázolóképeség szabad, gátlásmentes fejlődését biztosítsa.

Az értékelés egy-egy konkrét feladat vagy feladatsor megoldására, illetve a tananyagban való előrehaladás megállapítására irányuljon.

A fejlődést és a teljesítményt a félévi és az évvégi osztályzatok összegzik.

Feltételek

Az első évfolyamon tanító és szaktanár egyaránt taníthatja a tantárgyat.

A tanórák (a séták, külső téri játékok, múzeumlátogatások, kiállítás megtekintések kivételével) szaktantermi feltételeket kívánnak meg. Ennek hiányában a megfelelő világítási, sötétítési viszonyokat, a vízhasználat, a modellbeállítás, a vetítés és a tárolás lehetőségeit biztosítani szükséges.

KÖNYVAJÁNLAT:

Időgéppel a képzőművészetben
Tudod-e mi a művészet

ajánlott irodalom
ajánlott irodalom

Képek könyve 1-3.

kötelező irodalom

Tér 1.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A gyermekek téri tájékozódó, térkifejező és -alakító képességének, térszemléletének fejlesztése:

- * a valóságos térben történő téri játékokkal
- * különböző terekben történő élmények átélésével
- * építő- és plasztikai tevékenységgel
- * a természeti és a mesterséges (épített) környezet térvizonylatainak elemzésével, képi-plasztikai megjelenítésével.

Követelmény

A gyermekek szerezzenek sokoldalú és érzékletes látási- tapintási-mozgási tapasztalatokat.

A külső és belső térre vonatkozó megfigyeléseiket, tapasztalataikat próbálják meg szóban is megfogalmazni.

Legyenek képesek a rendelkezésükre álló anyagokból az adott játékszituációnak megfelelő térbeli építményeket létrehozni.

Próbálkozzanak meg különféle formákat (tárgyakat) egymással téri viszonylatba hozni.

Térbeli tapasztalataikat egyéni módon építsék be ábrázolásaikba.

Próbálják meg a valós téri viszonylatokat a képi tér viszonylatainak megfeleltetni.

Tartalom

A tér fogalma, létünk a térben.

Az ember és az őt körülvevő tér megfigyelése.

Természeti tér, természeti környezetünk.

Mesterséges, az ember által létrehozott, alakított tér.

A tér és rendeltetése: milyen célból és milyen feladat ellátására hozta létre, alakította át az ember az adott teret.

Térrészek elhatárolása, térrészek kapcsolata egymással, az elhatárolt részek adott szempont szerinti berendezése.

Játék, mozgás a térben. Tájékozódás a térben.

Játék és valóság összehasonlítása.

A gyermekeknek ismerős terek: az otthon, a lakás helyiségei, közösségi létesítmények (óvoda, iskola, az osztályterem, színház, mozi, áruház, piac, vasútállomás, stb.) megfigyelése, külső és belsőterének vizsgálata.

Térbeli viszonylatok (egymás mellett, mögött, kívül, belül, stb.) megfigyelése.

A téri tapasztalatok egyéni beépítése a képi-plasztikai munkába.

Térkifejező ábrázolás a formák egymáshoz rendelésével.

Forma 1.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Egyéni képi jelek, formák alkalmazása élményeik, elképzelt témák, ismert mesék, irodalmi alkotások két és három dimenziós megjelenítése folyamán.

A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése és összehasonlító elemzése.

Hasonlóságok és különbözőségek észrevételezése, az így szerzett ismeretek képi-plasztikai és szóbeli visszaadása.

Tárgyalakítás és mintázás a bennük élő képzetek, illetve megszerzett tapasztalataik alapján.

Követelmény

Minél többféle természeti és ember alkotta tárgy megfigyelése, legfeltűnőbb jellegzetességeik észrevételezése.

Próbálkozzanak meg különféle formák (tárgyak) egymással történő összehasonlításával (kisebb, nagyobb, szögletesebb, gömbölyűbb, stb.).

Szerezzenek tapasztalatokat a formák tagoltságáról.

Próbálják meg szóban is megfogalmazni tapasztalataikat.

Számukra kedves emberek, állatok, játékok és egyéb formák részformáit próbálják meghatározni.

Tudjanak mintázással, egyéni módon ember- és állatfigurákat létrehozni.

Tartalom

A két dimenziós papír téri felhasználása hajtogatás útján.

Egyéni képi jelek, formák alkalmazása élményeik, elképzelt témák, ismert mesék, irodalmi alkotások képi-plasztikai megjelenítése során (a fő- és részformák, a formai jellegzetességek szerepeltetésével).

Természeti formák és mesterséges tárgyak megfigyelése, elsősorban látás és tapintás útján.

Hasonlóságok és különbözőségek észrevételezése, képi megjelenítése.

Tárgyalakítás és mintázás a bennük élő képzetek, illetve megszerzett tapasztalataik alapján.

Fény, szín 1.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A színek által a gyermekekben kiváltott örömteli érzés megőrzése.

A természet színeiben való együttes és egyéni gyönyörködés.

A fény és az emberi létezés összefüggéseinek átélése, megfigyelése.

A festékek megismerése, keverése, különféle színárnyalatok előállítás.

A szubjektív színhasználat megerősítése.

Követelmény

A gyermekek legyenek képesek rácsodálkozni a különleges fény- és színjelenségekre.

Szerezzenek tapasztalatokat a formák (tárgyak, jelenségek) legfeltűnőbb színbeli tulajdonságairól.

Próbálják meg képalakításaik során is átélni a színek, formák érzélem- és élménykifejező hatását.

Bátran juttassák érvényre egyéni színkedvelésüket, színes alkotásaik szubjektív színválasztásra épüljenek.

Tartalom

A fény és a létezés összefüggéseinek átélése, megfigyelése.

Gyönyörködés a természet fény- és színjelenségeiben.

Színtapasztalatok gyűjtése.

A környezet, a tárgyak színeinek megfigyelése, csoportosítása színezetük alapján.

A hat- ill. a tizenkét színű festék megismerése, az egyes színek elnevezéseinek elsajátítása.

Kísérletezés a festékek keverésével, különféle színárnyalatok előállítása. (Színespapír-felhasználás is.)

A szubjektív színhasználat megerősítése.

Mozgás, változás 1.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Emberalakok, állatfigurák tipikus mozgásainak, az évszakok változásainak megfigyelése és szubjektív megjelenítése a képi-plasztikai ábrázolás folyamán.

Követelmény

A tanulók rendelkezzenek érzékletes és sokoldalú tapasztalatokkal a környezetükben lezajló, látható jelentősebb változásokról, folyamatok jellegzetes mozzanatairól.

Próbálkozzanak két-három mozgásfázis vagy állapot képi-plasztikai megragadásával.

Tartalom

A környező világ változásainak, állandó mozgásának megfigyelése, élmények és tapasztalatok szerzése.

Folyamatok megfigyelése, két-három állapot képi megragadása

Néhány fázist tartalmazó képsor "olvasása", értelmezése.

A térbeli mozgás jelzése két és három dimenzióban.

Képeskönyv készítése.

Anyag, technika, tevékenység 1.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A természeti és épített környezet (a tanulók környezetében található berendezési és használati tárgyak, játékok, stb.) megfigyelése, lehetőség szerinti továbbalakítása. Játzás közbeni élmény-, tapasztalat- és ismeretszerzés.

Az élmények, ismeretek képi feldolgozása:

- * rajzolás többféle, nyomot hagyó eszközzel
- * mintázás, tárgyformálás
- * festés
- * egyszerűbb grafikai eljárások megismerése

Megfigyelések:

- * a forma és a funkció összefüggései
- * az anyagszerűség
- * eszközök
- * eljárások

Követelmény

Rendelkezzenek próbálkozásokon, kísérletezéseken alapuló tapasztalatokkal az ábrázolás anyagairól, technikáiról.

Szerezzenek gyakorlatot a rajzolás, a festés területén, tudják a festékeket hígítani, oldani és egymással keverni.

Bátran mintázzanak (elsősorban kézzel; így érzékelik igazán az anyagok milyenségét). Tudjanak lapos, illetve tömbszerű figurát is alakítani.

Tartalom

TÉRALAKÍTÁS

a tanulók környezetében lévő berendezési- és használati tárgyakkal, építőkockákkal, dobozokkal, modellekkel, legóval és más, forgalomban lévő építőjátékokkal.

RAJZOLÁS

ceruzával, ecsettel, rajztollal, filc- és rosttollal, nád- és hurkapálcával diópác és tustinta felhasználásával.

MINTÁZÁS, TÁRGYFORMÁLÁS:

plakett, dombormű, szobor készítése, agyag felhasználásával (felrakás, hizlalás, kihúzás, formázás mintázóeszközökkel).

Gipszlap, -tömb öntése, karcolása, faragása.

Papírpasztika (szabásrajz, hajlítás, hajtogatás, ragasztás. Papírmasé készítése.

NYOMATKÉSZÍTÉS:

papírnyomat, monotípiák készítése; tempera, nyomdafesték vagy linocolor, üveg-, műanyag- vagy alumíniumlap és festékelőhenger (fotóhenger) használata.

FESTÉS ÉS "SZÍNES" MUNKÁK:

tempera, vízfesték, színesceruza, zsírkréta, színespapírkollázsok és kevert technikák alkalmazása.

Változatos méretű, minőségű és színű papírok, fotók, újságpapírok alkalmazása.

SZÖVÉS

textilcsíkok, spárpa, fonalak, vessző, szalma, stb. alkalmazásával.

TEXTILMUNKÁK:

kötözés, fonás, varrás. Batikolás.

Megfigyelések:

- a forma és a funkció összefüggései
- az anyagszerűség kritériuma

Művészeti ismeretek 1.

Szerkezet: párhuzamos

Megjegyzés

A műalkotás nézése erőfeszítést igénylő szellemi művelet. Szükség van felkészültségre, az értelem és az érzékenység csiszolására és tapasztalatra.

Ez áttétellel jelenjék meg érzéseik, gondolataik, képzeik képi úton történő kifejezésekor.

A mű megismerésekor a helyes intuíciónál kell kiindulni, melyet irányított gondolkodással kell elmélyíteni.

Cél

A művészet tevékeny, nem csak elméleti, hanem gyakorlati megismeréséhez szükséges magatartás elsajátítása.

Művészeti alkotásokkal történő ismerkedés, gyönyörködés benne.

Követelmény

A gyermekek legyenek képesek gyönyörködni az őket körülvevő természeti és épített környezetben, formákban, szép tárgyokban, színekben, jelenségekben és műalkotásokban.

Próbálkozzanak meg érzéseik, gondolataik, képzeik képi úton történő kifejezésével.

Legyenek tapasztalataik, ismereteik a művészeti albumok, gyermekeknek szóló szakirodalom használatáról, élményeik sétáik, múzeum- és kiállításlátogatásaik kapcsán.

Próbálkozzanak véleményük szóbeli kinyilvánításával is.

Tartalom

A gyermekek természeti és épített környezetének (egy-egy tájrészletnek, növénynek, állatnak, az embernek, épületeknek, tárgyakkal) megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése.

Műalkotások nézegetése, "képolvasás", vagyis a képi kifejezés nyelvezetével történő ismerkedés.

Séták a lakóhelyen és környékén, műemlékek, múzeumok, kiállítások megtekintése (lehetőség szerint).

Művészeti albumok, a gyermekeknek készült szakirodalom, diaképek, dia- és videofilmek, poszterek, fotók megtekintése és ismételt nézegetése.

Vizuális nyelv 1.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Felkészülés a műalkotás nézését jelentő, erőfeszítést igénylő szellemi műveletre, az értelem és az érzékenység csiszolására és tapasztalatszerzésre.

A mű megértéséhez és értékeléséhez szükséges képességek kifejlesztése.

A mű megismerésekor szükséges helyes intuíciónál megerősítése és irányított gondolkodással történő elmélyítése.

A megismeréshez szükséges támpontok, azaz a képzőművészeti nyelv elemeinek elsajátítása (felület, vonal, szín, kompozíció, arányok, ritmus, stb.) és annak felismerése, hogy egyik sem létezik egymástól elszigetelten.

Követelmény

A gyermekek legyenek nyitottak a vizuális és esztétikai élmények, hatások iránt. Legyenek felkészültek érzékenységük, értelmük csiszolására.

Alakuljon ki bennük a megértés, értékelés képessége és már kialakult képességeik fejlődjenek tovább.

Szerezzenek ismereteket a vizuális nyelv értő és közlő használatában.

Legyenek gyakorlottak a képelemek, a tárgyak rendezésében, a képmező, a térrész kitöltésében.

Erősödjön szubjektív kifejezési eszköz használatuk.

Legyenek képesek a rajz-eszközök, technikák rendeltetésszerű használatára.

Tartalom

A vizuális kifejezőeszközök gyakorlati megismerése.

A képzőművészeti nyelv elemeinek megismerése, összefüggéseik, egymásra gyakorolt hatásaik meg- és felismerése.

A már megismert ábrázolási kifejezőeszközök és alapelemek spontán használatának, alkalmazásának megerősítése.

Kompozíciós gyakorlatok: a képelemek, a tárgyak rendezésére, a képmező, a térrész kitöltésére szoktatás.

Kiemelés az eszközök szubjektív használatával: mérettel, arányokkal, elhelyezéssel, színnel, stb.

Vizuális kultúra 2

Szerkezet: soros

Részei

Tér 2.	20. oldal
Forma 2.	20. oldal
Fény, szín 2.	21. oldal
Mozgás, változás 2.	22. oldal
Anyag, technika, tevékenység 2.	23. oldal
Művészeti ismeretek 2.	24. oldal
Vizuális nyelv 2.	25. oldal

Óraszám

Iskolai:	1.5 óra/hét	Otthoni:	5 óra	Feladat:	5 óra
Tanítási ciklus	1.5 óra / 37 hét				

Megjegyzés

A Jellemzők adatsorozatban a tanórán kívüli feladatok évi óraszámát is szerepel, amely múzeumlátogatásra, kiállítások, műemlékek megtekintésére, sétákra, színházi és filmszínházi előadások megtekintésére, stb. fordítható.

A házi feladatok óraszámát a következő órára történő előkészületek és az esetleg befejezetlen órai munkák befejezéséhez szükséges időkeretet jelzi.

Cél

A gyermekek óvodában kialakított és az első évfolyamon továbbfejlesztett képi-plasztikai kifejezőképességeinek további alakítása:

- * a valóság látható tulajdonságainak megfigyeltetésével
- * ábrázoltatásával (síkon és térben)
- * művészeti ismeretek nyújtásával

Élményeik, belső világuk rajzi megfogalmazása, kifejezése.

A gyermekekben élő szépség iránti igény fejlesztése.

Ábrázolásbeli, anyaghasználati jártasságaik továbbfejlesztése; újabb technikai eljárások megismertetése.

Követelmény

A gyermekek alkotó tevékenységhez, esztétikai élmények szerzéséhez fűződő pozitív viszonyulása erősödjön.

A képzeletükre építő képi ábrázolás mellett törekedjenek a látható világ megfigyelésére, megjelenítésére (természetesen tanári segítséggel).

Erősödjön vizuális élmények iránti nyitottságuk, kíváncsiságuk.

Legyenek képesek alkotó módon teret alakítani, tárgyakat létrehozni és ábrázolni (életkoruknak megfelelő, játékos formában.)

Szívesen és örömmel rajzoljanak, fessenek, mintázzanak.

Legyenek saját ötleteik, melyeket a már megismert technikákkal, kifejezési módokkal ötvözni tudnak.

Érdeklődéssel vegyenek részt a műalkotásokkal való találkozásokban.

Próbálkozzanak tapasztalataik szóbeli megfogalmazásával is.

ALAPKÖVETELMÉNYEK:

ISMERET:

a közvetlen környezet terei, térviszonylatai, formái, anyagai.

KÉSZSÉG:

egyszerű plasztikai, festői, grafikai és modellezéshez szükséges eszközök használata.
egyszerű vizuális jelenségek megnevezése.

KÉPESSÉG:

emóciók kifejezése a vizualitás eszközeivel

Tartalom

Megegyezik a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Tartalom adatsorozatjában és a Vizuális kultúra 1. modul Tartalom adatsorozatjában közltekkel.

Az évfolyam Tartalma a témák Tartalmának összessége.

Értékelés

Az ellenőrzés, értékelés általános szempontjai a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Értékelés adatsorozatjában, illetve a Vizuális kultúra 1. évfolyam modul Értékelés adatsorozatjában szerepelnek.

Feltételek

A második évfolyamon tanító és szaktanár egyaránt taníthatja a tantárgyat.

A tanórák (a séták, külső téri játékok, múzeumlátogatások, kiállítás megtekintések kivételével) szaktantermi feltételeket kívánnak meg. Ennek hiányában a megfelelő világítási, sötétítési viszonyokat, a vízhasználat, a modellbeállítás, a vetítés és a tárolás lehetőségeit biztosítani szükséges.

KÖNYVAJÁNLAT:

Képek könyve 1-3.

Időgéppel a képzőművészetben

Tudod-e mi a művészet

kötelező irodalom

ajánlott irodalom

ajánlott irodalom

Tér 2.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A gyermekek téri tájékozódó, térkifejező és -alakító képességének, térszemléletének fejlesztése:

- * a valóságos térben történő téri játékokkal
- * különböző terekben történő élmények átélésével
- * építő- és plasztikai tevékenységgel
- * a természeti és a mesterséges (épített) környezet térvizonylatainak elemzésével, képi-plasztikai megjelenítésével.

Követelmény

A tanulók szerezzenek minél több és érzékletesebb látási, tapintási és mozgási tapasztalatot.

Megfigyeléseiket, tapasztalataikat próbálják meg szóban is megfogalmazni.

Tudjanak az adott játéksituációnak megfelelő térbeli építményeket létrehozni a rendelkezésükre álló anyagokból.

Próbálkozzanak meg különféle formákat (tárgyakat) egymással téri viszonylatba hozni.

Térbeli tapasztalataikat egyéni módon építsék be ábrázolásaikba.

Próbálják meg a valós téri viszonylatokat a képi tér viszonylatainak megfeleltetni.

Tartalom

Téralakítás, térépítés.

Az ember és az őt körülvevő tér megfigyelése.

A mesterséges tér; a belső tér fogalma.

Térrészek elhatárolása, térrészek kapcsolata egymással, az elhatárolt részek adott szempont szerinti berendezése.

Alátámasztás, lefedés.

Játék és valóság összehasonlítása.

A gyermekeknek ismerős terek: az otthon, a lakás helyiségei, közösségi létesítmények (óvoda, iskola, az osztályterem, színház, mozi, áruház, piac, vasútállomás, stb.) megfigyelése, külső és belső terének vizsgálata.

Térbeli viszonylatok (egymás mellett, mögött, kívül, belül, stb.) megfigyelése.

Mozgási lehetőségek a térben (téri tapasztalatok, élmények szerzése).

A téri tapasztalatok egyéni beépítése a képi-plasztikai munkába.

Térkifejező ábrázolás a formák egymáshoz rendelésével, az előtér, háttér jelzésével.

Forma 2.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Minél többféle természeti forma és az ember alkotta tárgyak legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése.

Tárgyak megadott szempontok szerinti csoportosítása.

Különféle formák (tárgyak) egymással történő összehasonlítása.

A formák tagoltságának megfigyelése.

Mintázással, egyéni módon ember- és állatfigurák létrehozása.

Bábkészítés

Követelmény

A tanulók szerezzenek sokoldalú és érzékletes látási, tapintási, mozgási tapasztalatokat.

Vizsgálgassanak minél többféle természeti és ember alkotta tárgyat, figyeljék meg legfeltűnőbb jellegzetességeiket.

Tudják a tárgyakat adott szempont szerint csoportokba rendezni.

Próbálkozzanak meg különféle formák (tárgyak) egymással történő összehasonlításával (kisebb, nagyobb, szögletesebb, gömbölyűbb, stb.)

Szerezzenek tapasztalatokat a formák tagoltságáról, próbálják meg szóban is megfogalmazni tapasztalataikat.

Számukra kedves emberek, állatok, játékok és egyéb formák részformáit próbálják meghatározni.

Tudjanak mintázással, egyéni módon ember- és állatfigurákat létrehozni.

Tudjanak síkbábokat készíteni és ismert, vagy kitalált történeteket eljátszani velük.

Tartalom

Egyéni képi jelek, formák alkalmazása élményeik, elképzelt témák, ismert mesék, irodalmi alkotások képi-plasztikai megjelenítése során.

Változatos formavilág bemutatása.

Természeti és mesterséges tárgyak vizsgálgatása, ha mód van rá, szétszedése, rész és egész megfigyelése.

A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek (alak, méret, felület, tagoltság, stb.) megfigyelése.

Hasonlóságok és különbözőségek észrevételezése, képi- plasztikai visszaadása, tapasztalataik szóbeli megfogalmazása.

Tárgyalakítás és mintázás a bennük élő képzetek, illetve megszerzett tapasztalataik, ismereteik felhasználásával.

A két dimenziós papír téri felhasználása hajtogatás útján.

Tapasztalatok szerzése a felületi tulajdonságokról, plasztikai minőségekről (sima, érdes, bemélyedő, kiemelkedő, stb.)

Formák lenyomatának elkészítése.

Fény, szín 2.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A tér és a fény tapasztalása szoros összefüggéseinek meg- és felismerése.

A természet színeiben való együttes és egyéni gyönyörködés.

A fény és az emberi létezés összefüggéseinek átélése, megfigyelése. A környezet szokatlan fényviszonyainak, szép színjelenségeinek felfedezése.

A festékek megismerése, keverése, különféle színárnyalatok előállítása. A festékszínek megnevezése (piros, sárga, kék, narancs, ibolya, zöld, vörös, barna, szürke, fekete, fehér)

A szubjektív színhasználat megerősítése.

Követelmény

A tanulók szerezzenek sokoldalú és érzékletes tapasztalatokat a színek élmény- és érzelmkifejező hatásáról, színezeti, telítettségi és világossági különbségeiről, valamint a tárgyak, jelenségek jellemző színeiről.

Legyenek képesek rácsodálkozni a különleges fény- és színjelenségekre.

Próbálják meg képalakításaik során is átélni a színek, formák érzelm- és élménykifejező hatását.

Tudják az egyes színek különféle árnyalatait keveréssel, hígítással előállítani.

Próbálkozzanak a rendelkezésükre álló színekből újabb színeket létrehozni, kikeverni.

Bátran juttassák érvényre egyéni színkedvelésüket, színes alkotásaik szubjektív színválasztásra épüljenek.

Gazdagodjék egyéni színviláguk.

Tartalom

A fény és a létezés összefüggéseinek átélése, megfigyelése.

Gyönyörködés a természet fény- és színjelenségeiben.

Színtapasztalatok gyűjtése.

A környezet, a tárgyak színeinek megfigyelése, csoportosítása a színezet alapján.

A festékszínek megismerése, elnevezésük megtanulása (piros, sárga, kék, narancs, ibolya, zöld, vörös, barna, szürke, fekete, fehér).

Kísérletezések: a festékek keverése, különféle színárnyalatok előállítása.

A szubjektív színhasználat megerősítése.

Mozgás, változás 2.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Emberalakok, állatfigurák tipikus mozgásainak, az évszakok változásainak megfigyelése és szubjektív megjelenítése a képi-plasztikai ábrázolás folyamán.

Követelmény

A tanulók rendelkezzenek érzékletes és sokoldalú tapasztalatokkal a környezetükben lezajló, látható jelentősebb változásokról, folyamatok jellegzetes mozzanatairól.

Legyenek képesek két-három mozgásfázis vagy -állapot képi, plasztikai megragadására.

Tartalom

A környező világ változásainak, állandó mozgásának megfigyelése, élmények és tapasztalatok szerzése.

A megfigyelt események, az átélt élmények, a megszerzett tapasztalatok képi-plasztikai feldolgozása.

Folyamatok megfigyelése, két-három állapot képi megragadása.

Néhány fázist tartalmazó képsor "olvasása", értelmezése.

A térbeli mozgás jelzése két és három dimenzióban.

Anyag, technika, tevékenység 2.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Játszás közbeni élmény-, tapasztalat- és ismeretszerzés.

Az élmények, ismeretek képi feldolgozása:

- * rajzolás többféle, nyomot hagyó eszközzel
- * mintázás, tárgyformálás
- * festés
- * egyszerűbb grafikai eljárások megismerése

Megfigyelések:

- * a forma és a funkció összefüggései
- * az anyagszerűség
- * eszközök
- * eljárások

Követelmény

A gyermekek tudjanak tanári irányítással különféle szempontok szerinti megfigyeléseket végezni a

- * a táj milyenségéről
- * a lakóhelyükről
- * az ember által létrehozott terekről.

Figyeljék meg a környezetükben lévő használati és berendezési tárgyakat, szerezzenek tapasztalatot esetleges tovább-alakíthatóságaikról.

A játék során szerzett tapasztalataikat, élményeiket tudják képileg is feldolgozni:

- * rajzolás többféle, nyomot hagyó eszközzel
- * mintázás, tárgyformálás
- * festés
- * egyszerűbb grafikai eljárások megismerése

Figyeljék meg a

- * a forma és a funkció összefüggéseit
- * az anyagszerűség (életkoruknak megfelelő szinten) fogalmát
- * a képi ábrázolás lehetőségeit és eszközeit.

Tartalom

TÉRALAKÍTÁS

a tanulók környezetében lévő berendezési- és használati tárgyakkal, építőkockákkal, dobozokkal, modellekkel, legóval és más, forgalomban lévő építőjátékokkal.

RAJZOLÁS

ceruzával, ecsettel, rajztollal, filc- és rosttollal, nád- és hurkapálcával diópác és tustinta felhasználásával.

MINTÁZÁS, TÁRGYFORMÁLÁS:

plakett, dombormű, szobor készítése, agyag felhasználásával (felrakás, hizlalás, kihúzás, formálás kézzel és mintázóeszközökkel).

Gipszlap, -tömb öntése, karcolása, faragása.

Papírpasztika (szabásrajz, hajlítás, hajtogatás, ragasztás. Papírmásé készítése.

NYOMATKÉSZÍTÉS:

papírnyomat, monotípiá készítése: tempera, nyomdafesték vagy linocolor, üveg-, műanyag- vagy alumíniumlap és festékelőhenger használata.

FESTÉS ÉS "SZÍNES" MUNKÁK:

tempera, vízfesték, színesceruza, zsírkréta, színespapírkollázsok és kevert technikák alkalmazása.

Változatos méretű, minőségű és színű papírok, fotók, újságpapírok alkalmazása.

SZÖVÉS

textilcsíkok, spárga, fonalak, vessző, szalma, stb. alkalmazásával.

TEXTILMUNKÁK:

kötözés, fonás, varrás. Batikolás.

Megfigyelések:

a forma és a funkció összefüggései

az anyagszerűség kritériuma

Művészeti ismeretek 2.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A művészet tevékeny megismeréséhez szükséges magatartás elsajátítása.

A művészeti ismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók művészeti alkotásokkal ismerkedjenek, gyönyörködjenek bennük.

A vizuális kifejezés nyelvezetének elsajátítása.

Követelmény

A gyermekek legyenek képesek gyönyörködni az őket körülvevő természeti és épített környezetben, formákban, szép tárgyakban, színekben, jelenségekben és műalkotásokban.

Próbálják meg érzéseiket, gondolataikat, képzettársításait elsősorban képi úton kifejezni.

Legyenek tapasztalataik, ismereteik a művészeti albumok, gyermekeknek szóló szakirodalom használatáról, élményeik sétáik, múzeum- és kiállításlátogatásaik kapcsán.

Próbálkozzanak ítéletalkotással az átélték, látottak alapján.

Legyenek képesek a műalkotások elemzésére, próbálják meg felsorolni a képzőművészeti kifejezőeszközöket.

Szerezzenek tapasztalatot a műalkotások megfigyelésében, a róluk való beszélgetésekben.

Tartalom

A gyermekek természeti és épített környezetének, egy-egy tájrészletnek, növényeknek, állatoknak, az embernek, épületeknek, tárgyaknak, stb. megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése.

Műalkotások nézegetése, "képolvasás", vagyis a képi kifejezés nyelvezetével történő szóbeli és képi közlés elsajátítása.

Séták a lakóhelyen és környékén, műemlékek, múzeumok, kiállítások megtekintése.

Művészeti albumok, a gyermekeknek készült szakirodalom, diaképek, dia- és videófilmek, poszterek, fotók gyakori nézegetése.

A rajzói feladatokhoz kapcsolódó műalkotások nézegetése, beszélgetés róluk.

Reprodukciók gyűjtése, felhasználása a feladatokhoz kötve.

Vizuális nyelv 2.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A vizuális kommunikáció segítségével tárgyi formában kifejezni és továbbadni a látási, tapintási és mozgási tapasztalatokat.

A vizuális kommunikáció egyetemes jelrendszerének alkotó elsajátítása.

A látás, vagyis egy adott vizuális kép befogadása képességének ki- és továbbalakítása.

A vizuális kommunikáció alapelemeinek és kifejezőeszközeinek felhasználása a képalakításban és a mintázásban.

Követelmény

A gyermekek legyenek nyitottak a vizuális és esztétikai élmények, hatások iránt. Legyenek felkészültek érzékenységük, értelmük csiszolására.

Alakuljon ki bennük a megértés, értékelés képessége és már kialakult képességeik fejlődjenek tovább.

Legyenek ismereteik a vizuális nyelv értő és közlő használatában, azaz ismerjék a képzőművészeti nyelv elemeit (felület, vonal, szín, kompozíció, arányok, ritmus). Tudják, egyik sem létezik egymástól elszigetelten, egymással szoros összefüggésben érik el a kívánt hatást.

Legyenek gyakorlottak a képelemek, a tárgyak rendezésében, a képmező, a térrész kitöltésében.

Ismerjék és egyéni ábrázolásmódjukban bánni is tudjanak a vizuális jelrendszer alapelemeivel, melyekre képelemzéseik folyamán is ismerjenek rá.

Legyenek képesek a tantárgy eszközeinek, technikáinak rendeltetésszerű használatára.

Tartalom

Felkészülés az értelem és az érzékenység csiszolására, a tapasztalatszerzésre.

Helyes intuíciók megerősítése.

A megismeréshez szükséges képzőművészeti nyelv elemeinek alaposabb megismerése, annak tudatosítása, hogy egyik sem létezik egymástól elszigetelten, egymással szoros összefüggésben érik el a kívánt hatást.

A gyermekek által már megismert ábrázolási kifejezőeszközök és alapelemek spontán használatának, alkalmazásának megerősítése.

KOMPOZÍCIÓS

gyakorlatok: a képelemek, a tárgyak rendezésére, a képmező, a térrész kitöltésére szoktatás.

KIEMELÉS

az eszközök szubjektív használatával: mérettel, arányokkal, elhelyezéssel, színnel, stb.

TÉR,

térbeli viszonylatok, téri irányok (vízszintes, függőleges), térkifejező ábrázolás, előtér, háttér, terek összekapcsolása, alátámasztás, lefedés, stb.

FORMA,

egyéni formakincs, tagoltság, tömeg, arányok, felületi tulajdonságok, plasztikai minőségek, mintázás, konstruálás, stb.

SZÍN,

színárnyalat, színjelenség, fényviszonyok, fényszín, festékszín, hangulati hatás, kifejező erő, stb.

VONAL

különböző irányú, vastagságú, más-más eszközzel létrehozott vonalak rendszere

FOLT

a forma jelölésének, a felület képzésének eszköze

RITMUS

Illusztráció

Vizuális kultúra 3

Szerkezet: soros

Részei

Tér 3.	27. oldal
Forma 3.	28. oldal
Fény, szín 3.	29. oldal
Mozgás, változás 3.	31. oldal
Anyag, technika, tevékenység 3.	31. oldal
Művészeti ismeretek 3.	32. oldal
Vizuális nyelv 3.	33. oldal

Óraszám

Iskolai:	1.5 óra/hét	Otthoni:	5 óra	Feladat:	5 óra
Tanítási ciklus	1.5 óra / 37 hét				

Megjegyzés

A Jellemzők adatsorozatban a tanórán kívüli feladatok évi óraszámát is szerepel, amely múzeumlátogatásra, kiállítások, műemlékek megtekintésére, sétákra, színházi és filmszínházi előadások megtekintésére, stb. fordítható.

A házi feladatok óraszámát a következő órára történő előkészületek és az esetleg befejezetlen órai munkák befejezéséhez szükséges időkeretet jelzi.

Cél

Az 1-2. évfolyamokon megfogalmazott célok bővítése;

* a vizuális emlékezetre épülő képi-fogalmi gondolkodás kialakítása, fokozatos fejlesztése (a szubjektív, belső képek kivetítésére, képzeletre épülő ábrázolás megőrzésével).

A látható világ jelenségei iránti kíváncsiságuk fokozása.

A tanulók ábrázoló képességeinek fejlesztése.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyelések, tapasztalataik.

Ismereteiket legyenek képesek alkalmazni (tanári segítséggel).

Legyenek nyitottak a vizuális élmények iránt.

Legyenek képesek alkotó módon teret alakítani, tárgyakat létrehozni és ábrázolni, juttassák érvényre egyéni formakincsüket, színkedvelésüket és ötleteiket.

Legyenek képesek képzeletük, emlékképeik, élményeik, elképzeléseik képi-plasztikai kifejezésére és az ábrázoltak szóbeli kiegészítésére.

Alakuljon ki bennük a munkaszervezés készsége.

ALAPKÖVETELMÉNYEK:**ISMERET:**

a közvetlen környezet terei, térviszonylatai, formái, anyagai.

formák, tárgyak szerkezete, arányrendje

KÉSZSÉG:

egyszerű plasztikai, festői, grafikai és modellezéshez szükséges eszközök használata.

egyszerű vizuális jelenségek megnevezése.

KÉPESSÉG:

emóciók kifejezése a vizualitás eszközeivel.

ábrázolás.

Tartalom

Megegyezik a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Tartalom adatcsoportjában és a Vizuális kultúra 1. modul Tartalom adatcsoportjában közöltekkel.

Az évfolyam Tartalma a témák Tartalmának összessége.

Értékelés

Az ellenőrzés, értékelés általános szempontjai a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Értékelés adatcsoportjában, illetve a Vizuális kultúra 1. évfolyam modul Értékelés adatcsoportjában szerepelnek.

Feltételek

A harmadik évfolyamon tanító és szaktanár egyaránt taníthatja a tantárgyat.

A tanórák (a séták, külső téri játékok, múzeumlátogatások, kiállítás megtekintések kivételével) szaktantermi feltételeket kívánnak meg. Ennek hiányában a megfelelő világítási, sötétítési viszonyokat, a vízhasználat, a modellbeállítás, a vetítés és a tárolás lehetőségeit biztosítani szükséges.

KÖNYVAJÁNLAT:

Képek könyve 1-3.

Időgéppel a képzőművészetben

Tudod-e mi a művészet

kötelező irodalom

ajánlott irodalom

ajánlott irodalom

Tér 3.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A gyermekek téri tájékozódó, térkifejező és -alakító képességének, térszemléletének fejlesztése:

- * a valóságos térben történő téri játékokkal
- * különböző terekben történő élmények átélésével
- * építő- és plasztikai tevékenységgel
- * a természeti és a mesterséges (épített) környezet térvizonylatainak elemzésével, képi-plasztikai megjelenítésével.

Követelmény

A tanulók szerezzenek minél több látási-tapintási- és mozgási tapasztalatot, s az így szerzett ismereteiket legyenek képesek alkalmazni.

A térre vonatkozó megfigyeléseiket, tapasztalataikat próbálják meg szóban is megfogalmazni.

Tudjanak az adott játékszituációnak megfelelő térbeli építményeket létrehozni a rendelkezésükre bocsátott anyagokból.

Próbálkozzanak meg különféle formákat (tárgyakat) egymással téri viszonylatba hozni.

Térbeli tapasztalataikat egyéni módon építsék be ábrázolásaikba.

Próbálják meg a valós téri viszonylatokat a képi tér viszonylatainak megfeleltetni.

Tartalom

Az ember és az őt körülvevő tér megfigyelése.

A mesterséges tér, az ember által létrehozott építmények megfigyelése:

- térrészek elhatárolása
- térrészek kapcsolódása

A tömegalakítás megfigyelése:

- rész és egész kapcsolata, pl. hogyan és milyen sorrendben készül egy épület

Térbeli viszonylatok (egymás mellett, mögött, kívül, belül)

Különböző rendeltetésű épületek, pl. lakóházak, közösségi épületek megfigyelése

A téri tapasztalatok egyéni beépítése a képi-plasztikai munkába, egyszerű makettek, épületek létrehozása, összeállítása dobozok, építőjátékok, legó és agyaggal történő formázás segítségével.

Stabilitás és instabilitás.

Egyensúly.

Térkifejező ábrázolás a formák lejjebb, feljebb helyezésével, a térrétegek jelzésével.

Téralakítás a szabadban: kör és más formációs játékok, építés nagy térelemekkel, homokozás.

Forma 3.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Képalakítás: élmények, események, valós és a gyermeki fantáziában létező témák feldolgozása síkon és térben.

Formaábrázolás közvetlen megfigyelés alapján.

A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek, hasonlóságok és különbségek észrevételezése, képi-plasztikai visszaadása, tapasztalataik szóbeli megfogalmazása.

Tárgyalakítás, formálás, mintázás (dombormű, körplasztika).

Követelmény

A tanulók szerezzenek sokoldalú és érzékletes látási-tapintási-mozgási tapasztalatokat.

Vizsgálgassanak minél többféle természeti és ember alkotta tárgyat, figyeljék meg legfeltűnőbb jellegzetességeiket, amelyek alapján csoportosítsák őket.

Próbálkozzanak meg különféle formák (tárgyak) közvetlen megfigyelés alapján történő ábrázolásával síkon és plasztikában.

Legyenek elemi vizsgálódásaik a forma és a rendeltetés viszonyáról.

Próbálják meg szóban is megfogalmazni tapasztalataikat.

Tudjanak formaellentétek alapján jellemző formákat megnevezni (sík- és testes formák, szabályos és szabálytalan formák, stb.).

Tudjanak mintázással, egyéni módon ember- és állatfigurákat létrehozni, külön figyelve a fő- és részformák kapcsolódására (testrészek, izületek).

Tudjanak bábokat készíteni és ismert, vagy kitalált történeteket eljátszani velük.

Tartalom

Egyéni és minél változatosabb formakincs felsorakoztatása képi-plasztikai ábrázolásaik folyamán.

Képalakítás: élmények, események, valós és a gyermeki fantáziában létező témák feldolgozása síkon és térben.

Formaábrázolás közvetlen megfigyelés alapján.

A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek (alak, méret, felület, tagoltság, stb.) megfigyelése - elemi vizsgálódások.

Hasonlóságok és különbözőségek észrevételezése, képi-plasztikai visszaadása, tapasztalataik szóbeli megfogalmazása.

A formák tagoltsága, a részformák kapcsolódása egymáshoz (ember- és állatfigurák testrészei, izületi mozgások).

Arányrend, arányviszonyok.

Tapasztalatok szerzése a felületi tulajdonságokról, plasztikai minőségekről (sima, érdes, bemélyedő, kiemelkedő, tömör, áttört, stb.).

Jellemző formák a formaellentétek alapján (sík és testes, szabályos és szabálytalan, gömbölyű és szögletes, stb.).

Pozitív és negatív forma.

Tárgyalakítás, formálás, mintázás (dombormű, körplasztika).

Fény, szín 3.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A természet színeiben való együttes és egyéni gyönyörködés.

A fény és az emberi létezés összefüggéseinek átélése, megfigyelése. A környezet szokatlan fényviszonyainak, szép színjelenségeinek felfedezése.

A fény, a szín és az ember hangulata összefüggéseinek felismerése.

A festékek megismerése, keverése, különféle színárnyalatok előállítása. A festékszínek neveinek tudatos használata.

A formák, jelenségek jellemző színeinek felismerése, megnevezése és megfestése.

Szubjektív színhasználat.

Követelmény

A tanulók szerezzenek sokoldalú és érzékletes tapasztalatokat a színek élmény- és érzelemkifejező hatásáról, színezeti, telítettségi és világossági különbségeiről, valamint a tárgyak, jelenségek jellemző színeiről.

Legyenek tapasztalataik a szinkontrasztok dekoratív hatásáról és figyelemfelhívó jellegéről.

Legyenek tapasztalataik a fénynek a színek erejére gyakorolt hatásáról.

Próbálják meg képalakításaik során is átélni a színek élmény- és érzelemkifejező hatását.

Tudják az egyes színek különféle árnyalatait keveréssel, hígítással előállítani.

Tudjanak a rendelkezésükre álló színekből újabb színeket létrehozni.

Ismerjék a telt és tört színek fogalmát, előállításuk módját két-két telt szín vegyítésével, illetve fekete vagy fehér hozzáadásával.

Bátran juttassák érvényre egyéni színekedvelésüket, színes alkotásaik szubjektív színválasztásra épüljenek.

Gazdagodjék egyéni színviláguk.

Tartalom

Szintapaszttalok gyűjtése.

A környezet, a tárgyak színeinek megfigyelése, csoportosítása a színezet alapján.

A festékszínek ismerete, megnevezése (piros, sárga, kék, narancs, ibolya, zöld, vörös, barna, szürke, fekete, fehér).

Kísérletezés a festékek keverésével, különféle színárnyalatok előállítása.

Telt és tört színek (színek tompítása, derítése fehérrel, feketével, vagy más telített színnel).

Szinkontrasztok ösztönös használata a képi kifejezésben, hatásuk megfigyelése:

- * tónuskontraszt
- * komplementer kontraszt
- * színezetkontraszt

A napfény hatásának megfigyelése a környezet színeire és a hangulatra.

A szubjektív színhasználat megerősítése.

Mozgás, változás 3.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Emberalakok, állatfigurák tipikus mozgásainak, az évszakok változásainak megfigyelése és szubjektív megjelenítése a képi- plasztikai ábrázolás folyamán.

Követelmény

A tanulók rendelkezzenek érzékletes és sokoldalú tapasztalatokkal a környezetükben lezajló, látható jelentősebb változásokról, folyamatok jellegzetes mozzanatairól.

Legyenek képesek két-három mozgásfázis vagy állapot képi-plasztikai megragadására.

Tartalom

A környező világ változásainak, állandó mozgásának megfigyelése, élmények és tapasztalatok szerzése (lakóhely átalakulása, házépítés, közlekedés, élőlények fejlődése, stb).

A megfigyelt események, az átélt élmények, a megszerzett tapasztalatok képi-plasztikai feldolgozása.

Folyamatok, időben egymást követő események ábrázolása képsorokkal (leporelló, természeti naptár, heti- és napirend és illusztráció készítése).

Néhány fázist tartalmazó képsor "olvasása", értelmezése.

Lapozható vagy sodorható "mozgó" képek készítése néhány fázis megrajzolásával.

A térbeli mozgás jelzése két és három dimenzióban.

Izületi mozgások megfigyelése és képi-plasztikai feldolgozása.

Különböző nézetek (elől-, oldal-, felülnézet) megfigyelése és ábrázolása (külön és együtt is).

Anyag, technika, tevékenység 3.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A tanulók környezetében található tárgyak, játékok megfigyelése, lehetőség szerinti alakítása. Játzás közbeni élmény-, tapasztalat- és ismeretszerzés.

Az élmények, ismeretek képi feldolgozása:

- * rajzolás többféle, nyomot hagyó eszközzel
- * mintázás, tárgyformálás
- * festés
- * grafikai eljárások megismerése

Megfigyelések:

- * a forma és a funkció összefüggései
- * az anyagszerűség
- * eszközök
- * eljárások

Követelmény

A gyermekek tudjanak tanári irányítással különféle szempontok szerinti megfigyeléseket végezni a

- * a táj milyenségéről
- * a lakóhelyükről
- * az ember által létrehozott terekről.

Figyeljék meg a környezetükben lévő használati és berendezési tárgyakat, szerezzenek tapasztalatot esetleges tovább-alakíthatóságaikról.

A játék során szerzett tapasztalataikat, élményeiket tudják képileg is feldolgozni:

- * rajzolás
- * mintázás
- * festés
- * sokszorosító grafikai eljárások útján.

Figyeljék meg a

- * a forma és a funkció összefüggéseit
- * az anyagszerűség (életkoruknak megfelelő szinten) fogalmát
- * a képi ábrázolás lehetőségeit és eszközeit.

Tartalom

TÉRALAKÍTÁS

a tanulók környezetében lévő berendezési- és használati tárgyakkal, építőkockákkal, dobozokkal, modellekkel, legóval és más, forgalomban lévő építőjátékokkal.

RAJZOLÁS

ceruzával, ecsettel, rajztollal, filc- és rosttollal, nád- és hurkapálcával diópác és tustinta felhasználásával.

MINTÁZÁS, TÁRGYFORMÁLÁS:

plakett, dombormű, szobor készítése, agyag felhasználásával (felrakás, hizlalás, kihúzás, formálás kézzel és mintázóeszközökkel).

Gipszlap, -tömb öntése, karcolása, faragása.

Papírpasztika (szabásrajz, hajlítás, hajtogatás, ragasztás. Papírmásé készítése.

NYOMATKÉSZÍTÉS:

papírnyomat, monotípiá készítése: tempera, nyomdafesték vagy linocolor, üveg-, műanyag- vagy alumíniumlap és festékelőhenger használata.

FESTÉS ÉS "SZÍNES" MUNKÁK:

tempera, vízfesték, színesceruza, zsírkréta, színespapírkollázsok és kevert technikák alkalmazása.

Változatos méretű, minőségű és színű papírok, fotók, újságpapírok alkalmazása.

SZÖVÉS

textilcsíkok, spárga, fonalak, vessző, szalma, stb. alkalmazásával.

TEXTILMUNKÁK:

kötözés, fonás, varrás. Batikolás.

Megfigyelések:

- a forma és a funkció összefüggései
- az anyagszerűség kritériuma

Művészeti ismeretek 3.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A művészet tevékeny megismeréséhez szükséges magatartás kialakítása.

Művészeti alkotások, alkotók megismerése.

A képi-plasztikai kifejezőeszközök minél teljesebb birtokbavétele.

Követelmény

A tanulók legyenek képesek rácsodálkozni az őket körülvevő természeti és mesterséges környezetre, az ember által létrehozott művészeti alkotásokra.

Törekedjenek érzéseik, gondolataik, képzettségük, véleményük képi úton történő kifejezésére.

Legyenek tapasztalataik, ismereteik a művészeti albumok, gyermekeknek szóló szakirodalom használatáról, élményeik sétáik, múzeum- és kiállításlátogatásaik kapcsán.

Szerezzenek gyakorlatot a műalkotások megfigyelésében, a róluk való beszélgetésekben.

Ismerjék a képző- és iparművészet, a népművészet főbb ágait, tudjanak megnevezni néhány jelentős alkotást, alkotót.

Tartalom

A környező világ ismételt megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése, ismeretek szerzése.

Séták a lakóhelyen és környékén, műemlékek, múzeumok, kiállítások megtekintése.

A lakóház (lakás) ma és a múltban. Népi építészet.

A képzőművészet fő ágai.

Az iparművészet.

Művészeti albumok, a gyermekeknek készült szakirodalom, diaképek, dia- és videófilmek, poszterek, fotók ismételt nézegetése.

Az órai feladatokhoz kapcsolódó műalkotások nézegetése, beszélgetés róluk. (Mit látunk, és az mi módon van megfogalmazva.) A művészi kifejezőeszközök felsorolása, ismerete.

Képek, reprodukciók gyűjtése, elemzése, felhasználása az óra rajzi feladatához kapcsolódva.

Műalkotások meg- és felismerése.

Vizuális nyelv 3.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A vizuális kommunikáció segítségével tárgyi formát adni a tapasztalatoknak, ismereteknek.

A vizuális kommunikációban való aktív és tudatos részvétel.

Követelmény

A gyermekek legyenek nyitottak a vizuális és esztétikai élmények, hatások iránt.

Legyenek ismereteik a vizuális nyelv értő és közlő használatában, azaz ismerjék a képzőművészeti nyelv elemeit (felület, vonal, szín, kompozíció, arányok, ritmus, stb.).

Tudják, egyik elem sem létezik egymástól elszigetelten, egymással szoros összefüggésben érik el a kívánt hatást.

Ismerjék és egyéni ábrázolásmódjukban bánni is tudjanak a vizuális jelrendszer alapelemeivel, melyekre képelemzéseik folyamán is ismerjenek rá:

- * a vonalak határoló, mozgást, teret jelölő szerepére
- * a folt tömegkifejező szerepére
- * a forma sík- és térjellegére
- * a sötét-világos kontrasztok figyelemvezető, érzelmkifejező szerepére
- * a szín hangulat- és érzelmkifejező szerepére
- * a kompozíció fontosságára, milyenségére
- * az anyag, technika, méret megválasztására

Legyenek gyakorlottak az eszközhasználatban és a tanult technikák alkalmazásában.

Tartalom

Helyes intuíciók megerősítése.

A megismeréshez szükséges képzőművészeti nyelv elemeinek alaposabb megismerése, annak tudatosítása, hogy egyik sem létezik egymástól elszigetelten, egymással szoros összefüggésben érik el a kívánt hatást.

A gyermekek által már megismert ábrázolási kifejezőeszközök és alapelemek spontán használatának, alkalmazásának megerősítése.

KOMPOZÍCIÓ:

a képelemek, a tárgyak rendezése, a térrész, a képmező kitöltése, a képméret, a formátum megválasztása.

KIEMELÉS

mérettel, arányokkal, elhelyezéssel, különböző vastagságú, tónusú vonallal, kontraszttal, stb.

TÉR:

térbeli viszonylatok, téri irányok, térkapcsolatok, térkifejező ábrázolás, stb.

FORMA:

egyéni formakincs, tagoltság, tömeg, arányok, felületi tulajdonságok, plasztikai minőségek, sík- és térformák, pozitív, negatív forma, stb.

SZÍN:

színárnyalat, színjelenség, fényviszonyok, fényszín, festékszín, hangulati hatás, kifejező erő, stb.

VONAL

különböző irányú, vastagságú, más-más eszközzel létrehozott vonalak rendszere.

FOLT

a forma jelölésének, a felület képzésének eszköze.

TÓNUS

RITMUS

KÉPI EGYENSÚLY

Vizuális kultúra 4

Szerkezet: soros

Részei

Tér 4.	36. oldal
Forma 4.	37. oldal
Fény, szín 4.	38. oldal
Mozgás, változás 4.	39. oldal
Anyag, technika, tevékenység 4.	40. oldal
Művészeti ismeretek 4.	41. oldal
Vizuális nyelv 4.	42. oldal

Óraszám

Iskolai: 1.5 óra/hét   Otthoni: 5 óra   Feladat: 5 óra
Tanítási ciklus 1.5 óra / 37 hét

Megjegyzés

A Jellemzők adatsorozatban a tanórán kívüli feladatok évi óraszámába is szerepel, amely múzeumlátogatásra, kiállítások, műemlékek megtekintésére, sétákra, színházi és filmszínházi előadások megtekintésére, stb. fordítható.

A házi feladatok óraszámába a következő órára történő előkészületek és az esetleg befejezetlen órai munkák befejezéséhez szükséges időkeretet jelzi.

Cél

Az egyéni, belső képek kivetítésére, képzeletre épülő ábrázolás megléte mellett a vizuális emlékezetre épülő, képi-fogalmi gondolkodás fokozatos fejlesztése.

A tanulók ábrázoló képességeinek fejlesztése, egészséges kíváncsiságuk fokozása.

Követelmény

A tanulók legyenek nyitottak a vizuális élmények iránt, alkotó aktivitásuk, befogadói magatartásuk tettekben nyilvánuljon meg.

Rendelkezzenek rajzi és szóbeli magyarázattal kísért, sokféle vizuális és manuális tapasztalattal.

Legyen szilárd képi-plasztikai kifejezőkészségük és ábrázolóképeségük.

Rendelkezzenek ábrázolási és művészeti ismeretekkel.

Csíráiban legyen jelen önellenőrzési, kritikai képeségük.

ALAPKÖVETELMÉNYEK:

ISMERET:

a közvetlen környezet terei, térvizonylatai, formái, anyagai.
formák, tárgyak szerkezete, arányrendje

KÉSZSÉG:

egyszerű plasztikai, festői, grafikai és modellezéshez szükséges eszközök használata.
egyszerű vizuális jelenségek megnevezése.

KÉPESSÉG:

emóciók kifejezése a vizualitás eszközeivel.

ábrázolás.
 analízis.

Tartalom

Megegyezik a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Tartalom adatsorozatjában és a Vizuális kultúra 1. modul Tartalom adatsorozatjában közöltekkel.

Az évfolyam Tartalma a témák Tartalmának összessége.

Értékelés

Az ellenőrzés, értékelés általános szempontjai a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Értékelés adatsorozatjában, illetve a Vizuális kultúra 1. évfolyam modul Értékelés adatsorozatjában szerepelnek.

Feltételek

A negyedik évfolyamon tanító és szaktanár egyaránt taníthatja a tantárgyat.

A tanórák (a séták, külső téri játékok, múzeumlátogatások, kiállítás megtekintések kivételével) szaktantermi feltételeket kívánnak meg. Ennek hiányában a megfelelő világítási, sötétítési viszonyokat, a vízhasználat, a modellbeállítás, a vetítés és a tárolás lehetőségeit biztosítani szükséges.

KÖNYVAJÁNLAT:

Időgéppel a képzőművészetben
 Tudod-e mi a művészet
 Ábrázolás és művészet

ajánlott irodalom
 ajánlott irodalom
 kötelező irodalom

Tér 4.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A gyermekek téri tájékozódó, térkifejező és -alakító képességének, térszemléletének fejlesztése:

- * a valóságos térben történő téri játékokkal
- * különböző terekben történő élmények átélésével
- * építő- és plasztikai tevékenységgel
- * a természeti és a mesterséges (épített) környezet térvizonylatainak elemzésével, képi-plasztikai megjelenítésével.

Követelmény

A tanulók szerezzenek sokoldalú és érzékletes látási, tapintási, mozgási tapasztalatokat, ismereteket a tér három irányú kiterjedéséről.

Megfigyeléseiket, tapasztalataikat, ismereteiket legyenek képesek a képi- plasztikai kifejezésben is érvényre juttatni.

Tudjanak különféle formákat (tárgyakat) egymással téri viszonylatba hozni.

Térbeli tapasztalataikat egyéni módon építsék be ábrázolásaikba.

Legyenek képesek valós téri viszonylatokat a képi tér viszonylatainak megfeleltetni.

Ismerjék a nézőpont, a fedés, a takarás fogalmát és tudják a képi kifejezésben is alkalmazni.

Tudjanak adott szempont szerint megfigyelni és szóban is elemezni tereket, épületeket (térbeli helyzetük, arányrendjük, fő- és részformáik, ritmusuk, anyagaik, stb. alapján).

Tartalom

Az ember és az őt körülvevő tér megfigyelése.

A mesterséges tér: az ember által létrehozott építmények:

térrészek elhatárolása,
térrészek kapcsolódása.

Tömegalakítás:

rész és egész kapcsolata
hogyan, milyen sorrendben készül egy épület.

Térbeli viszonylatok (egymás mellett, mögött, kívül, belül).

Különböző rendeltetésű épületek (lakóházak, közösségi épületek) megfigyelése, hasonlóságok, különbözőségek.

A téri tapasztalatok egyéni beépítése a képi-plasztikai munkába: egyszerű makettek, építmények létrehozása, összeállítása dobozok, építőjátékok, legó, agyaggal történő formázás segítségével.

Stabilitás és instabilitás az építményekben.

Egyensúly.

Térkifejező ábrázolás a formák lejjebb, feljebb helyezésével, a térrétegek jelzésével.

Téralakítás a szabadban: -kör- és más formációs játékok,
építés nagy térelemekkel.

Forma 4.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Egyéni és minél változatosabb formakincs felhasználása az ábrázolásban, gyarapítása egyre több részforma szerepeltetésével.

A forma testességének, jellegzetességeinek, karakterének megjelenítése.

Formaredukció, formaátírás.

A forma jele.

Térbeli kompozíció létrehozása több forma téri viszonylatba hozásával.

Tárgykonstruálás különböző rendeltetés alapján.

Követelmény

A tanulók szerezzenek sokoldalú és érzékletes látási, tapintási, mozgási tapasztalatokat, melyeket rajzi vagy plasztikai elemzésekkel erősítsenek meg.

Vizsgálgassanak minél többféle természeti és ember alkotta tárgyat, figyeljék meg legfeltűnőbb jellegzetességeiket, tagoltságukat, plasztikai minőségeiket, formaátmeneteiket.

Tudják a tárgyakat adott szempont szerint csoportokba rendezni.

Próbálják meg szóban is megfogalmazni tapasztalataikat.

Tudjanak mintázással, egyéni módon ember- és állatfigurákat létrehozni.

Tudjanak adott célnak megfelelően elképzelni és megalkotni különféle tárgyakat.

Tudjanak a jellemző nézet alapján térbeli formát síkbeli jellé egyszerűsíteni.

Tartalom

Egyéni és minél változatosabb formakincs felhasználása az ábrázolásban, gyarapítása a formák elemző megfigyelésével, egyre több részforma szerepeltetésével.

Formaelemzés, majd ábrázolás a síkon és a térben.

A természeti és a mesterséges formák (emberek, állatok, növények, különféle tárgyak, stb.) felépítése, részformáik, formakapcsolódásaik megfigyelése majd ábrázolása képi (magyarázó rajz) és plasztikai úton.

A jellemző forma.

A forma testességének, formai jellegzetességeinek megjelenítése.

Formaredukció, formaátírás.

A forma jele.

Térbeli kompozíció létrehozása több forma téri viszonylatba hozásával.

Tárgykonstruálás különböző rendeltetés alapján.

A tárgyalkotó művészet területei, főbb műfajai.

Népművészet.

Iparművészet.

Tárgyalakítás, formálás, mintázás (dombormű és körplasztika).

Fény, szín 4.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A természet színeiben, színjelenségeiben való gyönyörködés.

A fény és az emberi létezés összefüggéseinek átélése, megfigyelése. A környezet szokatlan fényviszonyainak, szép színjelenségeinek felfedezése.

A festékek keverése, különféle színárnyalatok előállítása.

Színek kigyűjtése, csoportba rendezése megadott illetve a tanuló által választott szempontok szerint.

A színek tulajdonságainak megismerése, tudatos felhasználása.

A szubjektív színhasználat megerősítése.

Követelmény

Legyenek tapasztalataik a fény-szín-hangulat összefüggéseiről, a fény iránya, a megvilágított és árnyékos rész és a vetett árnyék kölcsönösségéről.

Tudják az egyes színek különféle árnyalatait oldással, hígítással előállítani.

Ismerjék a telt és tört színek fogalmát, előállításuk módját két-két telt szín vegyítésével, illetve fekete vagy fehér hozzáadásával.

Ismerjék és önállóan is tudják megfesteni a tizenkétféle színek körét (sárga, sárgászöld, zöld, kékeszöld, kék, kékesibolya, ibolya, vörösesibolya, vörös, vörösesnarancs, narancs, sárgásnarancs).

Bátran juttassák érvényre egyéni színekedvelésüket, színes alkotásaik szubjektív színválasztásra épüljenek.

Gazdagodjék egyéni színviláguk.

Tartalom

A környezet, a tárgyak és különféle jelenségek színeinek megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése.

A festékszínek ismerete, megnevezése (sárga, sárgászöld, zöld, kékeszöld, kék, kékesibolya, ibolya, vörösesibolya, vörös, vörösesnarancs, narancs, sárgásnarancs).

Kísérletezés a festékek keverésével, különféle színárnyalatok előállítása.

Telt és tört színek (színek tompítása, derítése fehérrel, feketével, vagy más telített színnel)

Színellentétek ösztönös használata a képi kifejezésben, hatásuk megfigyelése

- * tónuskontraszt
- * komplementer kontraszt
- * színezetkontraszt
- * hőfokkontraszt

A napfény hatásának megfigyelése a környezet színeire és a hangulatra.

A mesterséges fény.

Fény és árnyék. Az árnyék fajtái.

A szubjektív színhasználat megerősítése.

A látvány, a jelenség színeinek kigyűjtése, adott szempont szerinti csoportokba rendezése.

Tónus- és színskálák készítése.

Mozgás, változás 4.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A térbeli tények megértése, a tér és az idő összeolvadása, vagyis a mozgás megértése.

Emberalakok, állatfigurák tipikus mozgásainak, az évszakok változásainak, fejlődésnek a megfigyelése és szubjektív megjelenítése a képi-plasztikai ábrázolás folyamán.

Követelmény

A tanulók rendelkezzenek érzékletes és sokoldalú tapasztalatokkal a környezetükben lezajló, látható jelentősebb változásokról, folyamatok jellegzetes mozzanatairól.

Legyenek képesek két-három mozgásfázis vagy állapot képi- és plasztikai megragadására.

Tartalom

A környező világ változásainak, állandó mozgásának megfigyelése, élmények és tapasztalatok szerzése.

A megfigyelt események, az átélt élmények, a megszerzett tapasztalatok képi-plasztikai feldolgozása:

- * dinamikus mozgást (futást, dobást, stb.) végző ember és állatfigurák ábrázolása -cselekményes témák.

* térbeli elfordulások, mozgások kifejezése elől-, oldal-, hátul-, fölül- és félnézettel.

Idő- és térbeli változások, mozgások (növekedés, fejlődés, helyváltoztatás) képi és szóbeli kifejezése

Folyamatok, időben egymást követő események ábrázolása képsorokkal (leporelló, természeti naptár, heti- és napirend és illusztráció készítése).

Lapozható vagy sodorható "mozgó" képek készítése néhány fázis megrajzolásával.

Az ábrázolás, tárgyformálás munkafolyamata: vázlat, terv, kivitelezés, önellenőrzés, fejlesztés.

Anyag, technika, tevékenység 4.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Tevékenység közbeni élmény-, tapasztalat- és ismeretszerzés.

Az élmények, ismeretek képi feldolgozása:

- * rajzolás többféle, nyomot hagyó eszközzel
- * mintázás, tárgyformálás
- * festés
- * grafikai eljárások megismerése

Megfigyelések:

- * a forma és a funkció összefüggései
- * az anyagszerűség
- * eszközök
- * eljárások

Követelmény

A tanulók tudjanak tanári irányítással különféle szempontok szerinti megfigyeléseket végezni.

Ismereteiket, tapasztalataikat, élményeiket tudják képi formában is feldolgozni, kísérletezzenek a különféle anyagokkal, technikákkal, éljék át az alkotás örömét.

Legyenek gyakorlottak az építés, mintázás, rajzolás, festés, konstruálás és tárgykészítés eljárásaiban.

Tartalom

TÉRALAKÍTÁS

a tanulók környezetében lévő tárgyakkal.

RAJZOLÁS

ceruzával, ecsettel, rajztollal, filc- és rosttollal, nád- és hurkapálcával diópác és tustinta felhasználásával.

MINTÁZÁS, TÁRGYFORMÁLÁS:

plakett, dombormű, szobor készítése, agyag felhasználásával (felrakás, hizlalás, kihúzás, formálás kézzel és mintázóeszközökkel).

Gipszlap, -tömb öntése, karcolása, faragása.

Papírpasztika (szabásrajz, hajlítás, hajtogatás, ragasztás).

Papírmásé készítése.

NYOMATKÉSZÍTÉS:

papírnyomat, monotípiák készítése: tempera, nyomdafesték vagy linocolor, üveg-, műanyag- vagy alumíniumlap és festékelőhenger használata.

FESTÉS ÉS "SZÍNES" MUNKÁK:

tempera, vízfesték, színesceruza, zsírkréta, színespapírkollázsok és kevert technikák alkalmazása. Váltakozatos méretű, minőségű és színű papírok, fotók, újságpapírok alkalmazása.

SZÖVÉS

textilcsíkok, spárga, fonalak, vessző, szalma, stb. alkalmazásával.

TEXTILMUNKÁK:

kötözés, fonás, varrás. Batikolás.

Megfigyelések:

a forma és a funkció összefüggései
az anyagszerűség kritériuma

Művészeti ismeretek 4.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A művészet tevékeny megismeréséhez szükséges magatartás alakítása.

Művészeti alkotások megismerése, gyönyörködés bennük, értő befogadásuk.

A képi-plasztikai kifejezőeszközök minél teljesebb birtokbavétele.

Követelmény

A tanulók legyenek képesek gyönyörködni az őket körülvevő természeti és épített környezetben, valamint művészeti alkotásokban.

Legyenek tapasztalataik, ismereteik a művészeti albumok, gyermekeknek szóló szakirodalom használatáról, élményeik sétáik, múzeum- és kiállításlátogatásaik kapcsán.

Szerezzenek gyakorlatot a műalkotások megfigyelésében, a róluk való beszélgetésekben.

Ismerjék a képző- és iparművészet, a népművészet főbb ágait, tudjanak megnevezni néhány jelentős alkotást, alkotót.

Érzéseiket, élményeiket, tapasztalataikat és ismereteiket a képzőművészet sajátos formanyelvén, kifejezőeszközeivel közölgék.

Legyenek képesek vizuális és esztétikai tapasztalataik segítségével a látvány, a különböző képi közlések, a jelenségek vagy a művészeti alkotások elemzésére.

Tartalom

A környezetének ismételt megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése, ismeretek szerzése.

Séták, kirándulások a lakóhelyen és környékén, műemlékek, múzeumok, kiállítások megtekintése.

Nevezetes épületek, a lakóhely milyensége, településformák.

A képzőművészet fő ágai.

Az iparművészet.

A népművészet.

Az órai feladatokhoz kapcsolódó műalkotások nézegetése, beszélgetés róluk. (Mit látunk, és az mi módon van megfogalmazva.) A művészi kifejezőeszközök felsorolása, ismerete.

Képek, reprodukciók gyűjtése, elemzése, felhasználása az óra rajzi feladatához kapcsolódva.

Műalkotások meg- és felismerése.

Vizuális nyelv 4.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A vizuális kommunikáció segítségével a tanulók tárgyi formában fejezhetik ki és adhatják tovább tapasztalataikat.

A képzőművészet, mint a látás nyelvének legmagasabb foka.

Követelmény

A tanulók legyenek nyitottak a vizuális és esztétikai élmények, hatások iránt.

Legyenek ismereteik a vizuális nyelv értő és közlő használatában.

Ismerjék és egyéni ábrázolásmódjukban önállóan bánjanak a vizuális jelrendszer alapelemeivel, melyekre képelemzéseik folyamán is ismerjenek rá:

- * a vonalak határoló, mozgást, teret jelölő szerepére
- * a folt tömegkifejező szerepére
- * a forma sík- és térjellegére
- * a sötét-világos kontrasztok figyelemvezető, érzelmkifejező szerepére
- * a szín hangulat- és érzelmkifejező szerepére
- * a kompozíció fontosságára, milyenségére
- * az anyag, technika, méret megválasztására

Ismerjék a jel fogalmát, legyenek képesek formaredukcióval, formaátírással maguk is jelalkotásra, - értelmezésre.

Legyenek gyakorlottak az eszközhasználatban és a tanult technikák alkalmazásában.

Tartalom

A megismeréshez szükséges képzőművészeti nyelv elemeinek alaposabb megismerése, annak tudatosítása, hogy egyik sem létezik egymástól elszigetelten, egymással szoros összefüggésben érik el a kívánt hatást.

A már megismert ábrázolási kifejezőeszközök és alapelemek használatának, alkalmazásának megerősítése.

KOMPOZÍCIÓ:

a képelemek, a tárgyak rendezése, a térrész, a képmező kitöltése, a képméret, a formátum megválasztása.

KIEMELÉS

mérettel, arányokkal, elhelyezéssel, különböző vastagságú, tónusú vonallal, kontraszttal, stb.

TÉR:

térbeli viszonylatok, téri irányok, térkapcsolatok, térkifejező ábrázolás, térbeliség jelölése, stb.

FORMA:

egyéni formakincs, tagoltság, tömeg, arányok, felületi tulajdonságok, plasztikai minőségek, sík- és térformák, pozitív, negatív forma, a forma jele, mértani alapformák.

SZÍN:

színárnyalat, színjelenség, fényviszonyok, fényszín, festékszín, hangulati hatás, kifejező erő, stb.

VONAL

különböző irányú, vastagságú, más-más eszközzel létrehozott vonalak rendszere.

FOLT

a forma jelölésének, a felület képzésének eszköze.

TÓNUS**RITMUS****KÉPI EGYENSÚLY**

Vizuális kultúra 5

Szerkezet: soros

Részei

Tér 5.	45. oldal
Forma 5.	46. oldal
Fény, szín 5.	47. oldal
Mozgás, változás 5.	48. oldal
Anyag, technika, tevékenység 5.	49. oldal
Művészeti ismeretek 5.	50. oldal
Vizuális nyelv 5.	51. oldal

Óraszám

Iskolai: 1.5 óra/hét   Otthoni: 5 óra   Feladat: 10 óra
Tanítási ciklus   1.5 óra / 37 hét

Megjegyzés

-A Jellemzők adatsorozatban a tanórán kívüli feladatok évi óraszámja is szerepel, amely múzeumlátogatásra, kiállítások, műemlékek megtekintésére, sétákra, színházi és filmszínházi előadások megtekintésére, stb. fordítható.

A házi feladatok óraszámja a következő órára történő előkészületek és az esetleg befejezetlen órai munkák befejezéséhez szükséges időkeretet jelzi.

Cél

A vizuális kommunikációs nyelv elsajáttatása.

A tanulók látáskultúrájának továbbfejlesztése:

- * a valóság látható tulajdonságainak megfigyeltetésével
- * ábrázoltatásával (síkon és térben)
- * művészeti ismeretek nyújtásával

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokrétű, szóbeli és elsősorban rajzi elemzésekkel, magyarázatokkal kísért vizuális és manuális megfigyeléseik, tapasztalataik.

Képi-plasztikai kifejezőképességük rendelkezzen önálló vonásokkal.

Tudjanak: * adott szempontok szerint vizsgálandni

- * összehasonlításokat tenni
- * megjeleníteni (a megértett lényegét)

Folyamatosan bővíljen ábrázoló és esztétikai ítélőképességük.

Gyakorlottan használják az ismert ábrázolási technikákat, anyagokat, választásukat tudják indokolni.

Legyenek képesek vezetéssel műalkotások elemzésére.

ALAPKÖVETELMÉNYEK:

ISMERET:

a közvetlen környezet terei, térviszonylatai, formái, anyagai.
formák, tárgyak szerkezete, arányrendje

KÉSZSÉG:

egyszerű plasztikai, festői, grafikai és modellezéshez szükséges eszközök használata.
egyszerű vizuális jelenségek megnevezése.

KÉPESSÉG:

emóciók kifejezése a vizualitás eszközeivel
ábrázolás
analizálás

Tartalom

Megegyezik a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Tartalom adatsorozatjában és a Vizuális kultúra 1. modul Tartalom adatsorozatjában közöltekkel.

Az évfolyam Tartalma a témák Tartalmának összessége.

Értékelés

Az ellenőrzés, értékelés általános szempontjai a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Értékelés adatsorozatjában, illetve a Vizuális kultúra 1. évfolyam modul Értékelés adatsorozatjában szerepelnek.

Feltételek

Lásd a Vizuális kultúra Feltételek adatsorozatjában.

Az ötödik évfolyamon szaktanárnak kell a tantárgyat tanítania.

A tanórák megtartása szaktanteremben kívánatos.

KÖNYVAJÁNLAT:

A látás világa	kötelező irodalom
A művész és émhelye (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom
A rajzról (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Angyalok, szárnyak, rakéták (Műv. gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Belső terek (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Felfedezők és művészek (Műv. gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Hogyan éltek elődeink	ajánlott irodalom
Játék közben (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom
Kis növényhatározó	tanulói segédlet
Kollázs és montázs (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Kunyhók, paloták, lakóházak (Műv.-ről gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Miért fest az ember (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom

Moziban, képernyő előtt	ajánlott irodalom
Művészet dióhéjban ...	ajánlott irodalom
Népművészet	kötelező irodalom
Nézz, láss, kérdezz I-III.	tanulói segédlet
Nézzünk körül a házban	ajánlott irodalom
Rokonvilágok	ajánlott irodalom
Színes kövek művészete (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Tavaszi, nyári, őszi, téli (Műv. gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Tér-Forma-Szín Általános iskola 5-8.	kötelező irodalom
Virágok, madarak (Művészetről gyermekeknek sorozat)	ajánlott irodalom
Volt egyszer egy Leonardo da Vinci...	ajánlott irodalom
Állatgalleria (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom
Élet falun (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom

Tér 5.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Az ember és a tér viszonyának tudatosítása téri tapasztalatok gyűjtése, rendszerezése alapján:

- * a természeti tér
- * az ember által létrehozott, alakított tér
- * a tér érzékelése

A forma és a tér kapcsolatának megfigyelése és ábrázolása:

- * a forma térbeli helyzete
- * viszonyítások

Több forma egymáshoz viszonyított térbeli helyzete, nagyságviszonyaik elemzése.

Téralakítás különféle tárgyakkal.

Mozgás a térben (belső tér, külső tér).

Terek kapcsolódásainak megfigyelése és ábrázolása.

Leképezések három dimenzióból három dimenzióba.

Statikai problémák észrevételezése.

Térrétegek megléte és megjelenítése.

Mélység ábrázolása.

Képalakítás (a képi tér fogalma, előtér, középtér, háttér).

Egyéni kifejezési mód alkalmazása.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyeléseik, tapasztalataik az őket körülvevő természeti és mesterséges térről.

Legyenek érzékletes tapasztalataik több forma térbeli viszonylatairól és e viszonyok megváltoztatási lehetőségéről.

Értsék meg, hogy mindennemű tájékozódáshoz, viszonyításhoz önmagukból induljanak ki.

Értsék meg a nézés irányának, a szemmagasságnak a szerepét a térbeli helyzetek megítélésében.

Ismerjék a térbeli mozgási lehetőségeket, a belső tér, külső tér, a nyitott tér, zárt tér fogalmát.
 Ismerjék a rálátás, a fedés és a takarás fogalmát, s tudják ezeket a képi kifejezésben alkalmazni.
 Tudjanak különbséget tenni a valós és a képi tér között.

Tartalom

A tér fogalma.

Az ember és a tér viszonya.

Természeti tér.

Mesterséges, az ember által létrehozott, alakított tér.

A tér és rendeltetése.

A forma és a tér.

Forma (tárgy) térbeli helyzete a nézőhöz viszonyítva: a nézőpont szerepe, a szemmagasság, a rálátás mértéke, stb.

Több forma egymáshoz viszonyított térbeli helyzete, nagyságviszonyaik.

Téralakítás különféle tárgyakkal.

Mozgás a térben (belső tér, külső tér).

Leképezések három dimenzióból három dimenzióba.

Statikai problémák.

Térrétegek.

Mélység ábrázolása.

Képalakítás (a képi tér fogalma, előtér, középtér, háttér).

Egyéni kifejezési mód alkalmazása.

Forma 5.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Egyéni és minél változatosabb formakincs felhasználása az ábrázolásban.

Formaelemzés, majd a tapasztalatok, ismeretek képi-plasztikai megjelenítése.

A természeti és a mesterséges formák felépítése, részformáik, formakapcsolódásaik megfigyelése és ábrázolása.

A forma testességének, formai jellegzetességeinek megjelenítése, a formakarakter ismerete.

Bizonyos formajegyek redukálása, formaátírás.

Térbeli kompozíció létrehozása több forma téri viszonylatba hozásával.

Tárgykonstruálás különböző rendeltetés alapján.

A tárgykötő művészet területeinek, műfajainak megismerése, népművészeti, iparművészeti alkotások megtekintése.

Tárgyalakítás, formálás, mintázás.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyeléseik, tapasztalataik az őket körülvevő természeti és mesterséges térről, a teret adó, illetve a térben elhelyezkedő formákról.

Legyenek érzékletes tapasztalataik több forma térbeli viszonylatairól és e viszonyok megváltoztatási lehetőségéről.

Értsék meg, hogy mindennemű tájékozódáshoz, viszonyításhoz önmagukból induljanak ki.

Értsék meg a nézés irányának, a szemmagasságnak a szerepét a térbeli helyzetek, a formák vizsgálatában.

Értsék meg, hogy a külső és a belső forma, a felépítés megfigyelése és ábrázolása a forma (tárgy) más-más tulajdonságát mutatja meg.

Legyenek képesek egy-egy konkrét jelenség, vagy modell néhány szempont szerinti megfigyelésére, majd képi-plasztikai rögzítésére.

Lássák, hogy rajzórán a formák (tárgyak), dolgok látható tulajdonságait vizsgáljuk, a nem látható tulajdonságokat és az elképzelt dolgokat láthatóvá tesszük.

Ismerjék a kiterjedés, a testesség, a dimenziók fogalmát.

Ismerjék a befoglaló forma, részforma, külső és belső forma fogalmát.

Tartalom

Egyéni és minél változatosabb formakincs felhasználása az ábrázolásban, gyarapítása a formák elemző megfigyelésével, egyre több részforma szerepeltetésével.

Formaelemzés, majd ábrázolás a síkon és a térben.

A természeti és a mesterséges formák (emberek, állatok, növények, különféle tárgyak, stb.) felépítése, részformáik, formakapcsolódásaik megfigyelése majd ábrázolása képi (magyarázó rajz) és plasztikai úton.

A jellemző forma.

A forma testességének, formai jellegzetességeinek megjelenítése.

Formaredukció, formaátírás.

A forma jele.

Térbeli kompozíció létrehozása több forma téri viszonylatba hozásával.

Tárgykonstruálás különböző rendeltetés alapján.

A tárgyalakító művészet területei, főbb műfajai.

Tárgyalakítás, formálás, mintázás (dombormű és körplasztika).

Fény, szín 5.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A látvány, jelenség színeinek fel- és megismerése, a színtapasztalatok, ismeretek képi visszaadása festékanyagok színeinek keverése útján

Forma-megjelenítés tónusok segítségével. A lokálszín fogalma. Színek tónusértéke. Tónusskálák

A szinkontraszt fogalma; néhány szinkontraszt ismerete és tudatos használata.

A színek kifejező erejének megfigyelése és ábrázolása.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyelések, tapasztalataik konkrét látvány szín- és fény-árnyék viszonylatairól.

Bátran merjék a színeket kifejezési szándékuknak, fantáziájuknak alárendelten alkalmazni.

Juttassák érvényre egyéni szinkedvelésüket.

Legyenek képesek a megfigyelt színviszonylatok megítélésére, a látvány színviszonylatainak megkülönböztetésére, megközelítő kikeverésére, megjelenítésére.

Legyenek képesek egy-egy szín teltebb és törtebb árnyalatait is kikeverni.

Rendelkezzenek tapasztalati ismeretekkel a színek világossági fokozatairól, az ezeknek megfelelő tónusértékekről.

Tudjanak megkülönböztetni és alkalmazni két-három tónusviszonylatot a formák, a fény-árnyékok megjelenítése során.

Ismerjék fel és nevezzék meg az alap-, fő- és mellékszíneket.

Tudják megfesteni a tizenkéttagú színekört.

Tartalom

Sokoldalú, képileg és szóban egyaránt kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyelések, tapasztalatok gyűjtése konkrét látvány szín- és fény-árnyék viszonylatairól.

A kifejezési szándéknak, fantáziának, egyéni szinkedvelésnek alárendelt színek alkalmazása.

A látvány színviszonylatainak megkülönböztetése, színeinek közelítő kikeverése, megjelenítése.

Egy-egy szín teltebb és törtebb árnyalatainak kikeverése, a színárnyalatok, színfokozatok megkülönböztetése és kikeverése.

A színek világossági fokozatainak megismerése, sorbarendezése, a tónusérték fogalmának megismerése.

Három-négy tónusviszonylat önálló felismerése és visszaadása a formák, a fény-árnyékok megjelenítése során.

Az alap-, fő- és mellékszínek meg- és felismerése, a tizenkéttagú színekör megfestése, a színek megnevezése.

A szinkontraszt fogalma; néhány szinkontraszt ismerete és tudatos használata:

- * színezetkontraszt
- * tónuskontraszt
- * hőfokkontraszt
- * komplementer kontraszt

Mozgás, változás 5.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A mozgás, változás időben és térben összefüggő folyamatainak megfigyelése, átélése, majd képi-plasztikai ábrázolása, a tanulók tér-idő szemléletét alakítása, formálása.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyeléseik, tapasztalataik.

Vegyék észre, hogy környező világunk szüntelen változásban, így mozgásban van.

Tudjanak eseménysort logikus időrendbe állítani, ilyeneket néhány képpel ábrázolni.

Legyenek képesek a térbeli mozgást, az időbeliséget egyéni módon megjeleníteni.

Tartalom

Idő- és térbeli változások, mozgások (fejlődés, haladás) megfigyelése. A tapasztalatok képi és plasztikai megfogalmazása:

a térbeli mozgás kifejezése

- * formaismétléssel
- * mozgásfázisokkal
- * ritmussal.

Képsorral történő megfogalmazás: időbeli és térbeli változások, mozgások, történetek ábrázolása, időbeli sorrendje.

Mozgó, mozgatható képek készítése lapozható, forgatható képsorokkal, fázisrajzokkal.

A mozgókép, a rajz- és animációs filmek készítésének elvei.

A legjellemzőbb jelenetekkel eseménynaptár készítése.

Anyag, technika, tevékenység 5.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A természeti és épített környezet megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése, ismeretek szerzése.

A tanulók környezetében található berendezési és használati tárgyak, formák megfigyelése, a felépítés, a szerkezet, a működés, az anyag, a szín, stb. szempontjából.

A képi kifejezés eszközeinek (pont, vonal, folt, szín, fény és árnyék, tónus, arány, ismétlés, ritmus, kompozíció, stb.) megismerése.

Ábrázolási eljárások, technikák megismerése, alkalmazása.

Műalkotások megismerése, elemzése.

Az ismeretek képi-plasztikai és szóbeli megfogalmazása.

Az élmények, ismeretek képi feldolgozása.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyeléseik, tapasztalataik.

Legyenek próbálkozásokon alapuló ismereteik az alapvető ábrázolási technikákról.

Rendelkezzenek anyaghasználati, alakítási tapasztalatokkal, legyenek élményeik az alkotó alakítás örömeiről.

Legyenek képesek szóban is megfogalmazni az adott feladatnak megfelelő anyag-forma-technika megválasztását.

Tartalom

TÉRALAKÍTÁS

a tanulók környezetében fellelhető tárgyakkal.

RAJZOLÁS

ceruzával, ecsettel, rajztollal, filc- és rosttollal, nád- és hurkapálcával diópác és tustinta felhasználásával.

MINTÁZÁS, TÁRGYFORMÁLÁS:

plakett, dombormű, szobor készítése, agyag felhasználásával (felrakás, hizlalás, kihúzás, formálás mintázóeszközökkel).

Gipszlap, -tömb öntése, karcolása, faragása.

Papírpasztika (szabásrajz, hajlítás, hajtogatás, ragasztás. Papírmasé készítése.

NYOMATKÉSZÍTÉS:

papírnyomat, monotípiá, linómetszet készítése; tempera, nyomdafesték vagy linocolor, üveg-, műanyag- vagy alumíniumlap, különböző profilú metszőkések és festékelőhenger használata.

FESTÉS ÉS "SZÍNES" MUNKÁK:

tempera, vízfesték, színesceruza, zsírkréta, színespapírkollázsok és kevert technikák alkalmazása.

Változatos méretű, minőségű és színű papírok, fotók, újságpapírok alkalmazása.

SZÖVÉS

textilcsíkok, spárpa, fonalak, vessző, szalma, stb. alkalmazásával.

TEXTILMUNKÁK:

kötözés, fonás, varrás. Batikolás.

Megfigyelések:

a forma és a funkció összefüggései

az anyagszerűség kritériuma

Művészeti ismeretek 5.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A vizuális nyelv, jelrendszer mélyebb megismerése, ezáltal tudatos használata a tapasztalat-, ismeretszerzés, ábrázolás és a műelemzés folyamán.

Az ember és a művészet kapcsolatának, a látás hatalmának, a "külső" és "belső" kép összefüggéseinek megértése.

A vizuális művészetek, művészeti ágak megismerése.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyeléseik, tapasztalataik.

Személyes ábrázolási tapasztalataik felhasználásával és tanári irányítással jussanak el a műalkotások vizsgálatán át a vizuális közlés (az ábrázolt gondolat) megértéséig.

Rendelkezzenek ismeretekkel az épületek rendeltetéséről, a belső elrendezéséről.

Ismerjék a képzőművészet főbb ágait, néhány alkotót, alkotást.

Ismerjék a népművészet fogalmát, ágait, tájegységeit.

Aktívan vegyenek részt környezetük megismerésében, értékei megóvásában.

Használják a könyvtárat, nézegessenek művészeti albumokat, olvassanak szakirodalmat, gyűjtsenek képeket s használják fel tanulmányaik során.

Tartalom

A művészet tevékeny megismeréséhez szükséges sajátos magatartásforma kialakítása.

A művészi érték megismerése.

Művészeti alkotások (lehetőség szerint eredeti, nem reprodukció) megismerése.

A képi-plasztikai kifejezőeszközök minél teljesebb birtokbavétele.

A művészetek jelentősége és szerepe az ember életében.

A vizuális művészetek. Képző-, ipar- és népművészet. A filmművészet. A fotóművészet.

A természeti és az épített környezet. Az építészeti szerkezetek és anyagok. Az épületek más-más szempont szerinti csoportosítása. A lakóhely.

A szobrászat anyagai, technikái.

A festészet anyagai, technikái.

Kiállítások, múzeumok, nevezetességek megtekintése.

Filmek megtekintése.

Film-elemzések.

Vizuális nyelv 5.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Vizuális és esztétikai élmények, hatások átélése.

Ismeretszerzés a vizuális nyelv értő és közlő használatában

Gyakorlott eszközhasználat és technika.

Formaredukálás.

A betű, mint vizuális jel.

Követelmény

A tanulók legyenek nyitottak a vizuális és esztétikai élmények, hatások iránt.

Legyenek ismereteik a vizuális nyelv értő és közlő használatában, azaz ismerjék a képzőművészeti nyelv elemeit, és tudják, hogy ezek csak egymással szoros összefüggésben érik el a kívánt hatást.

Egyéni ábrázolásmódjukban gyakorlottan foglalkozzanak a vizuális jelrendszer alapelemeivel, melyekre a műalkotások és egymás munkáinak elemzésekor is ismerjenek rá.

Ismerjék a jel fogalmát, legyenek képesek formaredukcióval, formaátírással maguk is jelalkotásra, - értelmezésre.

Legyenek gyakorlottak az eszközhasználatban és a tanult technikák alkalmazásában.

Tartalom

Vizuális és esztétikai élmények, hatások átélése.

Ismeretszerzés a vizuális nyelv értő és közlő használatában.

Egyéni ábrázolásmódjukban, valamint a műalkotások és egymás munkáinak elemzésekor térjenek ki:

- * a vonalak határoló, mozgást, teret jelölő, felületképző szerepére
- * a folt tömegkifejező szerepére
- * a forma sík- és térjellegére
- * a sötét-világos kontrasztok figyelemvezető, érzelemkifejező szerepére
- * a szín hangulat- és érzelemkifejező szerepére
- * a kompozíció fontosságára, milyenségére
- * a színek, formák képi egyensúlyára
- * a kiemelés, figyelemfelkeltés módozataira (mérettel, elhelyezéssel, színnel, ritmusokkal, arányviszonyokkal)
- * az anyag, technika, méret megválasztására

Ábrázolási módok:

- * nézőpont szerinti térkifejező, látványmegjelenítő ábrázolás
- * elemző, magyarázó ábrák, vázlatok, metszetrajzok, térbeli modellek.

Gyakorlott eszközhasználat és technika.

Formaredukálás.

A betű, mint vizuális jel.

Vizuális kultúra 6

Szerkezet: soros

Részei

Tér 6.	54. oldal
Forma 6.	55. oldal
Fény, szín 6.	56. oldal
Mozgás, változás 6.	58. oldal
Anyag, technika, tevékenység 6.	58. oldal
Művészeti ismeretek 6.	59. oldal
Vizuális nyelv 6.	60. oldal

Óraszám

Iskolai:	1.5 óra/hét	Otthoni:	5 óra	Feladat:	10 óra
Tanítási ciklus	1.5 óra / 37 hét				

Megjegyzés

A Jellemzők adatsorozatban a tanórán kívüli feladatok évi óraszámába is szerepel, amely múzeumlátogatásra, kiállítások, műemlékek megtekintésére, sétákra, színházi és filmszínházi előadások megtekintésére, stb. fordítható.

A házi feladatok óraszámába a következő órára történő előkészületek és az esetleg befejezetlen órai munkák befejezéséhez szükséges időkeretet jelzi.

Cél

A vizuális kommunikációs nyelv elsajátíttatása.

A tanulók látáskultúrájának továbbfejlesztése:

- * a valóság látható tulajdonságainak megfigyeltetésével
- * ábrázoltatásával (síkon és térben)
- * művészeti ismeretek nyújtásával

A szelektív látás, illetve képi megjelenítés (lényeges és lényegtelen dolgok megkülönböztetése, a redukáló képesség fejlesztése).

Követelmény

A tanulók sokrétű tapasztalatokkal rendelkezzenek.

Képi-plasztikai kifejezőképességük rendelkezzen önálló vonásokkal, de ismerjék az objektív megjelenítés jellemzőit is.

Tudjanak:

- * adott szempontok szerint vizsgálni
- * összehasonlításokat tenni
- * megjeleníteni (a megértett lényegét)

Folyamatosan bővüljön ábrázoló és esztétikai ítéloképességük.

Gyakorlattan használják az ismert ábrázolási technikákat, anyagokat, választásukat tudják indokolni.

Legyenek képesek vezetéssel műalkotások elemzésére.

A felkészültségüket, tudásukat mérő vizsgafeladatokat legyenek képesek legalább minimum szinten megoldani.

ALAPKÖVETELMÉNYEK:**ISMERET:**

a közvetlen környezet terei, térviszonylatai, formái, anyagai.
formák, tárgyak szerkezete, arányrendje
a tér és az idő összefüggései
a vizuális jelenségek emberi tartalma

KÉSZSÉG:

egyszerű plasztikai, festői, grafikai és modellezéshez szükséges eszközök használata.
vizuális jelenségek megnevezése.

KÉPESSÉG:

emóciók kifejezése a vizualitás eszközeivel
ábrázolás
analizálás

összefüggések megértése

Tartalom

Megegyezik a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Tartalom adatszoportjában és a Vizuális kultúra 1. modul Tartalom adatszoportjában közöltekkel.

Az évfolyam Tartalma a témák Tartalmának összessége.

Értékelés

Az ellenőrzés, értékelés általános szempontjai a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Értékelés adatszoportjában, illetve a Vizuális kultúra 1. évfolyam modul Értékelés adatszoportjában szerepelnek.

Feltételek

Lásd a Vizuális kultúra Feltételek adatszoportjában.

A hatodik évfolyamon szaktanárnak kell a tantárgyat tanítania.

A tanórák megtartása szaktanteremben kívánatos.

KÖNYVAJÁNLAT:

A látás világa	kötelező irodalom
A művész és műhelye (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom
A rajzról (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Angyalok, szárnyak, rakéták (Műv. gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Belső terek (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Felfedezők és művészek (Műv. gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Hogyan éltek elődeink	ajánlott irodalom
Játék közben (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom
Kis növényhatározó	tanulói segédlet
Kollázs és montázs (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Kunyhók, paloták, lakóházak (Műv.-ről gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Miért fest az ember (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Moziban, képernyő előtt	ajánlott irodalom
Művészet dióhéjban ...	ajánlott irodalom
Népművészet	kötelező irodalom
Nézz, láss, kérdezz I-III.	tanulói segédlet
Nézzünk körül a házban	ajánlott irodalom
Rokonvilágok	ajánlott irodalom
Színes kövek művészete (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Tavaszi, nyári, őszi, téli (Műv. gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Tér-Forma-Szín Általános iskola 5-8.	kötelező irodalom
Virágok, madarak (Művészetről gyermekeknek sorozat)	ajánlott irodalom
Volt egyszer egy Leonardo da Vinci...	ajánlott irodalom
Állatgaléria (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom
Élet falun (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom

Tér 6.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Formák térbeli helyzetének, távolsági viszonyainak megállapítása és ábrázolása.

A nézőpont és a térbeli helyzetek észlelése közötti összefüggések megértése.

A téri mélység megjelenítése.

Térbeli szerkezetek konstruálása.

Külső és belső terek vizsgálata.

Követelmény

A tanulók rendelkezzenek sokféle, megfigyeléssel, tapasztalattal, ismerettel a természeti és mesterséges térről, több forma térbeli viszonyatairól és e viszonyok megváltoztatási lehetőségéről.

Tudják, hogy mindennemű tájékozódáshoz, viszonyításhoz önmagukból kell kiindulniuk.

Ismerjék a nézőpont, a szemmagasság szerepét a térbeli helyzetek megítélésében.

Ismerjék a térbeli mozgási lehetőségeket, a belső tér, külső tér, a nyitott tér, zárt tér fogalmát.

Ismerjék a rálátás, a fedés és a takarás fogalmát, s tudják ezeket a képi kifejezésben alkalmazni.

Tudjanak különbséget tenni a valós és a képi tér között.

Legyenek képesek a távolságok sokoldalú kifejtésére, egyéni megoldások alkalmazására.

Próbálkozzanak önálló ítéletalkotással.

Tartalom

Az ember és a tér viszonya.

Természeti tér.

Mesterséges, az ember által létrehozott, alakított tér.

A tér és rendeltetése.

A forma és a tér (formák térbeli helyzete a nézőhöz viszonyítva, illetve formák egymáshoz viszonyított helyzete: egymás mellett, előtt, mögött, lentebb, fentebb, stb.)

A nézőpont változtatása és a térbeli helyzetek közötti összefüggések felismerése és ábrázolása

Mozgás a térben (belső tér, külső tér), térkapcsolódások.

Forma 6.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A környező világ tárgyai, (formái), több forma térbeli viszonyatai és e viszonyok megváltoztatási lehetőségei megismerése, elemzése.

Egy-egy konkrét jelenség, vagy modell (forma) több szempontú megfigyelése, majd képi-plasztikai rögzítése.

A kiterjedés (testesség), a dimenziók fogalmának megismerése.

A befoglaló forma, részforma, külső és belső forma, formakarakter fogalmának megismerése.

Adott forma karakteréből adódó geometrikus alapformára történő egyszerűsítése, átírása.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető megfigyeléseik, tapasztalataik a körülöttük lévő világ tárgyairól (formáiról).

Legyenek érzékletes tapasztalataik több forma térbeli viszonylatairól és e viszonyok megváltoztatási lehetőségéről.

Értsék meg, hogy a külső és a belső forma, a felépítés megfigyelése és ábrázolása a forma (tárgy) más-más tulajdonságát mutatja meg.

Legyenek képesek egy-egy konkrét jelenség, vagy modell néhány szempont szerinti megfigyelésére, majd képi-plasztikai rögzítésére.

Ismerjék a kiterjedés, a testesség, a dimenziók fogalmát.

Ismerjék a befoglaló forma, részforma, külső és belső forma, formakarakter fogalmakat.

Tudjanak adott formát a karakteréből adódó geometrikus alapformára egyszerűsíteni.

Tartalom

Térplasztikai és síkbeli kompozíciók létrehozása változatos formakincs, jelenségek, környezeti részletek szerepeltetésével.

Különböző formák, modellek megfigyelése, elemzése és képi-plasztikai ábrázolása.

A térbeliség (testesség) fogalmának jelentése.

A természeti és a mesterséges formák (emberek, állatok, növények, különféle tárgyak, stb.) felépítése, részformáik, formakapcsolódásaik megfigyelése majd ábrázolása képi és plasztikai úton.

A jellemző forma. A formakarakter.

A forma és a funkció összefüggései.

A forma továbbalakítása. Formaátírás.

Körplasztikák mintázása (ember és állatfigurák karakterének megfigyelése és plasztikai ábrázolása).

Tárgykonstruálás különböző rendeltetés alapján.

A tárgyalkotó művészet területei, főbb műfajai.

Fény, szín 6.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Egyéni színvilág érvényesítése az ábrázolás folyamán.

A látvány, jelenség színeinek fel- és megismerése, a színtapasztalatok, színismeretek képi visszaadása.

A színek, a fény, a megvilágítás hatása a természetben és az emberi környezetben -ismeretszerzés.

A fény és az árnyék, az önárnyék, a vetett és bevetett árnyék megfigyelése, a jelenség összefüggéseinek megértése, ábrázolása.

A színtapasztalatok rendszerezése.

Néhány szinkontraszt ismerete és tudatos használata.

A színek jelképes szerepe megismerése.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyelések, tapasztalataik konkrét látvány szín- és fény-árnyék viszonylatáról.

Bátran merjék a színeket kifejezési szándékuknak, fantáziájuknak alárendelten alkalmazni.

Juttassák érvényre egyéni szinkedvelésüket.

Legyenek képesek a megfigyelt színviszonylatok megítélésére, a látvány színviszonylatainak megkülönböztetésére, megközelítő kikeverésére, megjelenítésére.

Legyenek képesek egy-egy szín teltebb és törtebb árnyalatait is kikeverni.

Rendelkezzenek tapasztalati ismeretekkel a színek világossági fokozatairól, az ezeknek megfelelő tónusértékekről.

Tudjanak megkülönböztetni és alkalmazni két-három tónusviszonylatot a formák, a fény-árnyékok megjelenítése során.

Ismerjék fel és nevezzék meg az alap-, fő- és mellékszíneket.

Tudják megfesteni a tizenkéttagú szinkört

Tartalom

Egyéni színvilág alkalmazása az ábrázolás folyamán.

A színek hangulati és figyelemfelkeltő szerepének érvényesítése a képi kifejezésben.

A látvány, jelenség színeinek fel- és megismerése.

A szintapasztalatok, -ismeretek képi visszaadása festékanyagok színeinek elemző kikeverése útján.

Tárgyak színei.

A színek, a fény, a megvilágítás hatása a természetben és az emberi környezetben.

Éles megvilágítás, szórt fény, ellenfény. Átélés, érzékelés, majd ábrázolás.

Változó megvilágítás, változó színhatás.

A fény-árnyék, az önárnyék, a vetett és bevetett árnyék.

A tónusos ábrázolás.

Derítés és tompítás útján létrejövő színárnyalatok.

A szintapasztalatok rendszerezése:

- * a lokálszínek és változásuk
- * színerő, -telítettség
- * a színek értelmező szerepe

Néhány szinkontraszt ismerete és tudatos használata:

- * színezetkontraszt
- * tónuskontraszt
- * hőfokkontraszt
- * komplementer kontraszt
- * minőségi kontraszt
- * mennyiségi kontraszt

A színek jelképes szerepe.

Mozgás, változás 6.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A mozgás, változás időben és térben összefüggő folyamatainak megfigyelése, átélése, majd képi-plasztikai ábrázolása.

A tanulók tér-idő szemléletének alakítása.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, képileg és szóban is kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyeléseik, tapasztalataik környező világunk szüntelen változásairól, a világot alkotó elemek állandó változásairól.

Tudjanak eseménysort logikus időrendbe állítani, ilyeneket néhány képpel ábrázolni.

Legyenek képesek a térbeli mozgást, az időbeliséget egyéni módon megjeleníteni.

Tudják a formák származtatása, értelmezése során más és más nézőpontból, mozgásállapotában is ábrázolni a tárgyakat.

Értsék a más tantárgyakban is vizsgált természeti és technikai folyamatok lezajlását és legyenek képesek ezek vizuális nyomon követésére, magyarázatára.

Tartalom

Mozgást ábrázoló, mozgást kifejező síkbeli és térbeli megjelenítés.

Irányváltások. Formaritmus.

A forgásformák származtatása; mozgatható modellek készítése.

A térbeli mozgás, elfordulás, hajlás rajzi és plasztikai értelmezése.

Fázisrajzok természeti és technikai folyamatokról.

Anyag, technika, tevékenység 6.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A tanulók környezetében található tárgyak, formák megfigyelése, a felépítés, a szerkezet, a működés, az anyag, a szín, stb. szempontjából.

Az élmények, ismeretek képi feldolgozása.

A képi kifejezés eszközeinek megismerése.

Ábrázolási eljárások, technikák megismerése, alkalmazása.

Műalkotások megismerése, elemzése.

Az ismeretek képi-plasztikai és szóbeli megfogalmazása.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyelések, tapasztalataik.

Legyenek próbálkozásokon alapuló ismereteik az alapvető ábrázolási technikákról.

Rendelkezzenek anyaghasználati, alakítási tapasztalatokkal, legyenek élményeik az alkotó alakítás örömeiről.

Legyenek képesek szóban is megfogalmazni az adott feladatnak megfelelő anyag-forma-technika megválasztását.

Tartalom**TÉRALAKÍTÁS**

a tanulók környezetében lévő tárgyakkal.

RAJZOLÁS

ceruzával, ecsettel, rajztollal, filc- és rosttollal, nád- és hurkapálcával diópác és tustinta felhasználásával.

MINTÁZÁS, TÁRGYFORMÁLÁS:

plakett, dombormű, szobor készítése, agyag, gipsz felhasználásával.

Gipszlap, -tömb öntése, karcólása, faragása.

Papírpasztika készítése.

NYOMATKÉSZÍTÉS:

papírnyomat, monotípiá, linómetszet készítése; tempera, nyomdafesték vagy linocolor, üveg-, műanyag- vagy alumíniumlap, különböző profilú metszőkések és festékelőhenger használata. Termékek, tárgyak, anyagok, metszészfelületek lenyomatai.

FESTÉS ÉS "SZÍNES" MUNKÁK:

tempera, vízfesték, színesceruza, zsírkréta, színespapírkollázsok és kevert technikák alkalmazása.

Változatos méretű, minőségű és színű papírok, fotók, újságpapírok alkalmazása.

SZÖVÉS

textilcsíkok, spárga, fonalak, vessző, szalma, stb. alkalmazásával.

TEXTILMUNKÁK:

kötözés, fonás, varrás. Batikolás.

Megfigyelések:

a forma és a funkció összefüggései

az anyagszerűség kritériuma

alakíthatóság

faktúraképzés

lazúros- és fedőfestékek

Művészeti ismeretek 6.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A vizuális nyelv, jelrendszer mélyebb megismerése, ezáltal tudatos használata a tapasztalat-, ismeretszerzés, ábrázolás és a műelemzés folyamán.

Az ember és a művészet kapcsolatának, a látás hatalmának, a "külső" és "belső" kép összefüggéseinek megértése.

A vizuális művészetek, művészeti ágak megismerése.

Közös és önálló képelemzések képi úton és szavakkal is.

A múzeumlátogatás, kiállítás-megtekintés, eredeti műalkotásokkal való találkozás iránti igény kialakítása, elmélyítése.

Követelmény

Legyenek képesek a vizuális jelrendszer megismerésére, tudatos használatára a tapasztalat-, ismeretszerzés, ábrázolás és a műelemzés folyamán.

Legyenek képesek az ember és a művészet kapcsolata átélésére.

Ismerjék a vizuális művészeteket, művészi ágazatokat.

Tudjanak közösen is és önállóan is képet elemezni, "olvasni" képi úton és szavakkal is.

A múzeumlátogatás, kiállítás-megtekintés, eredeti műalkotásokkal való találkozás iránti alakuljon ki bennük, váljon életük szerves részévé.

Tartalom

A művészet tevékeny megismeréséhez szükséges sajátos magatartásforma elsajátítása.

A művészi érték megismerése.

Művészeti alkotásokkal történő szembesülés.

A képi-plasztikai kifejezőeszközök minél teljesebb birtokbavétele.

A művészetek jelentősége és szerepe az ember életében.

A vizuális művészetek. Képző-, ipar- és népművészet. A művészeti ágak. Filmművészet. Fotóművészet.

A természeti és az épített környezet.

Az építészeti szerkezetek és anyagok.

Épülettípusok.

A lakóhely.

A szobrászat anyagai, technikái.

A festészet anyagai, technikái.

Kiállítások, múzeumok, nevezetességek megtekintése.

Vizuális nyelv 6.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A képi kifejezési elemek és eszközök jelenléte műalkotásokon és a tanulók alkotásain.

A plasztikai kifejezés eszközei, lehetőségei megismerése.

Az építészet kifejező elemei, lehetőségei megismerése.

Kompozíciós megoldások rendszerezése.

Térmegjelenítő síkbeli ábrázolás.

Származtatások síkon és térben metszésekkel.

Térformák sík redukciója, síkformák egyszerűsítése.

Asszociációk.

Ismeretek szerzése a vizuális nyelv értő és közlő, eligazító, ismerethordozó, művészi kifejező szerepéről.

Követelmény

A tanulók legyenek nyitottak a vizuális és esztétikai élmények, hatások iránt.

Egyéni ábrázolásmódjukban gyakorlattan foglalkozzanak a vizuális jelrendszer alapelemeivel, melyekre a műalkotások és egymás munkáinak elemzésekor is ismerjenek rá.

Ismerjék a jel fogalmát, legyenek képesek formaredukcióval, formaátírással maguk is jelalkotásra, - értelmezésre.

Legyenek gyakorlottak az eszközhasználatban és a tanult technikák alkalmazásában.

Legyen tájékozottságuk a vizuális nyelv közlő, informáló, eligazító, ismerethordozó, művészi kifejező szerepéről.

Formálódjon ítéletalkotó képességük.

Tartalom

A képi kifejezési elemek és eszközök megjelenítése műalkotásokon és a tanulók alkotásain:

a SÍKON:

pont, vonal, folt, felület, forma, tömeg, fény-árnyék, tónus, szín, kompozíció, kontraszt, anyag, faktúra, textúra, stb.

a TÉRBEN:

A plasztikai kifejezés eszközei: az anyag, a méret, az arányok, a felület, a fény-árnyék, a szín, a pozitív (negatív) forma, a tagolt (tagolatlan) forma, a tömbszerű vagy az áttört forma, stb.

Az építészet kifejező elemei: a külső és belső térformálás, az alaprajzi elrendezés, a térlehatárolás módjai (zárt, fedett, nyitott tér), a térlefedés, a méret, az arány, az épülettömeg, a tagolás, a térbeli irányok, a felület megbontása, a kiemelés, a díszítés, a fény-árnyékhatás, a szín, az építmény és környezetének viszonya, stb.

Kompozíciós megoldások:

kör, háromszög, gúla, átlós, szimmetrikus elrendezés.

Ritmus, figyelemvezetés, alárendelés, egyensúly, kiemelés, ellentét. Axiális és centrális térszervezés.

Ábrázolásmódok:

Térmegjelenítő síkbeli ábrázolás.

Értelmezés, elemzés rajzban, szétszedéssel, elmetszéssel, modellezéssel, működtetéssel.

Származtatások síkon és térben metszésekkel.

Tervezés, szerkesztés.

Térformák sík redukciója, síkformák egyszerűsítése. Asszociációk.

Ismeretek szerzése a vizuális nyelv értő és közlő, eligazító, ismerethordozó, művészi kifejező szerepéről.

Vizuális kultúra 7

Szerkezet: soros

Részei

Tér 7.	64. oldal
Forma 7.	65. oldal
Fény, szín 7.	66. oldal
Mozgás, változás 7.	67. oldal
Anyag, technika, tevékenység 7.	68. oldal
Művészeti ismeretek 7.	69. oldal
Vizuális nyelv 7.	70. oldal

Óraszám

Iskolai: 1.5 óra/hét   Otthoni: 10 óra   Feladat: 15 óra
Tanítási ciklus 1.5 óra / 37 hét

Megjegyzés

A Jellemzők adatsorozatban a tanórán kívüli feladatok évi óraszámja is szerepel, amely múzeumlátogatásra, kiállítások, műemlékek megtekintésére, sétákra, színházi és filmszínházi előadások megtekintésére, stb. fordítható.

A házi feladatok óraszámja a következő órára történő előkészületek és az esetleg befejezetlen órai munkák befejezéséhez szükséges időkeretet jelzi.

Cél

A tanulók látáskultúrájának továbbfejlesztése:

- * a valóság látható tulajdonságainak megfigyeltetésével
- * ábrázolásával (síkon és térben)
- * művészeti ismeretek nyújtásával

A vizuális nyelv egyre tudatosabb használata.

A szelektív látás, illetve a képi megjelenítés fejlesztése.

Az önkifejezés igényének fenntartása, lehetőségének állandó biztosítása.

Művészettörténeti ismeretek nyújtása.

Követelmény

Képi-plasztikai kifejezőképességük rendelkezzen önálló vonásokkal, de ismerjék az objektív megjelenítés jellemzőit is.

Tudjanak:

- * adott szempontok szerint vizsgálni
- * összehasonlításokat tenni, viszonyítani
- * összefüggéseket, szabályszerűségeket megérteni
- * lényegét kiemelni
- * megjeleníteni
- * absztrahálni

Folyamatosan bővüljön ábrázoló és esztétikai ítélőképességük.

Fejlődjön vizuális memóriájuk.

Gyakorlottan használják az ismert ábrázolási technikákat, anyagokat, választásukat tudják indokolni.

Alkotó képzeletüket juttassák kifejezésre.

Legyenek képesek műalkotások elemzésére.

ALAPKÖVETELMÉNYEK:

ISMERET:

a közvetlen környezet terei, térviszonylatai, formái, anyagai.

formák, tárgyak szerkezete, arányrendje

a tér és az idő összefüggései

a vizuális jelenségek emberi tartalma

KÉSZSÉG:

plasztikai, festői, grafikai és modellezéshez szükséges eszközök használata.

vizuális jelenségek megnevezése.

KÉPESSÉG:

emóciók kifejezése a vizualitás eszközeivel

ábrázolás

analizálás

összefüggések megértése

absztrahálás

Tartalom

Megegyezik a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Tartalom adatcsoportjában és a Vizuális kultúra 1. modul Tartalom adatcsoportjában közöltekkel.

Az évfolyam Tartalma a témák Tartalmának összessége.

Értékelés

Az ellenőrzés, értékelés általános szempontjai a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Értékelés adatcsoportjában, illetve a Vizuális kultúra 1. évfolyam modul Értékelés adatcsoportjában szerepelnek.

Feltételek

Lásd a Vizuális kultúra Feltételek adatcsoportjában.

A hetedik évfolyamon szaktanárnak kell a tantárgyat tanítania.

A tanórák megtartása szaktanteremben kívánatos.

KÖNYVAJÁNLAT:

A látás világa

A művész és műhelye (Művészetről gyermekeknek sor.)

A rajzról (Műhelytitkok sor.)

Angyalok, szárnyak, rakéták (Műv. gyer. sor.)

Belső terek (Műhelytitkok sor.)

Felfedezők és művészek (Műv. gyer. sor.)

Hogyan éltek elődeink

Játék közben (Művészetről gyermekeknek sor.)

Kis növényhatározó

Kollázs és montázs (Műhelytitkok sor.)

Kunyhók, paloták, lakóházak (Műv.-ről gyer. sor.)

kötelező irodalom

ajánlott irodalom

ajánlott irodalom

ajánlott irodalom

ajánlott irodalom

ajánlott irodalom

ajánlott irodalom

ajánlott irodalom

tanulói segédlet

ajánlott irodalom

ajánlott irodalom

Miért fest az ember (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Moziban, képernyő előtt	ajánlott irodalom
Művészet dióhéjban ...	ajánlott irodalom
Népművészet	kötelező irodalom
Nézz, láss, kérdezz I-III.	tanulói segédlet
Nézzünk körül a házban	ajánlott irodalom
Rokonvilágok	ajánlott irodalom
Színes kövek művészete (Műhelytitkok sor.)	ajánlott irodalom
Tavaszi, nyári, őszi, téli (Műv. gyer. sor.)	ajánlott irodalom
Tér-Forma-Szín Általános iskola 5-8.	kötelező irodalom
Virágok, madarak (Művészetről gyermekeknek sorozat)	ajánlott irodalom
Volt egyszer egy Leonardo da Vinci...	ajánlott irodalom
Állatgaléria (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom
Élet falun (Művészetről gyermekeknek sor.)	ajánlott irodalom

Tér 7.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Mesterséges, az ember által létrehozott, alakított tér megfigyelése, ábrázolása, modellezése.

A forma és a tér (formák térbeli helyzete a nézőhöz viszonyítva) viszonyának elemző ábrázolása.

A tér többféle ábrázolása: a szubjektív ábrázolás és az objektív ábrázolások összefüggéseinek megismerése.

A térbeliség szerepének vizsgálata

Követelmény

A tanulók rendelkezzenek érzékletes tapasztalatokkal a tér megszervezését vonatkozóan.

Tudják, hogy mindennemű tájékozódáshoz, viszonyításhoz önmagukból kell kiindulniuk.

Tudják a nézés irányának, a szemmagasságnak a szerepét a térbeli helyzetek megítélésében.

Legyenek elmélyült fogalmaik, ismereteik a különféle téri szituációkról, azok síkon és térben történő ábrázolásáról.

Ismerjék meg a tér ábrázolásának különféle módjait (vetületi, axonometrikus, perspektívikus).

Legyenek képesek a távolságok sokoldalú kifejtésére, ismerjék a vonal- és levegőtávlat fogalmát.

Legyen alapvető tájékozottságuk a tér művészi ábrázolásában fellelhető térábrázolási konvenciók meglétében

Tartalom

Az ember és a tér viszonyának további vizsgálata.

Természeti tér, távlati ábrázolások (a látszati perspektíva szabályai alapján).

Mesterséges, az ember által létrehozott, alakított tér megfigyelése, ábrázolása, modellezése.

Téráthidalás.

A forma és a tér (formák térbeli helyzete a nézőhöz viszonyítva) viszonyának elemző ábrázolása.

A nézőpont változtatása és a térbeli helyzetek közötti összefüggések ábrázolása.

Objektív térábrázolások:

- * Monge-féle három képsíkos vetületi ábrázolás
- * Axonometrikus ábrázolás (izometria és dimetrikus axonometria)
- * Szerkesztő perspektíva

A térbeliség szerepe a festészeti, grafikai, fotóművészeti és film alkotásokban.

Térábrázolási konvenciók.

Forma 7.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Térplasztikai és síkbeli kompozíciók létrehozása változatos formakincs alkalmazásával.

A természeti és a mesterséges formák felépítése, részformáik, formakapcsolódásaik megfigyelése majd ábrázolása.

Formák metszése különböző síkokkal, a tapasztalatok rögzítése.

A forma és a funkció összefüggéseinek megértése.

Formák és a képsíkrendszer.

Formák ábrázolása objektív módon. Az ábrázoló geometria alapjainak megismerése.

A tárgyalakító művészet területei, főbb műfajai megismerése.

Tárgyalakítás, formálás, mintázás.

Formaátírás.

Követelmény

A tanulók rendelkezzenek többféle, képileg és szóban kifejezhető vizuális, illetve manuális tapasztalattal környezetük formavilágából.

Legyenek képesek egy-egy konkrét jelenség, vagy modell néhány szempont szerinti megfigyelésére, ismereteik képi-plasztikai közlésére.

Ismerjék a kiterjedés, a testesség, a dimenziók fogalmát.

Ismerjék a befoglaló forma, részforma, külső és belső forma, formakarakter fogalmakat.

Tudják, hogy a jelenségek, tárgyak látható tulajdonságainak vizsgálata azok jobb megismerését és megértését szolgálja.

Tartalom

Térplasztikai és síkbeli kompozíciók létrehozása.

A természeti és a mesterséges formák (emberek, állatok, növények, különféle tárgyak, stb.) felépítése, részformáik, formakapcsolódásaik megfigyelése majd ábrázolása képi és plasztikai úton.

Bonyolultabb, összetettebb formák többoldalú elemzése.

A forma származtatása, működése.

Formák szerkezete.

Formák metszése különböző síkokkal, a belső felépítés megfigyelése és a tapasztalatok rögzítése.

- A forma és a funkció összefüggései.
- A formák elől-, fölül- és oldalnézeti ábrázolása.
- Formák és a képsíkrendszer. Szerkesztések.
- Az ipari formatervezés alapismeretei. -Design.
- Tárgykonstruálás különböző rendeltetés alapján.
- A tárgyalkotó művészet.
- Tárgyalakítás, formálás, mintázás (dombormű és körplasztika készítése).
- Újabb funkcióknak megfelelő formaátírás.
- Forma sík redukciója (piktogramtervezés).

Fény, szín 7.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Kifejezési szándéknak, fantáziának és egyéni szinkedvelésnek alárendelt színhasználat tudatosítása.

Jelenségek és adott látvány színviszonylatainak elemző megfigyelése és megjelenítése. A fény- és színtapasztalatok rendszerezése.

A fény iránya és az árnyék kölcsönös összefüggéseinek megértése.

A térbeliség, a plasztikusság és a síkjelleg érzékeltetése színátmenetekkel, tónusskálával, különféle felületek létrehozásával.

A fény- és színhatások viszonylagosságának felismerése, megértése.

Követelmény

A tanulók rendelkezzenek sokoldalú, képiles és szóban egyaránt kifejezhető, vizuális és manuális megfigyelésekkel, tapasztalatokkal, ismeretekkel.

Bátran merjék a színeket kifejezési szándékuknak, fantáziájuknak alárendelten alkalmazni.

Juttassák érvényre egyéni szinkedvelésüket.

Legyenek képesek a megfigyelt színviszonylatok megítélésére, a látvány színviszonylatainak megkülönböztetésére és megjelenítésére.

Tudják egy-egy szín teltebb és törtebb árnyalatait kikeverni különböző módon.

Tudjanak megkülönböztetni és alkalmazni minél több tónusviszonylatot a formák, a fény-árnyékok megjelenítése során.

Ismerjék fel a fény irányának és az árnyéknak a kölcsönös összefüggéseit. Ismerjék a teli-, oldal- és ellenfény fogalmát.

Tudják a térbeliséget, a plasztikusságot és a síkjelleget színátmenetekkel, tónusskálával, különféle felületekkel érzékeltetni.

Ismerjék fel a színreflex jelenségét.

Ismerjék a szimultánkontrasztot.

Tartalom

Sokoldalú, képileg és szóban egyaránt megjeleníthető és kifejezhető, vizuális és manuális megfigyelések, tapasztalatok, ismeretek szerzése.

Kifejezési szándéknak, fantáziának és egyéni szinkedvelésnek alárendelt színhasználat.

Jelenségek és adott látvány színviszonylatainak elemző megfigyelése és megjelenítése.

Szintapaszttalok rendszerezése:

- * egy-egy szín teltebb és törtebb árnyalatainak kikeverése többféle módon
- * minél több tónusviszonylat felismerése és alkalmazása a formák, a fény-árnyékok megjelenítése során
- * színharmóniák és -ellentétek
- * színek kölcsönhatása
- * színtaszttok (1.színezet kontraszt
  - 2.tónuskontraszt
  - 3.hőfokkontraszt
  - 4.minőségi kontraszt
  - 5.mennyiségi kontraszt
  - 6.komplementer kontraszt
  - 7.szimultán kontraszt)

A fény iránya és az árnyék kölcsönös összefüggéseinek megismerése; (teli-, oldal- és ellenfény).

A térbeliség, a plasztikusság és a síkjelleg érzékeltetése színátmenetekkel, tónusskálával, különféle felületek létrehozásával.

A színreflex jelensége.

A térhatás.

Mozgás, változás 7.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Képi információk, ismeretek szerzése a környező világ szüntelen változásairól, a világot alkotó elemek időben és térben történő mozgásáról.

Eseménysor logikus időrendbe állítása, ábrázolása.

Formaértelmezés, származtatás ábrákkal, fázisrajzokkal, mozgó térbeli makettek készítésével.

A fázisrajzok, folyamatábrák fontosságának fel- és elismerése a köznapi és a tudományos információáramlásban.

A mozgó kép, a film létrehozásának indoklása.

A mozgókép alkotó befogadása.

Követelmény

A tanulók szerezzenek sokoldalú, képileg és szóban is kifejezhető vizuális, illetve manuális tapasztalatokat környező világunk szüntelen változásairól, a világot alkotó elemek állandó változásairól.

Tudjanak eseménysort logikus időrendbe állítani, ilyeneket néhány képpel ábrázolni.

Tudjanak a formaértelmezés során származtatást közlő ábrákat, mozgó térbeli maketteket készíteni.

Lássák a fázisrajzok, folyamatábrák szerepének fontosságát a köznap és a tudományos információkban; legyenek képesek ezek olvasására, értelmezésére.

Ismerjék a mozgó kép, a film fogalmát, létrehozásának indokait.

Tartalom

Sokoldalú, képileg és szóban is kifejezhető vizuális tapasztalatok gyűjtése.

Eseménysor logikus időrendbe állítása, ábrázolása néhány képpel.

Képi egyidejűség.

Formaértelmezés során származtatást közlő ábrások, mozgó térbeli makettek készítése.

A fázisrajzok, folyamatábrák szerepének fontossága a köznap és a tudományos információkban; ezek olvasása, értelmezése.

Alakzatok átcsoportosítása, viszonylatok megváltoztatása.

Kompozíciós kísérletek.

A mozgó kép, a film fogalma, létrehozásának indokai.

A film interpretációja:

- a.: a kép
- b.: a film hangzásvilága
- c.: a film cselekménye
- d.: jellemzés, jellemek a filmben
- e.: technikai, történeti ismeretek

Anyag, technika, tevékenység 7.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A természeti és épített környezet, ismeret szerzése.

Különböző formák megfigyelése. Az élmények, ismeretek képi feldolgozása.

A képi kifejezés eszközeinek megismerése, bővítése a mozgóképek lehetőségeivel.

Ábrázolási eljárások, technikák megismerése, alkalmazása.

Műalkotások megismerése, elemzése

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyeléseik, tapasztalataik.

Legyenek próbálkozásokon alapuló ismereteik az alapvető ábrázolási technikákról.

Rendelkezzenek anyaghasználati, alakítási tapasztalatokkal, legyenek élményeik az alkotó alakítás örömeiről.

Legyenek gyakorlottak a különféle papírok, festő- és grafikai anyagok, plasztikai anyagok használatában; legyenek képesek tudatosan válogatni az ábrázolástechnikai eljárások között.

Legyenek képesek szóban is megfogalmazni az adott feladatnak megfelelő anyag-forma-technika megválasztását.

Tartalom

TÉRALAKÍTÁS

a tanulók környezetében lévő berendezési- és használati tárgyakkal, építőjátékokkal.

RAJZOLÁS

ceruzával, ecsettel, rajztollal, filc- és rosttollal, nád- és hurkapálcával diópác és tustinta felhasználásával.
Szerkesztések (körző, vonalzó használata)

MINTÁZÁS, TÁRGYFORMÁLÁS:

plakett, dombormű, szobor készítése, agyag felhasználásával.
Gipszlap, -tömb öntése, karcolása, faragása.
Papírpasztika készítése.

NYOMATKÉSZÍTÉS:

papírnyomat, monotípus készítése (ha lehetőség van rá, linó- és fametszet készítése)

FESTÉS ÉS "SZÍNES" MUNKÁK:

tempera, vízfesték, színesceruza, zsírkréta, színespapírkollázsok és kevert technikák alkalmazása.
Változatos méretű, minőségű és színű papírok, fotók, újságpapírok alkalmazása.

TEXTILMUNKÁK:

kötözés, fonás, varrás. Batikolás. Szövés.

Megfigyelések:

a forma és a funkció összefüggései
az anyagszerűség kritériuma
alakíthatóság
faktúra
textúra
lazúros- és fedőfestékek.

Művészeti ismeretek 7.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Aktív részvétel a vizuális kommunikációban.

Az ember és a művészet kapcsolatának, a látás hatalmának, a "külső" és "belső" kép összefüggéseinek megértése.

A múzeumlátogatás, kiállítás-megtekintés, eredeti műalkotásokkal való találkozás iránti igény kialakítása, elmélyítése.

Műelemzések.

A kép és jelentése. Adott jelentéstartalom és jelentésátírás.

Művészettörténeti ismeretek szerzése.

Követelmény

A tanulók ismerjék a vizuális kommunikáció nyelvét, legyenek jártasak a képi információk olvasásában, értelmezésében, műalkotások elemzésében, valamint ismereteik képi és szóban történő közlésében.

Legyen igényük múzeumlátogatásra, kiállítások megtekintésére, eredeti műalkotások megismerésére.

Tudjanak eddigi ismereteik alapján műveket elemezni a látható elemekből kiindulva, a kompozíció feltárásán át, az anyag megismerésével a tartalom (jelentés) érzelmi és értelmi megközelítéséig.

Rendelkezzenek művészettörténeti ismeretekkel a következő témákban:

- * a művészet kezdetei -Őskori művészet
- * az ókori Kelet
  - Egyiptom
  - Mezopotámia
- * ókor
  - Kréta-Mykéne
  - a görög művészet
  - az etruszk művészet
  - a római művészet
- * az ókeresztény művészet és a népvándorlások kora

Tartalom

Képi információk olvasása, értése, műalkotások elemzése, összehasonlító elemzések képi úton és szóban.

A múzeumlátogatás, kiállítás-megtekintés, eredeti műalkotásokkal való találkozás iránti igény kialakítása, elmélyítése.

Műelemzések a látható elemekből kiindulva, a kompozíció feltárásán át, az anyag megismerésével a tartalom (jelentés) érzelmi és értelmi megközelítéséig.

A kép és jelentése. Adott jelentéstartalom és jelentésátírás.

Művészettörténeti ismeretek:

- * a művészet kezdetei -Őskori művészet
- * az ókori Kelet
  - Egyiptom
  - Mezopotámia
- * ókor
  - Kréta-Mykéne
  - a görög művészet
  - az etruszk művészet
  - a római művészet
- * az ókeresztény művészet és a népvándorlások kora

Vizuális nyelv 7.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A vizuális megjelenítő- és kifejezőeszközök tartalomhordozó szerepe, érzelmi hatása a képi információkban, műalkotásokban.

Az ábrázolás célja, az ennek legmegfelelőbb anyag, méret, kifejezőeszköz és megoldásmód összhangba hozása.

Egyensúly, nyugalom, mozgalmasság, feszültség teremtése a sík- és térbeli kompozíciókban a formák, a színek, a kontrasztok, a vonalak ritmusával, fény-árnyékkal, tömegek elrendezésével.

Ábrázolási konvenciók megismerése, alkalmazása.

Tervezés, szerkesztés.

Követelmény

A tanulók legyenek nyitottak a vizuális és esztétikai élmények, hatások iránt.

Egyéni ábrázolásmódjukban legyenek gyakorlottak a vizuális nyelv használatában, szilárduljon műleíró, és műelemző képességük.

Ismerjenek rá:

- * a kompozícióra (érzékeli és érzékeltessék a sík és térbeli rendezettség és rendezetlenség közötti különbségeket)
- * a kiemelés, a figyelemvezetés módjaira
- * a kétdimenziós és háromdimenziós ábrázolás különbözőségeire
- * a vonalak határoló, mozgást, teret jelölő, felületképző szerepére
- * a folt tömegkifejező szerepére
- * a forma sík- és térjellegére
- * a sötét-világos kontrasztok figyelemvezető, érzelmkifejező szerepére
- * a szín hangulat- és érzelmkifejező szerepére
- * a ritmus jelenlétére
- * az anyag, technika, méret megválasztására

Ismerjék a jel fogalmát, legyenek képesek formaredukcióval, formaátírással maguk is jelalkotásra, - értelmezésre.

Tudjanak különbséget tenni a művészi és a tudományos ábrázolás között.

Ismerjék a háromképsík vetületi, az izometrikus és dimetrikus axonometrikus és a perspektívikus ábrázolás szabályait, szerkesztési lépéseit, megfeleltetéseit.

Legyenek gyakorlottak az eszközhasználatban és a tanult technikák alkalmazásában.

Legyen tájékozottságuk a vizuális nyelv közlő, informáló, eligazító, ismerethordozó, művészi kifejező szerepéről.

Formálódjon ítéletalkotó képességük.

Tartalom

A vizuális megjelenítő- és kifejezőeszközök tartalomhordozó szerepe, érzelmi hatása a képi információkban, műalkotásokban:

- * a síkon: pont, vonal, folt, felület, forma, tömeg, fény-árnyék, tónus, szín, kompozíció, kontraszt, anyag, faktúra, textúra.
- * a térben:

A plasztikai kifejezés eszközei: az anyag, a méret, az arányok, a felület, a fény-árnyék, a szín, a pozitív (negatív) forma, a tagolt (tagolatlan) forma, a tömörszerű vagy az áttört forma.

Az építészet kifejező elemei: a külső és belső térformálás, az alaprajzi elrendezés, a térlehatárolás módjai (zárt, fedett, nyitott tér), a térlefedés, a méret, az arány, az épülettömeg, a tagolás, a térbeli irányok, a felület megbontása, a kiemelés, a díszítés, a fény-árnyékhatás, a szín, az építmény és környezetének viszonya.

Az ábrázolás célja és az ennek legmegfelelőbb anyag,méret, kifejezőeszköz és megoldásmód összhangba hozása.

Egyensúly, nyugalom, mozgalmasság, feszültség teremtése a sík- és térbeli kompozíciókban a formák, a színek, a kontrasztok, a vonalak ritmusával, fény-árnyékkal, tömegek elrendezésével.

Ábrázolási konvenciók:

- *tapasztalati perspektíva (nézőpont, rövidülés, méretváltozás. Vonal- és szintárvlat.
- *Monge-féle háromképsíkös vetületi ábrázolás.
- *axonometriák

Tervezés, szerkesztés.

Vizuális kultúra 8

Szerkezet: soros

Részei

Tér 8.	74. oldal
Forma 8.	75. oldal
Fény, szín 8.	75. oldal
Mozgás, változás 8.	77. oldal
Anyag, technika, tevékenység 8.	78. oldal
Művészeti ismeretek 8.	79. oldal
Vizuális nyelv 8.	80. oldal

Óraszám

Iskolai: 1.5 óra/hét   Otthoni: 10 óra   Feladat: 15 óra
Tanítási ciklus 1.5 óra / 37 hét

Megjegyzés

A Jellemzők adatsorozatban a tanórán kívüli feladatok évi óraszama is szerepel, amely múzeumlátogatásra, kiállítások, műemlékek megtekintésére, sétákra, színházi és filmszínházi előadások megtekintésére, stb. fordítható.

A házi feladatok óraszama a következő órára történő előkészületek és az esetleg befejezetlen órai munkák befejezéséhez szükséges időkeretet jelzi.

Cél

A tanulók látáskultúrájának továbbfejlesztése:

- * a valóság látható tulajdonságainak megfigyeltetésével és ábrázoltatásával
- * vizuális problémák felvetésével és megoldásával
- * művészeti ismeretek nyújtásával

A vizuális nyelv egyre tudatosabb használata.

Az önkifejezés igényének fenntartása, lehetőségének állandó biztosítása.

Művészettörténeti ismeretek nyújtása.

Követelmény

A tanulók törekedjenek saját, egyéni kifejezési stílus kialakítására (az objektív megjelenítés jellemzőit is ismerjék).

Tudjanak:

- * adott szempontok szerint vizsgálódni
- * összehasonlításokat tenni, viszonyítani
- * összefüggéseket, szabályszerűségeket megérteni
- * lényegét kiemelni
- * megjeleníteni
- * absztrahálni

Folyamatosan bővüljön ábrázoló és esztétikai ítélőképességük.

Fejlődjön vizuális memóriájuk.

Gyakorlottan használják az ismert ábrázolási technikákat, anyagokat, választásukat tudják indokolni.

Alkotó képzeletüket juttassák kifejezésre.

Legyenek képesek műalkotások elemzésére.

ALAPKÖVETELMÉNYEK:

ISMERET:

a közvetlen környezet terei, térviszonylatai, formái, anyagai.
formák, tárgyak szerkezete,
a vizuális jelenségek emberi tartalma
az őskor, az ókor a középkor története és fő kulturális értékei.

KÉSZSÉG:

plasztikai, festői, grafikai és modellezéshez szükséges eszközök használata.
vizuális jelenségek megnevezése.

KÉPESSÉG:

emóciók kifejezése a vizualitás eszközeivel
ábrázolás
analizálás
összefüggések megértése
absztrahálás
esztétikai értékek felismerése (anyaghasználat, térszervezés, formaalakítás, komponálás, tartalom)

Tartalom

Megegyezik a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Tartalom adatcsoportjában és a Vizuális kultúra 1. modul Tartalom adatcsoportjában közöltekkel.

Az évfolyam Tartalma a témák Tartalmának összessége.

Értékelés

Az ellenőrzés, értékelés általános szempontjai a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Értékelés adatcsoportjában, illetve a Vizuális kultúra 1. évfolyam modul Értékelés adatcsoportjában szerepelnek.

Feltételek

Lásd a Vizuális kultúra főmodul Feltételek adatcsoportjában.

A nyolcadik évfolyamon szaktanárnak kell a tantárgyat tanítania.

KÖNYVAJÁNLAT:

Moziban, képernyő előtt	ajánlott irodalom
Népművészet	kötelező irodalom
Nézz, láss, kérdezz I-III.	tanulói segédlet
Rokonvilágok	tanulói segédlet
Tér-Forma-Szín Általános iskola 5-8.	kötelező irodalom
Volt egyszer egy Leonardo da Vinci...	tanulói segédlet

Tér 8.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A térbeliségre vonatkozó megfigyelések, tapasztalatok, ismeretek rendszerezése.

A térábrázolási konvenciók megismerése, az eddig szerzett ismeretek elmélyítése.

A térbeli, a plasztikus és a síkbeli ábrázolások összehasonlító elemzése. A másság indoklása.

Követelmény

A tanulók rendelkezzenek sokféle tapasztalattal, ismerettel az őket körülvevő természeti és mesterséges térről.

Tudjanak konkrét, kisebb és nagyobb térrészeket, téri együtteseket viszonylatok, helyzetek, irányok, távolságok, tagoltság, szerveződés szempontjából közösen és önállóan elemezni, és adott nézőpontból, vagy elképzelés és emlékezet alapján a megfelelő konvenció alkalmazásával ábrázolni.

Térszemléletük az énközpontság, a viszonylagosság felismerésére és megértésére alapozódik.

Legyenek elmélyült fogalmaik, ismereteik a különféle térábrázolási konvenciókról (Monge-féle három képsíkos vetületi ábrázolás, axonometrikus ábrázolás és szerkesztő perspektívikus ábrázolás).

Ismerjék fel különféle ábrákon és művészi alkotásokon a térábrázolás jellemző módjait és eljárásait.

Tudják szóban is megfogalmazni a térbeli, a plasztikus és a síkbeli ábrázolás jellemzőit.

Legyenek képesek rekonstrukciós feladatok elvégzésére.

Legyen kialakult meggyőződésük arról, hogy a térélmény átéléséhez mozgásra, több nézőpontból végzett vizsgálatra van szükség.

Tudják, hogy az épített tér adja az emberi környezet közvetlen keretét.

Legyen elképzelésük a térformálás emberközpontságáról.

Tartalom

Tapasztalatgyűjtés, ismeretszerzés a körülöttünk lévő természeti és mesterséges térről.

Térrészek, téri együttesek, térbeli viszonylatok, helyzetek, irányok, távolságok megfigyelése és ábrázolása.

Tagoltság.

Szerveződés.

Nézőpont. A nézőpont változtatása.

Ábrázolás. Szerkesztés.

Különféle térábrázolási konvenciók: Monge-féle három képsíkos vetületi ábrázolás, axonometrikus ábrázolás és szerkesztő perspektívikus ábrázolás).

A térábrázolás jellemző módjai és eljárásai különféle ábrákon és művészi alkotásokon.

Rekonstrukciós feladatok.

Az épített tér, mint az emberi környezet közvetlen kerete.

A térbeli, a plasztikus és a síkbeli ábrázolások összehasonlító elemzése. A másság indoklása.

Térplasztikai kompozíciók létrehozása és elhelyezése belső vagy külső térben.

Forma 8.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Bonyolultabb, összetettebb formák többoldalú elemzése, a tapasztalatok általánosítása, a törvényszerűségek megfigyelése.

Formák metszése különböző síkokkal, a belső felépítés, a szerkezet, a működés, az anyag és forma összefüggéseinek vizsgálatai, megfeleltetések létrehozása.

Arányrendek (lépték, kánon, modul, aranymetszés, stb.) megismerése.

Forma redukálása, absztrahálása, asszociációk megjelenítése és szimbolikus formák létrehozása.

Művészeti anatómia - az ember, mint forma.

Követelmény

A tanulók legyenek képesek egy-egy konkrét jelenség, vagy modell adott szempont szerinti megfigyelésére, értelmezésére, valamint képi-plasztikai ábrázolására.

Legyenek képesek a rejtettebb belső formai összefüggéseket is feltárni és kifejezni. A rész és egész viszonyát, összefüggéseit megérteni.

Ismerjék a legjelentősebb arányrendeket, a kánon, a lépték, a modul, az aranymetszés fogalmát és az emberre gyakorolt hatását, harmóniateremtő szerepét.

Tartalom

Bonyolultabb, összetettebb formák többoldalú elemzése:

*formák metszése különböző síkokkal

*a belső felépítés, a szerkezet, a működés, az anyag és forma összefüggéseinek vizsgálatai

*megfeleltetések létrehozása.

*a részformák szerepe, arányviszonyaik rendje.

A tapasztalatok általánosítása, a törvényszerűségek elemzése.

Arányrendek (lépték, kánon, modul, aranymetszés, stb.).

Redukált és absztrahált formák.

Szimbolikus formák.

Művészeti anatómia. Az ember vizsgálata: csontváz, izomzat, mozgás. Arányok.

Fény, szín 8.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Kifejezési szándéknak, fantáziának és egyéni színekedvelésnek alárendelt színhasználat.

Jelenségek és adott látvány fény-árnyékbeli, tónusbeli és színbeli elemző megfigyelése, ábrázolása és értelmezése.

A színek szerepének, jelentésének, érzelmi kifejező erejének és hatásának elemzése.

Színtapasztalatok rendszerezése és alkalmazása.

A térbeliség, a plasztikusság és a síkjelleg érzékeltetése.

Követelmény

A tanulók tudják kifejezési szándékuk, fantáziájuk és egyéni színekedvelésük szolgálatába állítani a színeket.

Legyenek képesek adott látvány és jelenségek színbeli, tónusbeli és fény-árnyékbeli elemző megfigyelésére, értelmezésére és ábrázolására.

Ismerjék a fény forma- és színmegjelenítő szerepét.

Legyenek alapvető színismereteik, törekedjenek ezek alkalmazására.

Tudják a plasztikusság és a síkszerűség közötti különbségeket képi úton is érzékeltetni.

Tartalom

Jelenségek és adott látvány elemző megfigyelése és ábrázolása:

tónusos rajz (tónusértékek meghatározása).

festés (színek meghatározása) .

Az árnyék keletkezését értelmező rajzok készítése.

A színek szerepének, jelentésének, érzelmi kifejező erejének és hatásának elemzése színtanulmányokban, a természeti és az épített környezetben, valamint műalkotásokon.

Színtapasztalatok rendszerezése és alkalmazása:

* a fényszínek és a festékszínek

* a színek felosztása, csoportosítása

* a színek, a színrendszer, a színtest

* a lokálszínek

* a színreflexek

* tiszta és tört színek

* tónusviszonylatok ismerete és ábrázolása; a tónusérték

* színharmóniák (diszharmóniák)

* színek kölcsönhatása

* színekontrasztok (1.színezet kontraszt

2.tónuskontraszt

3.hőfokkontraszt

4.minőségi kontraszt

5.mennyiségi kontraszt

6.komplementer kontraszt

7.szimultán kontraszt)

* a színhatás, dinamika.

A térbeliség, a plasztikusság és a síkjelleg érzékeltetése.

Mozgás, változás 8.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Képi információk, ismeretek szerzése a környező világ szüntelen változásairól, a világot alkotó elemek időben és térben történő mozgásáról.

A forma értelmezése, származtatása ábrákkal, fázisrajzokkal, mozgó térbeli makettek készítésével.

A fázisrajzok, folyamatábrák fontosságának fel- és elismerése a köznapi és a tudományos információáramlásban.

A mozgó kép, a film létrehozásának indoklása.

Követelmény

A tanulók szerezzenek sokoldalú, képileg és szóban is kifejezhető tapasztalatokat, ismereteket az időbeliségről, a mozgásról és ezek képi kifejezésének módjairól.

Tudjanak a formaértelmezés során származtatást, működést közlő ábrákat, mozgó maketteket készíteni.

Lássák a fázisrajzok, folyamatábrák szerepének fontosságát a köznapi és a tudományos információkban; legyenek képesek ezek olvasására, értelmezésére.

Ismerjék a mozgó kép, a film fogalmát, létrehozásának indoklását.

Érezzék és értsék az időbeliség jelenlétét, ismerjék kifejezésének eszközeit saját alkotásaikon és a műalkotásokon egyaránt.

Tartalom

Képi információk, ismeretek szerzése.

A térbeli mozgások elemzése, rajzi-plasztikai megjelenítése a képi információkban:

- * statika és dinamika
- * elmozdulások, fázisok
- * formaismétlődések
- * ritmusok

Formaértelmezés, származtatás, működés, változás ábrázolása mozgó térbeli makettek készítésével, fázisrajzokkal, folyamatábrákkal.

A fotó és a film szerepe a mozgás- és változás ábrázolásban.

A film interpretációja:

- a.: a kép
- b.: a film hangzásvilága c.: a film cselekménye
- d.: jellemzés, jellemek a filmben
- e.: technikai, történeti ismeretek

Az időbeliség képi kifejezésének módozatai a képzőművészetben.

Az áttetszőség, az áttűnés fogalma.

Anyag, technika, tevékenység 8.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A tanulók környezetében található tárgyak, formák megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése, ismeretek szerzése.

Az ismeretek képi-plasztikai és szóbeli megfogalmazása.

Ábrázolási eljárások, technikák megismerése, alkalmazása.

Műalkotások megismerése, elemzése.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, próbálkozásokon alapuló ismereteik az alapvető ábrázolási technikákról.

Rendelkezzenek anyaghasználati, alakítási tapasztalatokkal, legyenek élményeik az alkotó alakítás öröméről.

Legyenek gyakorlottak a különféle papírok, festő- és grafikai anyagok, plasztikai anyagok használatában; legyenek képesek tudatosan válogatni az ábrázolástechnikai eljárások között.

Legyenek képesek szóban is megfogalmazni az adott feladatnak megfelelő anyag-forma-technika megválasztását.

Tartalom

TÉRALAKÍTÁS

a tanulók környezetében megtalálható tárgyakkal.

Kiállítás rendezése; a berendezés. Installációk.

RAJZOLÁS

ceruzával, ecsettel, rajztollal, filc- és rosttollal, nád- és hurkapálcával diópác és tustinta felhasználásával.

Szerkesztések (körző, vonalzők használata)

MINTÁZÁS, TÁRGYFORMÁLÁS:

plakett, dombormű, szobor készítése, a rendelkezésre álló anyagok felhasználásával. (Agyag, gipsz, papír, műanyagok, textil, stb.)

Mobilok készítése.

NYOMATKÉSZÍTÉS:

papírnyomat, monotípiák készítése (ha lehetőség van rá, linó- és fametszet készítése)

FESTÉS ÉS "SZÍNES" MUNKÁK:

tempera, vízfesték, színesceruza, zsírkréta, színespapírkollázsok és kevert technikák alkalmazása.

Változatos méretű, minőségű és színű papírok, fotók, újságpapírok alkalmazása.

TEXTILMUNKÁK:

kötözés, fonás, varrás. Batikolás. Szövés.

Megfigyelések:

a forma és a funkció összefüggései

az anyagszerűség kritériuma

alakíthatóság

faktúra

textúra

lazúros- és fedőfestékek
a sokszorosító grafika
installációk

Művészeti ismeretek 8.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Képi információk olvasása, értése, műalkotások elemzése, összehasonlító elemzések képi úton és szóban.

A múzeumlátogatás, kiállítás-megtekintés, eredeti műalkotásokkal való találkozás iránti igény kialakítása, elmélyítése.

Műelemzések.

Művészettörténeti ismeretek szerzése.

Követelmény

A tanulók legyenek jártasak a képi információk olvasásában, értelmezésében és műalkotások elemzésében.

Alakuljon ki bennük a múzeum- és kiállítás-megtekintés igénye.

Tudjanak a látható elemekből kiindulva, a kompozíció feltárásán át, az anyag megismerésével a tartalom (jelentés) érzelmi és értelmi megközelítéséig eljutni.

Szerezzenek művészettörténeti ismereteket

- * Bizánc és az ortodox művészet. Az iszlám művészete
- * a román kor
- * a gótika
- * középkori művészet Magyarországon
- * a reneszánsz kezdete Itáliában és Németalföldön
- * az érett reneszánsz és a manierizmus
- * a reneszánsz Magyarországon témakörökben.

Ismerjék (a műalkotások tükrében) a forma, a jelentés és a kor összefüggéseit.

Tartalom

Képi információk olvasása, értése, műalkotások elemzése, összehasonlító elemzések képi úton és szóban.

A múzeumlátogatás, kiállítások megtekintése.

Műelemzések.

A kép és jelentése.

Adott jelentéstartalom és jelentésátírás.

Művészettörténeti ismeretek:

- * Bizánc és az ortodox művészet. Az iszlám művészete
- * a román kor
- * a gótika
- * középkori művészet Magyarországon
- * a reneszánsz kezdete Itáliában és Németalföldön

* az érett reneszánsz és a manierizmus

* a reneszánsz Magyarországon

Vizuális nyelv 8.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A vizuális megjelenítő- és kifejezőeszközök tartalomhordozó szerepe, érzelmi hatása a képi információkban, műalkotásokban.

Az ábrázolás célja, az ennek legmegfelelőbb anyag, méret, kifejezőeszköz és megoldásmód összhangba hozása.

Egyensúly, nyugalom, mozgalmasság, feszültség teremtése a sík- és térbeli kompozíciókban a formák, a színek, a kontrasztok, a vonalak ritmusával, fény-árnyékkal, tömegek elrendezésével.

Ábrázolási konvenciók részletesebb megismerése, összehasonlítása.

Szerkesztések.

Követelmény

A tanulók ismerjék a vizuális nyelv alapelemeit, az egyezményes jelek, szimbólumok szerepét a közlés során.

Tudjanak összhangot teremteni az ábrázolás célja, az ennek legmegfelelőbb anyag, méret, kifejezőeszköz és megoldásmód között.

Tudjanak egyensúlyt, nyugalmat, mozgalmasságot, feszültséget teremteni.

Ismerjék és tudjanak különbséget tenni a különböző, szerkesztő ábrázolások között.

Tudjanak rekonstruálni.

Tudják összevetni a térábrázolás módját és az adott kor térszemléletét.

Tartalom

A vizuális nyelv alapelemei, azok rendszere, szervezetsége a kompozíció. Az egyezményes jelek, szimbólumok a vizuális közlésben.

Az ábrázolás célja, az ennek legmegfelelőbb anyag, méret, kifejezőeszköz és megoldásmód összhangba hozása.

Az esztétikai érték alapja (az anyag, a forma és a tartalom egysége).

A rajz, mint mindenféle alakítás, alkotás alapja.

Redukció és átírás.

Egyensúly, nyugalom, mozgalmasság, feszültség teremtése a sík- és térbeli kompozíciókban a formák, a színek, a kontrasztok, a vonalak ritmusával, fény-árnyékkal, tömegek elrendezésével.

Ábrázolási konvenciók részletesebb megismerése, összehasonlítása.

Szerkesztések.

* A Monge-féle háromképsík vetületi ábrázolás (pont, egyenes, sík és testek ábrázolása)

* Az axonometrikus ábrázolás (izo- és dimetria, tengelykereszt, méretek, $qx=1$, $qy=1/2$, $qz=1$, kavalieraxonometria)

* A perspektívikus ábrázolás (vonal-, levegő- és szintárvlat, rövidülések, szempont, iránypont(ok), horizontvonal, alapvonal, horizontsík, alapsík, képsík)

Rekonstrukciók.

A térábrázolás módja és az adott kor térszemléletének öszszevetése műalkotásokon.

Vizuális kultúra 9

Szerkezet: soros

Részei

Tér 9.	83. oldal
Forma 9.	83. oldal
Fény, szín 9.	84. oldal
Mozgás, változás 9.	85. oldal
Anyag, technika, tevékenység 9.	86. oldal
Művészeti ismeretek 9.	87. oldal
Vizuális nyelv 9.	88. oldal

Óraszám

Iskolai:	1.5 óra/hét	Otthoni:	15 óra	Feladat:	15 óra
Tanítási ciklus	1.5 óra / 37 hét				

Megjegyzés

A Jellemzők adatsorozatban a tanórán kívüli feladatok évi óraszámát is szerepel, amely múzeumlátogatásra, kiállítások, műemlékek megtekintésére, sétákra, színházi és filmszínházi előadások megtekintésére, stb. fordítható.

A házi feladatok óraszámát a következő órára történő előkészületek és az esetleg befejezetlen órai munkák befejezéséhez szükséges időkeretet jelzi.

Cél

A tanulók látáskultúrájának továbbfejlesztése:

- * a valóság látható tulajdonságainak megfigyelésével és ábrázolásával
- * vizuális problémák felvetésével és megoldásával
- * művészeti ismeretek nyújtásával

A vizuális nyelv egyre tudatosabb használata.

Az önkifejezés igényének fenntartása, lehetőségének állandó biztosítása.

Művészettörténeti ismeretek nyújtása.

Ábrázoló geometriai alapismeretek nyújtása.

Követelmény

A tanulók legyenek képesek tudatos megfigyelésekre, kísérletezésekre, tapasztalatszerzésekre, amelyek alapján tudjanak:

- * összefüggéseket észrevenni
- * szabályszerűségeket felismerni
- * következtetéseket levonni.

Legyenek nyitottak a vizuális élmények iránt; legyen kialakult ábrázolókéességük, biztonsággal használják a vizuális nyelvet.

Esztétkai értékeld-, műelemző- és ítéletalkotó képességük folyamatosan fejlődjön.

Legyenek képesek felfedezni a tárgyi világban a képzőművészeti, esztétikai, valamint a tudomány, a technika területén jelenlévő összefüggéseket.

ALAPKÖVETELMÉNYEK:

ISMERET:

a közvetlen környezet terei, térviszonylatai, formái, anyagai.

formák, tárgyak szerkezete, arányrendje

a tér és az idő összefüggései

a vizuális jelenségek emberi tartalma

a XIV-XIX. sz. története és fő kulturális értékei

a filmművészet

KÉSZSÉG:

plasztikai, festői, grafikai és modellezéshez szükséges eszközök használata.

vizuális jelenségek megnevezése.

KÉPESSÉG:

emóciók kifejezése a vizualitás eszközeivel

ábrázolás

analizálás

összefüggések megértése

absztrahálás

esztétikai értékek felismerése (anyaghasználat, térszervezés, formaalakítás, komponálás, tartalom)

Tartalom

Megegyezik a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Tartalom adatcsoportjában és a Vizuális kultúra 1. modul Tartalom adatcsoportjában közöltekkel.

Az évfolyam Tartalma a témák Tartalmának összessége.

Értékelés

Lásd a Vizuális kultúra főmodul Feltételek adatcsoportjában.

A kilencedik évfolyamon szaktanárnak kell a tantárgyat tanítania (ha lehet, egyetemi végzettséggel rendelkezzen).

KÖNYVAJÁNLAT:

Moziban, képernyő előtt

Népművészet

Nézz, láss, kérdezz I-III.

Rokonvilágok

Tér-Forma-Szín Általános iskola 5-8.

Volt egyszer egy Leonardo da Vinci...

ajánlott irodalom

kötelező irodalom

tanulói segédlet

tanulói segédlet

kötelező irodalom

tanulói segédlet

Feltételek

Lásd a Vizuális kultúra főmodul Feltételek adatcsoportjában.

A kilencedik évfolyamon szaktanárnak kell a tantárgyat tanítania.

KÖNYVAJÁNLAT:

Moziban, képernyő előtt

Népművészet

ajánlott irodalom

kötelező irodalom

Nézz, láss, kérdezz I-III.
 Rokonvilágok
 Tér-Forma-Szín Általános iskola 5-8.
 Volt egyszer egy Leonardo da Vinci...

tanulói segédlet
 tanulói segédlet
 kötelező irodalom
 tanulói segédlet

Tér 9.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Az eddigi ismeretek elmélyítése újabb ismeretekkel kiegészítve:

- * a tér és a forma kapcsolatrendszerének újraértelmezése
- * az ábrázolási rendszerek összevetése.

Térábrázolási konvenciók, új lehetőségek az ábrázolásban.

Követelmény

A tanulók rendelkezzenek tudatos megfigyelésekkel, tapasztalatokkal a természeti és a mesterséges térről, tudják ismereteiket többféle módon, képileg és szóban is közölni.

Ismerjék a tér szubjektív és objektív ábrázolási módozatait.

Ábrázolási rendszerek összehasonlítása során alakítsák ki véleményüket a számukra legérthetőbb eljárásról.

Tudják a műalkotásokban is elemezni a megfelelő térábrázolási konvenciót.

Tartalom

A térbeli és síkbeli rekonstrukció fogalma.

Ábrázolási konvenciók összehasonlítása:

- * orthogonális vetítés
- * klinogonális vetítés
- * centrális projekció

Szerkesztések.

Műalkotás és térbeliség.

Új lehetőségek az ábrázolásban.

Forma 9.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Bonyolultabb, összetettebb formák többoldalú elemzése, a tapasztalatok általánosítása, a törvényszerűségek megfigyelése.

Formák metszése különböző síkokkal, a belső felépítés, a szerkezet, a működés, az anyag és forma összefüggéseinek vizsgálatai.

Forma redukálása, absztrahálása, asszociációk megjelenítése és szimbolikus formák létrehozása.

Művészeti anatómia - az ember, mint forma.

Követelmény

A tanulók tudjanak önállóan adott szempontok alapján bonyolultabb, összetettebb formákat elemezni, a tapasztalatok alapján törvényszerűségeket észrevenni, következtetéseket levonni.

Formák különböző síkokkal történő metszéseivel, a szerkezet, a működés, az anyag és forma összefüggéseinek vizsgálataival tudjanak összefüggéseket teremteni

*a valóság,

*a tudomány,

*a technika és a művészet között.

Legyenek képesek bármilyen forma redukálására, elvonatkoztatására, asszociációk megjelenítésére és szimbolikus formák létrehozására.

Tartalom

Bonyolultabb, összetettebb formák többoldalú elemzése, a tapasztalatok általánosítása, a törvényszerűségek megfigyelése.

Geometrikus formák.

Az öt szabályos test.

Forgásformák.

Formák metszése különböző síkokkal (tengelyre merőleges, tengellyel párhuzamos, alkotóval párhuzamos, stb. metszések)

Szerkezet, működés, az anyag és forma összefüggéseinek vizsgálatai, megfeleltetések létrehozása.

Forma redukálása, absztrahálása, asszociációk megjelenítése és szimbolikus formák létrehozása.

Fény, szín 9.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A fény szerepének, felbontásának megismerése.

A spektrum ismerete.

Fényszínek, festékszínek. Additív és szubsztraktív színkeverés.

A színek rendszerezése, szintapasztalatok gyűjtése.

Követelmény

A tanulók ismerjék fel a fény látásban játszott szerepét, fontosságát.

Rendelkezzenek szintani tapasztalatokkal a fény- és festékszínekről, az additív és szubsztraktív színkeverésről.

Ismereteiket tudják adott szempontok alapján rendszerbe foglalni, ismerjék a színgömb (színtestek) fogalmát.

Tudjanak színskálákat, színharmóniákat képezni.

Ismerjék a színkontrasztok fogalmát.

Tartalom

A fény és a látás.

A fény felbontása. A spektrum.

Fényszínek, festékszínek. Additív és szubsztraktív színkeverés.

A színek rendszerezése, elhelyezkedésük alapján:

- * színezet szerint
- * telítettség szerint
- * világosság szerint

Színkör, színgömb, színoid fogalma, elemzése, készítése.

Színharmóniák (összhangzattan, hármás, négyes, stb. harmóniák.)

Színskálák ismerete.

Színharmóniák ismerete.

Színkontrasztok ismerete (Itten-féle 7 színkontraszt).

Színek viselkedésének ismerete.

Színek térhatásának ismerete.

Szín és struktúra kapcsolatának ismerete.

Szín és műalkotás kapcsolatának ismerete.

Mozgás, változás 9.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Képi információk, ismeretek szerzése.

Eseménysor logikus időrendbe állítása, ábrázolása.

Formaértelmezés, származtatás ábrákkal, fázisrajzokkal, mozgó térbeli makettek készítésével.

A fázisrajzok, folyamatábrák fontosságának elismerése a köznapi és a tudományos információáramlásban.

A mozgó kép, a film ismerete.

Követelmény

A tanulók elegendő tapasztalatokkal, ismeretekkel rendelkezzenek a mozgás (változás) folyamatairól.

Legyenek képesek a mozgás és a képi ábrázolás közötti összefüggések felismerésére, a mozgás ábrázolására.

Legyenek ismereteik a mozgásérzékelés forrásairól.

Ismerjék a hagyományos ábrázolási eszközöket és a jelenlegi kísérleteket.

Tartalom

A térbeli mozgások elemzése, rajzi-plasztikai megjelenítése a képi közlésben:

- * statika és dinamika
- * elmozdulások, fázisok
- * formaismétlődések
- * ritmusok

Formaértelmezés, származtatás, működés, változás ábrázolása mozgó térbeli makettek készítésével, fázisrajzokkal, folyamatábrákkal.

A fotó és a film szerepe a mozgás- és változás ábrázolásban.

A film interpretációja:

a.: a kép

b.: a film hangzásvilága

c.: a film cselekménye

d.: jellemzés, jelleme a filmben

e.: technikai, történeti ismeretek

f.: dokumentum, fantázia (dokumentum-hitelesség, manipuláció, fikció, rajzfilm, animációs film, dokumentumfilm)

Az időbeliség képi kifejezésének módozatai a képzőművészetben.

Az áttetszőség, az áttűnés fogalma, alkalmazása.

Anyag, technika, tevékenység 9.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A tanulók környezetében található formák megfigyelése a felépítés, a szerkezet, a működés, az anyag, a szín, stb. szempontjából.

A képi kifejezés eszközeinek rendszerezése.

Ábrázolási eljárások, technikák alkalmazása, elemző összehasonlítása.

Műalkotások megismerése, elemzése.

Ismerkedés művészettörténeti korokkal.

Filmművészeti alkotások megismerése.

Az ismeretek képi-plasztikai és szóbeli megfogalmazása.

Követelmény

A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető vizuális megfigyeléseik, tapasztalataik.

Legyenek próbálkozásokon alapuló ismereteik az alapvető ábrázolási technikákról.

Rendelkezzenek anyaghasználati, alakítási tapasztalatokkal, legyenek élményeik az alkotó alakítás örömeiről.

Legyenek gyakorlottak a különféle papírok, festő- és grafikai anyagok, plasztikai anyagok használatában; legyenek képesek tudatosan válogatni az ábrázolástechnikai eljárások között.

Legyenek képesek szóban is megfogalmazni az adott feladatnak megfelelő anyag-forma-technika megválasztását

Tartalom

TÉRALAKÍTÁS

a tanulók környezetében megtalálható tárgyakkal.

Kiállítás rendezése; a berendezés. Installációk.

RAJZOLÁS

ceruzával, ecsettel, rajztollal, filc- és rosttollal, nád- és hurkapálcával diópác és tustinta felhasználásával.
Szerkesztések (körző, vonalzők használata)

MINTÁZÁS, TÁRGYFORMÁLÁS:

plakett, dombormű, szobor készítése, a rendelkezésre álló anyagok felhasználásával.
Mobilok készítése.

NYOMATKÉSZÍTÉS:

papírnyomat, monotípus készítése (ha lehetőség van rá, linó- és fametszet készítése).

FESTÉS ÉS "SZÍNES" MUNKÁK:

tempera, vízfesték, színesceruza, zsírkréta, színespapírkollázsok és kevert technikák alkalmazása.
Változatos méretű, minőségű és színű papírok, fotók, újságpapírok alkalmazása.

TEXTILMUNKÁK:

kötözés, fonás, varrás. Batikolás. Szövés.

FÉNYKÉPEZÉS

FILMEZÉS

PERFORMANCE

Megfigyelések:

- a forma és a funkció összefüggései
- az anyagszerűség kritériuma
- alakíthatóság
- faktúra
- textúra
- lazúros- és fedőfestékek
- a sokszorosító grafika
- installációk

Művészeti ismeretek 9.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Képi információk olvasása, értése, műalkotások elemzése, összehasonlító elemzések képi úton és szóban.

A múzeumlátogatás, kiállítás-megtekintés.

Műelemzések közösen és önállóan.

Művészettörténeti ismeretek szerzése.

Követelmény

A tanulók jártasságszinten mozogjanak a vizuális kommunikáció területén.

A múzeumlátogatás, kiállítás-megtekintés egyre inkább belső meggyőződésből fakadjon.

A látható elemekből kiindulva, a kompozíció, az anyag megismerésével legyenek képesek eljutni a tartalom érzelmi és értelmi megközelítéséig.

Szerezzenek művészettörténeti ismereteket a következő témakörökben:

- * barokk művészet (Itália, Spanyolország, Franciaország, Németalföld)
- * változatok a barokk művészetre a XVIII. sz.-ban
- * a barokk Magyarországon
- * a klasszicizmus Magyarországon és külföldön
- * a romantika
- * realista törekvések a XIX. sz.-ban
- * az impresszionizmus
- * a posztimpresszionizmus

Tartalom

Képi információk olvasása, műalkotások elemzése, összehasonlító elemzések képi úton és szóban.

Műelemzések a látható elemekből kiindulva, a kompozíció feltárásán át, az anyag megismerésével a tartalom (jelentés) érzelmi és értelmi megközelítéséig.

A kép és jelentése. Adott jelentéstartalom és jelentésátírás.

Művészettörténeti ismeretek:

- * barokk művészet (Itália, Spanyolország, Franciaország, Németalföld)
- * változatok a barokk művészetre a XVIII. sz.-ban
- * a barokk Magyarországon
- * a klasszicizmus Magyarországon és külföldön
- * a romantika
- * realista törekvések a XIX. sz.-ban
- * az impresszionizmus
- * a posztimpresszionizmus

Filmek megtekintése, elemzése.

Vizuális nyelv 9.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A vizuális nyelv rendszerének mélyülõ megismerése.

Az egyezményes jelek megismerése a vizuális közlésben.

IKON, SZIMBÓLUM, JEL.

Esztétikai érték létrehozása.

A térábrázolás módja és az adott kor térszemlélete összefüggéseinek összehasonlítása.

Követelmény

A vizuális nyelv rendszerének alkotó ismerete.

Ismerjék az ikonszerű, a szimbólumszerű és a jelszerű ábrázolások jelenlétét, szerepét a hétköznapi és a művészi közlés folyamán.

Tudjanak összhangot kialakítani az ábrázolás célja, az ennek legmegfelelőbb anyag, méret, kifejezőeszköz és megoldásmód között.

Ismerjék az esztétikai érték fogalmát.

Tudják, hogy mindenféle alakítás, alkotás alapja a rajz.

Legyenek képesek bármilyen forma redukálására, átírására, rendelkezzenek gazdag formavilággal.

Ábrázolási konvenciók összehasonlító elemzése: legyenek jártasak a szerkesztésekben.

Renelkezzenek a logikus gondolkodás képességével.

Tudjanak sík- és térbeli rekonstrukciókat végrehajtani.

Ismerjék egy adott kor térszemléletének és a térábrázolás mikéntjének összefüggéseit.

Tartalom

A vizuális nyelv rendszere.

Az egyezményes jelek, szimbólumok a vizuális közlésben.

Az ábrázolás célja, az ennek legmegfelelőbb anyag, méret, kifejezőeszköz és megoldásmód összhangba hozása.

Az esztétikai érték.

Formaredukció, -átírás.

A képi egyensúly megteremtése.

Ábrázolási konvenciók összehasonlítása:

- * A Monge-féle háromképsík vetületi ábrázolás (pont, egyenes, sík és testek ábrázolása)
- * Az axonometrikus ábrázolás (izo- és dimetria, tengelykereszt, méretek, $qx=1$, $qy=1/2$, $qz=1$, kavalieraxonometria)
- * A perspektívikus ábrázolás (vonal-, levegő- és szintárvlat, rövidülések, szempont, iránypont(ok), horizontvonal, alapvonal, horizontsík, alapsík, képsík)

Szerkesztések.

Rekonstrukciók.

A térábrázolás módja és az adott kor térszemléletének összevetése műalkotásokon.

Vizuális kultúra 10

Szerkezet: soros

Részei

Tér 10.	91. oldal
Forma 10.	92. oldal
Fény, szín 10.	93. oldal
Mozgás, változás 10.	94. oldal
Anyag, technika, tevékenység 10.	95. oldal
Művészeti ismeretek 10.	96. oldal
Vizuális nyelv 10.	97. oldal

Óraszám

Iskolai:	1.5 óra/hét	Otthoni:	15 óra	Feladat:	15 óra
Tanítási ciklus	1.5 óra / 37 hét				

Megjegyzés

-A Jellemzők adatsorozatban a tanórán kívüli feladatok évi óraszámába is szerepel, amely múzeumlátogatásra, kiállítások, műemlékek megtekintésére, sétákra, színházi és filmszínházi előadások megtekintésére, stb. fordítható.

-A házi feladatok óraszámába a következő órára történő előkészületek és az esetleg befejezetlen órai munkák befejezéséhez szükséges időkeretet jelzi.

Cél

-A tanulók látáskultúrájának továbbfejlesztése, hogy hozzáértő módon tudják kezelni a vizuális információkat.

-Művészettörténeti ismeretek nyújtása.

-Ábrázoló geometriai alapismeretek nyújtása.

-A saját kifejezési stílus kialakítása és megszilárdítása.

-A tanulók vizuális műveltségének rendszerezése, fejlesztése:

* a vizuális nyelv tudatos használata

* vizuális problémák felvetése, megoldása

* a művészet által közvetített érzelmi, gondolati tartalmak megértése és kifejezése.

-Esztétikai és művészeti felkészültség nyújtása.

Követelmény

-A tanulók legyenek képesek tudatos megfigyelésekre, kísérletezésekre, tapasztalatszerzésekre, amelyek alapján tudjanak:

* összefüggéseket észrevenni

* szabályszerűségeket felismerni

* következtetéseket levonni.

-Legyenek nyitottak a vizuális élmények iránt; legyen kialakult ábrázolókéességük, biztonsággal használják a vizuális nyelvet.

-Legyen fejlett absztraháló képességük.

-Esztétikai értékelő-, műelemző- és ítéletalkotó képességük folyamatos fejlesztésére törekedjenek.

-Legyenek képesek felfedezni a tárgyi világban a képzőművészeti, esztétikai, valamint a tudomány, a technika területén jelenlévő összefüggéseket.

-Ismereteiket, tudásukat más területen (más tantárgyak) is alkalmazzák.

-Rendelkezzenek művészettörténeti ismeretekkel.

-Legyenek jártasak munkavégzésben, eszközhasználatban.

-A felkészültségüket, tudásukat mérő vizsgafeladatokat legyenek képesek legalább minimum szinten megoldani.

ALAPKÖVETELMÉNYEK:**ISMERET:**

-a közvetlen környezet terei, térviszonylatai, formái, anyagai. -formák, tárgyak szerkezete, arányrendje

-a tér és az idő összefüggései

-a vizuális jelenségek emberi tartalma

- a XX. sz. története és fő kulturális értékei
- a filmművészet
- tömegkommunikáció

KÉSZSÉG:

- plasztikai, festői, grafikai és modellezéshez szükséges eszközök használata.
- vizuális jelenségek megnevezése.

KÉPESSÉG:

- emóciók kifejezése a vizualitás eszközeivel
- ábrázolás
- analizálás
- összefüggések megértése
- absztrahálás
- esztétikai értékek felismerése (anyaghasználat, térszervezés, formaalakítás, komponálás, tartalom)
- az egyéni ítélőerő tudatosítása

Tartalom

-Megegyezik a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Tartalom adatcsoportjában és a Vizuális kultúra 1. modul Tartalom adatcsoportjában közöltekkel.

-Az évfolyam Tartalma a témák Tartalmának összessége.

Értékelés

-Az ellenőrzés, értékelés általános szempontjai a Vizuális kultúra tantárgyi főmodul Értékelés adatcsoportjában, illetve a Vizuális kultúra 1. évfolyam modul Értékelés adatcsoportjában szerepelnek.

Feltételek

Lásd a Vizuális kultúra Feltételek adatcsoportjában.

A tizedik évfolyamon szaktanárnak kell a tantárgyat tanítania (ha lehet, egyetemi végzettséggel rendelkezzen).

A tanórák megtartása szaktanteremben kívánatos.

KÖNYVAJÁNLAT:

A betű	ajánlott irodalom
A festészet felfedezése I.,II.	ajánlott irodalom
A festészet rövid története	ajánlott irodalom
A kockától az aktig	tanulói segédlet
A képpé varázsolt idő	ajánlott irodalom
A képzőművészet iskolája I.,II.	ajánlott irodalom
A magyar filmművészet képekönnyve	ajánlott irodalom
A magyar plakát	ajánlott irodalom
A modern festészet	ajánlott irodalom
A modern szobrászat	ajánlott irodalom
A művészet története Magyarországon	tanulói segédlet
A művészetek története	tanulói segédlet

Tér 10.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Természeti és mesterséges tér megfigyelése és ábrázolása, a forma és a tér kapcsolatrendszeri figyelembevételével.

Feladattípusnak, önálló választásnak megfelelő térábrázolás.

Képzelt terek. Adott tér "megnyitása", térkapcsolódások létrehozása.

A tükör. Tükrözések. Tükörterek.

A fantázia fejlesztése.

Követelmény

A tanulók rendelkezzenek tudatos megfigyelésekkel, tapasztalatokkal a természeti és a mesterséges térről, tudják ismereteiket többféle módon, képileg és szóban is közölni.

Ábrázolási rendszerek összehasonlítása során válasszák ki a számukra legmegfelelőbb ábrázolási módot. Döntésüket tudják indokolni.

Ismerjék fel a műalkotásokon is a megfelelő térábrázolási konvenciót.

Keressenek újabb térábrázolási lehetőségeket.

Tartalom

Természeti és mesterséges tér megfigyelése és ábrázolása, a forma és a tér kapcsolatrendszeri.

Ábrázolási rendszerek:

* Orthogonális vetítés (Monge-féle három képsíkos vetületi ábrázolás)

* Klinogonális vetítés (Axonometrikus ábrázolások)

* Centrális projekció (Perspektívikus ábrázolás)

Feladattípusnak, önálló választásnak megfelelő térábrázolás.

Képzelt terek. Adott tér "megnyitása", térkapcsolódások létrehozása.

A tükör. Tükrözések. Tükörterek.

A belső világ, a képzetek megjelenítése.

Forma 10.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Bonyolultabb, összetettebb formák többoldalú elemzése: a belső felépítés, a szerkezet, a működés, az anyag és forma összefüggéseinek vizsgálatai, megfeleltetések létrehozása.

Forma redukálása, absztrahálása, asszociációk megjelenítése és szimbolikus formák létrehozása.

Formák szimbolikus, használati és pénzügyi értéke.

Értékek átrendeződése.

Formák, tárgyak szerepe a civilizációban.

Követelmény

A tanulók tudjanak önállóan adott szempontok alapján bonyolultabb, összetettebb formákat elemezni, a tapasztalatok alapján törvényszerűségeket észrevenni, következtetéseket levonni.

Formák különböző síkokkal történő metszései, a szerkezet, a működés, az anyag és forma összefüggéseinek vizsgálataival tudjanak összefüggéseket teremteni valóság, a tudomány, a technika és a művészet között.

Legyenek képesek bármilyen forma redukálására, elvonatkoztatására, asszociációk megjelenítésére és szimbolikus formák létrehozására.

Tartalom

Bonyolultabb, összetettebb formák többoldalú elemzése, a tapasztalatok általánosítása, a törvényszerűségek megfigyelése, megjelenítése.

Geometrikus formák.

Szerkezet, működés, az anyag és forma összefüggéseinek vizsgálatai, megfeleltetések létrehozása.

Forma redukálása, absztrahálása, asszociációk megjelenítése és szimbolikus formák létrehozása.

Megformálási mód és rendeltetés.

Érték és szerep a civilizációban.

Műelemzések, korrajzok.

Fény, szín 10.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A fény szerepének mibenléte és a látás összefüggései.

A színek természetének megfigyelése.

A színismeretek rendszerezése.

A fényképezés, a kamera megjelenése a képzőművészetben.

Követelmény

A tanulók ismerjék fel a fény látásban játszott szerepét, fontosságát.

Rendelkezzenek szintani tapasztalatokkal a fény- és festékszínekről, az additív és szubsztraktív színkeverésről.

Ismereteiket tudják adott szempontok alapján rendszerbe foglalni, ismerjék a színgömb (színtestek) fogalmát.

Színskálákat, színharmóniákat tudjanak képezni. Ismerjék a szíkontrasztok fogalmát.

Legyenek ismereteik a fényképezés alapjairól, a fényképezés adta lehetőségekről.

Rendszerezék eddigi ismereteiket.

Tartalom

A fény. Összegzés.

A színek rendszerezése:

*fényszínek, festékszínek

*additív és szubsztraktív színkeverés

*színskálák

*színharmóniák, harmonikus színhármasok, -négyesek

*szíkontrasztok

- *színek viselkedése
- *színek térhatása
- *szín és struktúra
- *szín és műalkotás.

A fényképezés.

A televízió.

A videó.

A mozi és a televízió közötti alapvető különbség.

A technikai képírás fejlődése (fotó, némafilm, hangosfilm, tévéfilm, digitális kép).

Információrobbanás mint kifejezés.

Mozgás, változás 10.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Képi információk, ismeretek szerzése a környező világ szüntelen változásairól, a világot alkotó elemek időben és térben történő mozgásáról.

Követelmény

A tanulók elegendő tapasztalatokkal, ismeretekkel rendelkezzenek a mozgás (változás) folyamatairól.

Legyenek képesek a mozgás és a képi ábrázolás közötti összefüggések felismerésére, a mozgás ábrázolására.

Legyenek ismereteik a mozgásérzékelés forrásairól.

Ismerjék a hagyományos ábrázolási eszközöket és a jelenlegi kísérleteket.

Rendszerezék eddigi ismereteiket.

Tartalom

Eseménysor logikus időrendbe állítása, ábrázolása.

Formaértelmezés, származtatás ábrákkal, fázisrajzokkal, mozgó térbeli makettek készítésével.

A fázisrajzok, folyamatábrák a köznapi és a tudományos információáramlásban.

A mozgó kép, a film ismerete.

A film szerkezete és stílusa.

Filmfajták.

A játékfilmek megítélésének szempontjai.

A film és a többi művészet viszonya.

A mozi és a televízió közötti alapvető különbség.

A technikai képírás fejlődése (fotó, némafilm, hangosfilm, tévéfilm, digitális kép).

Anyag, technika, tevékenység 10.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

- Az élmények, ismeretek képi feldolgozása.
- A képi kifejezés eszközeinek megismerése, használata.
- Ábrázolási eljárások, technikák megismerése, alkalmazása.
- Műalkotások megismerése, elemzése.
- Az ismeretek képi-plasztikai és szóbeli megfogalmazása.

Követelmény

- A tanulóknak legyenek sokoldalú, rajzilag és szóban kifejezhető vizuális, illetve manuális megfigyeléseik, tapasztalataik.
- Legyenek próbálkozásokon alapuló ismereteik az alapvető ábrázolási technikákról.
- Rendelkezzenek anyaghasználati, alakítási tapasztalatokkal, legyenek élményeik az alkotó alakítás örömről.
- Legyenek gyakorlottak a különféle papírok, festő- és grafikai anyagok, plasztikai anyagok használatában; legyenek képesek tudatosan válogatni az ábrázolástechnikai eljárások között.
- Legyenek képesek szóban is megfogalmazni az adott feladatnak megfelelő anyag-forma-technika megválasztását.

Tartalom

TÉRALAKÍTÁS

különböző tárgyakkal. Kiállítás rendezése; a berendezés. Installációk. Performance.

RAJZOLÁS

többféle eszközzel. Szerkesztések.

MINTÁZÁS, TÁRGYFORMÁLÁS:

dombormű, szobor készítése, adott probléma modellezése.

Mobilok készítése.

NYOMATKÉSZÍTÉS:

a sokszorosító grafika.

FESTÉS ÉS "SZÍNES" MUNKÁK:

tempera, vízfesték, színesceruza, zsírkréta, színespapírkollázsok és kevert technikák alkalmazása.

Változatos méretű, minőségű és színű papírok, fotók, újságpapírok alkalmazása.

TEXTILMUNKÁK:

kötözés, fonás, varrás, szövés. Batikolás.

FÉNYKÉPEZÉS:

a környezet textúragazdagsága iránti érzékenység fokozása.

A makro- mikro- és légifényképezés feltalálása -új vizuális távlatok megjelenése.

A textúraértékek tulajdonságai, mint a térviszonyok egyedül látható jelei.

FILMEZÉS.

Filmek megtekintése, elemzése, lehetőség szerinti készítése.

Megfigyelések:

- a forma és a funkció összefüggései
- az anyagszerűség kritériuma
- alakíthatóság
- faktúra
- textúra
- lazúros- és fedőfestékek
- a sokszorosító grafika
- installációk

Művészeti ismeretek 10.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

Képi információk olvasása, értése, műalkotások elemzése, összehasonlító elemzések képi úton és szóban.

Művészettörténeti ismeretek szerzése, az eddigi ismeretek rendszerezése.

Követelmény

A tanulók legyenek jártasak a vizuális nyelv használata, a képi információk olvasása, értése, műalkotások elemzése az összehasonlító elemzések terén.

Belső igényként jelentkezzen náluk a művek értelmezése, a múzeumlátogatás, kiállítás-megtekintés.

Tudjanak aktívan művet elemezni, adjanak hangot egyéni véleményüknek.

Szerezzenek új ismereteket a művészettörténet terén a következő témakörökben:

- * a fényképezés hatása a képzőművészetre
- * magyar művészet a XIX. sz.-ban
- * a századforduló; szimbolizmus és szecesszió
- * fauvizmus, kubizmus, futurizmus
- * konstruktivizmus és dadaizmus
- * magyar művészet a századfordulón
- * művészet a két világháború között: realizmus, szürrealizmus, szocialista realizmus
- * művészet a második világháború után

Keressenek kapcsolatokat a vizuális művészetek és más művészetek között.

Rendszerezék eddigi ismereteiket.

Tartalom

Képi információk olvasása, értése, műalkotások elemzése, összehasonlító elemzések képi úton és szóban.

A múzeumlátogatás, kiállítás-megtekintés.

Műelemzések közösen és önállóan, lehetőséget adva az önálló ítéletalkotásnak, vélemény-alkotásnak.

Művészettörténeti ismeretek:

- * a fényképezés hatása a képzőművészetre
- * magyar művészet a XIX. sz.-ban

- * a századforduló; szimbolizmus és szecesszió
- * fauvizmus, kubizmus, futurizmus
- * konstruktivizmus és dadaizmus
- * magyar művészet a századfordulón
- * művészet a két világháború között: realizmus, szürrealizmus, szocialista realizmus
- * művészet a második világháború után

A fényképezés alapjai.

Új vizuális kifejezési forma: a textúra.

A tömegkommunikáció. A kommunikációs rendszerek új műfajai, technológiái.

Információrobbanás és a vizuális kommunikáció.

Vizuális nyelv 10.

Szerkezet: párhuzamos

Cél

A vizuális nyelv rendszerének minél mélyebb megismerése.

Esztétikai érték létrehozása.

Ábrázolási konvenciók összehasonlítása.

A térábrázolás módja és az adott kor térszemléletének összefüggéseinek megismerése.

Új médiumok megismerése.

Követelmény

A tanulók alkotó módon ismerjék a vizuális nyelvet.

Tudjanak összhangot kialakítani az ábrázolás célja, az ennek legmegfelelőbb anyag, méret, kifejezőeszköz és megoldásmód között.

Ismerjék az esztétikai érték fogalmát.

Legyenek képesek bármilyen forma redukálására, átírására, rendelkezzenek gazdag formavilággal.

Legyenek jártasak a szerkesztésekben. Rendelkezzenek a logikus gondolkodás képességével.

Tudjanak sík- és térbeli rekonstrukciókat végrehajtani.

Ismerjék egy adott kor térszemléletének és a térábrázolás mikéntjének összefüggéseit

Tartalom

A vizuális nyelv rendszerének minél mélyebb megismerése, alkotó alkalmazása.

Esztétikai érték létrehozása.

Ábrázolási konvenciók összehasonlítása.

A térábrázolás módja és az adott kor térszemlélete összefüggéseinek megismerése.

Az informatika világa.

A valódi információk.

A reklám.

A művészet, mint a külső és a belső világ egysége.

A művészet szerepe a lelki egyensúly megteremtésében.